

73

„Prokleto ste lepa!“ je zaklical mali André.

pomolnoma neznan mož. Zelo se ga presiraši a vendar ga vpraša:

„Kdo jste? Kaj hočete tukaj?“

Tujec se je priklonil in potem je rekel z votlim glasom:

„Stanuje tukaj senor Kortejo?“

„Da. Hočete k njemu?“

„Ne, ampak k Vam.“

„Ah, kaj pa hočete od mene? Kako ste prišli v hišo?“

„Čez dvorišni zid, ker me ni smel nihče videti. Zdaj pa vidim, da je bila ta previdnost nepotrebna, kajti niti lastna hči me ne spozna.“

Vzel je lasuljo z glave in odstranil brado, Jožefa je spoznala svojega očeta.

Stekla je k njemu ter ga objela. Poljubil jo je, in ona mu je poljub vrnila. Kaj takega se je pri njima redkokedaj prigodilo, zato je tudi čudno izgledalo.

„Ti si?“ je vprašala. „Resnično, nisem Te spoznala!“

„Izvrstno sem se našemil,“ je odgovoril. „Bilo je pa tudi potrebno, ker, če bi me spoznali, bi bilo po meni. Kako se Ti je godilo?“

„Dobro do danes. Danes popoldne pa je prišel alkad preiskovat.“

„Preiskovat? Ali res mislijo, da sem tako neumen, da ne bom vse v redu imel, če držim z Južnim Pantrom in če zapustim Mehiko. Saj vendar niso ničesar našli?“

„Nič. Vse je dobro zakopano.“

„Potem je vse dobro.“

„Ni vse dobro. Izgnali so me namreč iz dežele.“

„Ah res?“ je vprašal zaničljivo. „Gotovo na cesarjevo povelje?“

„Da.“

„To je posledica mojih današnjih oglasov. Kedaj pa moraš zapustiti deželo?“

„Mesto v štiriindvajsetih urah in deželo v enem tednu.“

„Smešno! Kako daleč pa seže moč tega cesarja? Samo tako daleč Ti je treba oditi, da Te ne doseže; potem si varna. Sploh pa še danes zapustiš mesto.“

„Še danes? Zakaj?“ je vprašala.

„Spremila me boš.“

„Kam?“

„V hacijendo del Erina.“

Kakor bi jo blisk zadel, je Jožefa poskočila in dejala:

„V Erino? Je-li res?“

„Da.“

„K staremu Petru Karpelesu?“

„Da.“

„Kaj pa hočeš pri njem? Karpeles je naš največji sovražnik.“

„Ravno zato se veselim, ker bova star račun poravnala. Predno Ti pa povem, prinesi mi jesti in piti ter poglej, da nihče ne izve, da sem tukaj.“

Hči je odšla in skoro prinesla zahtevano; potem sta sedla in nadaljevala pogovor.

„Poslušaj,“ je začel Kortejo, „kaj me je dovedlo, da sem te prišel iskat v Mehiko. Prišlo je namreč orožje za nas, in Panter je pripravljen, da udari. Vspeh je kljub temu dvomljiv, ker je preveč Francozov. Zato jih moramo zgrabiti od dveh strani od juga in od severa. Zdaj nabiram vojake in pojdem na sever, da spravim veliko četo skupaj.“

„Zakaj pa moram jaz s Teboj?“

„Ker Te potrebujem in ker moraš itak iz mesta.“

„In zakaj baš v hacijendo del Erina?“

„Ker mi je zelo pri roki. Veš, kje je zdaj Huares!“

„Pravijo, da je v Pazo del Notre.“

„Dobro. K njemu moram, da se na kak način spravimo. Sprijazniti se moramo z njim, ker združeni smo potem Francozom kos.“

„Ali, oče, mislila sem, da hočeš postati predsednik.“

„Kajpada.“

„Potem ne moreš biti, še držiš s Huaresom!“

„Neumnica, to se vse naredi. Ko bomo z njegovo pomočjo premagali Francoze, potem — hm.“

„Ah, že razumem, potem se lahko odstrani.“

„Izvedel sem tudi, da je angleški posredovalec na potu k Huaresu. Prinese mu orožje, strelivo in denar. Tega moramo zasačiti, da mu vse odvzamemo. S takimi pripomočki bom Huaresu prav dobro došel.“

„Če pa izve, da imaš le to kar je bilo njemu namenjeno?“

„Kdo naj mu pa pove? Jaz ne. In jaz sem edini, ki to ve.“

„Kje pa je ta posredovalec?“

„V El Refugio bo šel na ladijo in od tam plul po Rijo Grande navzgor. Tam ga bom vjel. Ugani, kdo je ta mož?“

„Kako bi ugani? Povej!“

„Sir Lindzej.“

Jožeta je poskočila.

„Lindzej?“ je zaklicala. „Ta? Ta?“

„Da; prav ta, ki smo mu vzeli milijone.“

„In ki ga je Huares oprostil iz rok Južnega Pantra?“

„Da,“ je prikimal Kortejo vesel, „in tudi njegova hči je pri njem.“

„Njegova hči Ema? Kakšna sreča! Pa veš to natanko?“

„Prav natanko! Južni Panter ima dobre ogleduhe.“

„Potem pride Lindzej spet v Tvoje roke in mis Ema v moje. Kaka radost! O, vse mi bo poplačala, vse, ker se je smatrala za lepšo, boljšo in plemenitejšo od mene. Torej pojdem tudi jaz k Rijo Grande?“

„O ne, Jožefa, Ti ostaneš na hacijendi del Erina.“

„Me bo Karpeles obdržal pri sebi?“

Kortejo se je surovo zasmeljal.

„Saj bo moral. Misliš, da mu pustim hacijendo?“

„Saj je njegova lastnina.“

„Zdaj, toda vzela bom. Hacijenda bo središče mojih načrtov in podvzetij. Tam bom nabiral vojake in od tam bom napadal in tam — veš najvažnejše?“

„Kaj?“

„Tam je v bližini jama kraljevskega zaklada.“

„Torej boš ugrabil zaklad, kajpada če ga najdeš.“

„Videli bomo. Kolikor sem zvedel od Alfonza, je ta kraj tajnost Mictekov. Teh bom toliko nalovil ter jih mučil, dokler mi ne izdajo te tajnosti. Potem sem bogat, bogatejši kot sto kraljev, zato mi bo lahko postati mehikanski kralj.“

„Boš Karpelesu odkupil hacijendo?“

„Mi ne pride na misel. Vzel mu jo bom.“

„Branil se bo.“

„Naj le poskuša. Povem Ti namreč, da me pred mestom čaka dvesto krepkih, pogumnih mož, katere sem dozdej nabral. S temi bom osvojil hacijendo, in če se bo Karpeles branil, ga umorimo.“

„Torej še danes zvečer odjezdimo?“

„Da. Ne smemo se muditi. V hiši naj ostane, kakor je, skrbel sem, da bo vse v redu.“

„Amajko pa moram vzeti seboj.“

„To ne gre. Starka bi nam bila na potu.“

„Potrebujem jo pri toaleti.“

„Obleči se boš morala sama.“

„Saj vendar ni mogoče, oče! Hči — kralja!“

„Pa! Zdaj še nisi. Pripravi vse, kar potrebuješ, do takrat se bom malo spočil. Točno o polnoči odidemo.“

Ubogala ga je, in kmalu po polnoči je dirjala četa dvesto mož z eno damo proti severu. —

Kakor smo izvedeli v prejšnjem poglavju, so Strnad in njegovi spremljevalci stopili v Žijemu na suho in sklenili, da gredo najprej v haciendo del Erina. Kapitanu Milakoviču se je naročilo, naj jadra zopet okoli rta Horn v Verakruc, kjer naj pričakuje novih naročil. Ostali so se napotili v haciendo.

V Žijemu so slišali, da so Francozje posedli Mehiko in da je nastala meščanska vojska. Izvedli so tudi, da ropajo in more po deželi razbojniške čete, zato so predvsem skrbeli, da se dobro oborože. Po Strnadovem nasvetu niso potovali proti vzhodu čez Sijero de los Alamos, ampak so se obrnili ob reki Yaqui, da dospejo v Čikvakvo. To mesto je bilo tako oddaljeno od glavnega mesta, da so pričakovali, da ga še niso dosegle politične in bojne homatije. Niso slutili, da so Francozje že zasedli to mesto.

V La Junta, kjer se deli reka v dva rokava, so se hoteli obrniti proti vzhodu. Tukaj so pa zvedeli, da so Francozje v Čikvakvi, in da je predsednik Huares v Pazo del Norte, kjer nabira vojaštvo za napad.

„Kaj počnemo zdaj?“ je vprašal don Ferdinando.

„Že preveč smo prestali, da bi se zopet podajali v nevarnosti.“

„Prepričan sem, da se nam ni treba bati Francozov,“ je odgovoril Strnad.

„Bati se nam pa je roparskih čet.“

Tedaj se oglasi Medvedovo Srce:

„Moji bratje naj gredo z menoj najprej k Apahom. Tam bo vladalo veliko veselje, da se je Medvedovo Srce zopet vrnil in ta bo vzel toliko apaških vojakov, da bodo moji beli bratje brez nevarnosti prišli v haci-jendo.“

Strnad je pritrdil.

„Dobro mi je znan ta kraj,“ je rekel, „in najboljšje je, da se ravnamo po nasvetu prijatelja. Gotovi smo, da nas bodo Apahi z veseljem sprejeli in pri njih bomo tudi zvedeli, na kak način hočemo nadaljevati svoj pot.“

„Le pojdimo k Apahom,“ je dejala Olga Karpeles. „Tam blizu je trdnjavica Gvadelup, kjer imam sorodnike, ki se bodo zveselili mojega prihoda. Pri njih sem bila tudi takrat, ko sta me Medvedovo Srce in Anton rešila iz komanških rok.“

„Kdo so Vaši sorodniki?“ je vprašal Strnad.

„Ribnero se pišejo; on je Slovenec in njegova žena je bila moja teta, sestra mojega očeta.“

„Bil sem že tam blizu. toda še ne v Gvadelupu, zato mi tudi ni znano ime Ribnero. Koristilo nam bo, če imate tam sorodnike. Če bo nam treba dalj časa čakati, potem Vam ne bo treba biti pri Apahih. zato nasvetujem, da gremo k Apahom.“

Nasvet se je sprejel. Jezdili so ob levem rokavu reke in se obrnili na desno čez Sijero Karmen proti reki Rijo de Konhas, ob kateri so Francozje šli prot

Gvadelupu in bili potem poraženi pri Hudičevem gorovju.

Karavana je zelo bojevito izgledala. Jezdili so na krepkih, vstrajnih konjih in vsi so bili dobro oboroženi, tudi obe ženski. Zato niso imeli dosti skrbi, zlasti še, ker so bili med njimi tako slavni lovci.

Prišli so že prav blizu reke Rijo Konhas do ceste, ki veže Čikvakvo s Pazo del Norte. Njih namen je bil preko ceste zaviti v gorovje, toda ker so bili v bližini indijanskih pašnikov, so morali biti zelo previdni. Strnad in Medvedovo Srce sta jezdila naprej, da bi zapazila kak sled. Prerija, po kateri so jezdili, je bila sicer odprta, vendar se je vzdigovalo semintja grmičevje, ki je zapiralo razgled.

Tako grmovje so morali tudi zdaj objezditi. Zavili so okoli grmovja in hipoma obstali, kajti skoro bi trčili z jezdecem, ki je od one strani zavil okoli grma. Tudi ta se je vstavil, na videz ravno tako presenečen.

Bil je majhen človek v slabi, oguljeni obleki. Tudi orožje je bilo staro in zarjavelo, vendar ni izgledal kot človek, ki bi se bal ali ne bil vajej divje prerije. Njegov konj je bil izvrsten mustang, dobro dresiran, kajti takoj se je vstavil in skočil na stran, ko je njegov gospodar hipoma nastavil puško.

„Grom in strela!“ je zaklical angleški. „Kdo ste?“

Strnad in njegovi spremljevalci so kupili v Žijemu novo obleko in sicer ker druge ni bilo dobiti mehikansko nošo. Zato ju je moral mož imeti za Mehikance.

„Good dag!“ je odgovoril Strnad tudi angleški. „Vprašate, kdo da sva. Midva sva dva in imava torej pravico, Vam staviti to vprašanje. Torej kdo ste, senor?“

Mali lovec je moral zreti kvišku, da je videl visoko

Strnadovo postavo, vendar ni niti najmanj pokazal strahu, ko je odgovoril:

„Prav imate, senor. V preriji sta dva vedno več, nego eden, čeprav mi še za mar ni, če jih imam tri ali pet pred seboj. Sploh se mi pa ni treba sramovati svojega imena. Ste-li že slišali o lovcu, ki ga imenujejo mali André?“

„Ne.“

„Hm, potem gotovo niste iz teh krajev?“

„Gotovo ne.“

„Potem mi je jasno. Mali André sem jaz, ime mi je pa pravzaprav Andrej Štempihar.“

„Štempihar?“ je vprašal Strnad začuden. „To ime je slovensko.“

„Da, saj sem jaz tudi Slovenec.“

„Dobro, zato pustite v božjem imenu svojo puško na miru,“ je rekel Strnad slovenski. „Tudi jaz sem Slovenec.“

Tedaj se je mali André zelo razveselil, povetil je puško in rekel:

„Vi tudi Slovenec? Kako me veseli! Iz katerega kraja?“

„Blizu Ljubljane sem doma.“

„Blizu Ljubljane? Tam je moj brat.“

„Kje?“

„V nekem gnezdu, ki se mu pravi Bršljanovo.“

„Ah, torej pridni Ludevít Štempihar?“

Pri teh besedah je mali André kar poskočil v sedlu.

„Kaj? Kako? Vi poznate mojega Ludevita?“ je rekel.

„Prav dobro.“

„Presneto! In jaz sem Vas hotel ustreliti!“

„To bi Vam bilo vendar malo pretežko,“ se je smejal Strnad.

„O, saj ste dovolj dolgi in široki,“ se je šalil André, „zgrešiti bi Vas ne mogel. Odkod pa prihajate in kam greste?“

„Pridemo od morja in smo namenjeni v Pazo del Norte ali pa v Gvadelup, kakor se nam bo zdelo.“

„K komu v Pazo del Norte?“

„K Huaresu.“

„In h komu v Gvadelup?“

„K nekemu gostilničarju Ribneru.“

„Ah, tega dobro poznam! Slovenec je, doma iz Ribnice na Kranjskem. Toda Huare-a ne najdete več v Pazo del Norte.“

„Res ne? Kje pa je?“

„Tu in tam, v gozdu in v preriji.“

Strnad ga ostro pogleda in pravi:

„Vi veste, kje je, a mi nočete povedati.“

„Res je to, kajti ne poznam Vas še.“

„Moje ime je Strnad.“

„Strnad?“ je vprašal mali André in pomislil. „Hm, zdi se mi, da sem to ime že slišal. Ah, da! Seniorita Resedila mi je pravila. Neki Strnad je bil na hacijendi del Erina in je potem izginil.“

„Ta sem jaz.“

André je zazijal in gledal Strnada, rekoč:

„Ta? Ta bi bili Vi?“

„Da.“

„Nemogoče!“

„Zakaj nemogoče?“

„Potem ste pa najslavnejši lovec, ki je znan v savani.“

„Na kak način,“ se je smehljal Strnad.

„Ker je ta Strnad oni imenitni lovec, ki ga imenujejo Knez Skalovja.“

„Kajne Matavasa? Ta sem jaz.“

To je bilo malemu vendar preveč.

„Kako? Vi ste ja izginili!“ je zaklical.

„Kajpada! Zdaj sem se pa spet pokazal.“

„Komaj verjetno! Veste-li, s kom ste izginili?“

„Gotovo! To moram sam najbolj vedeti.“

„No, s kom?“

„Ah, skušati me hočete, da bi videli, če govorim resnico?“

„Da,“ je rekel André odkritosrčno. „Bil bi pravi čudež, da bi se Knez Skalovja tako nepričakovano pojavil in celo tu pri nas. O, zelo bi ga potrebovali. Ah, kdo je to? Kdo so ti?“

Ostali so namreč prišli, ker so zaostali. Vsled grmovja jih André ni mogel zapaziti.

„To so osebe, s katerimi sem izginil. Ta poleg mene je Medvedovo Srce, vodja Apahov.“

„Grom in strela!“ je zaklical André in s široko odprtimi očmi gledal Indijanca.

„Ta, ki jezdi naprej, je Bivolovo Čelo, vodja Mictekov.“

„Krajcpataljon!“

„Za njim jezdita dva brata. Eden je zet hacijendera Karpelesa, če ste kaj slišali o njem.“

„Gromov Strel.“

„Da.“

„Nehajte! Sicer se mi koleščki vstavijo v glavi. Niti v sanjah bi si ne mislil, da srečam danes take ljudi.“

„Verujete zdaj, da sem pravi Strnad?“

„Da, prav rad. Ta presneta mehikanska noša me

je zmotila. Odpustite! Nate, moje roko! Stopimo s konj, ker Vam imam precej važnega za Vas povedati.“

Skočil je s konja in tudi Strnad je razjezdil. Medvedovo Srce ju sicer ni razumel, ker sta govorila slovenski, vendar je pa tudi ravnodušno, kakor vedno, stopil s konja.

Tudi ostali so medtem prišli do Strnada.

„Ah, s kom pa govorite?“ je rekel grof.

„S Slovincem, z mojim krajanom,“ je odgovoril Strnad. „Lovec se imenuje mali André in mi ima veliko važnega povedati, kakor pravi. Zato se pa malo odpočijmo tukaj.“

Razsedli so in legli v travo, dočim so se pasli konji po sočnati travi. André se je začudil, ko je videl tudi dve ženski. Zanimal ga je pa najbolj častitljivi grof s kakor sneg belimi dolgimi lasmi in brado, ki mu je segala do pasu.

„Govorite tudi španski?“ ga je vprašal Strnad.

„Da,“ je odgovoril André.

„Torej govorimo španski, da bodo vsi razumeli. Kakšne novice imate za nas?“

„Kakor sem že rekel, ni Huaresa več v Pazo del Norte. Predno Vam povem, kje da je, moram vedeti s kom držite, s Francozi ali Mehikanci?“

„Z nikomur. Če ste kaj slišali o meni, lahko veste, da nikdar ne držim s kako stranko.“

„Da, res je in to zadostuje. Francozje so osvojili Čikvakvo in poslali kompanijo vojakov, da bi se polastila Gvadelupa, toda to kompanijo so Apahi popolnoma uničili.“

„Ug!“ je zaklical Medvedovo Srce pri imenu Apahi.

„Vodja Apahov je bil Medvedovo Oko.“

„Medvedovo Oko? Kdo je to?“

Indijanci dobé svoje pravo ime šele, ko postanejo zreli za vojsko. Ko je Medvedovo Oko zadnjikrat videl svojega brata, je bil ta še deček brez imena in slave. To je slutil André, zato je rekel:

„Ko je Medvedovo Oko tako nenadoma izginil, je imel mlajšega brata. Ta je postal slaven vodja. Ker je iskal svojega brata Medvedovo Srce, si je dal ime Medvedovo Oko. Ni ga našel in mislil, da so ga beli ljudje umorili, zato je vsak teden umoril in skalpiral enega belega. Zdaj je najpogumnejši in najslavnejši apaški vodja.“

„Ug!“

Samo to besedo je Indijanec izgovoril, toda v nji je bilo izraženo toliko bratovske ljubezni, hvaležnosti in zadovoljstva, kar bi kdo drug s celim govorom ne mogel povedati.

Mali lovec je nadaljeval:

„Medvedovo Oko je načeloval Apahom, ki so uničili Francoze in potem šel z njimi na vzhod. Tam je bil general Hamert, ki je nesel Huaresu več milijonov dolarjev. Tega je obkolilo šeststo Komanhov, katere je Medvedovo Oko tako porazil, da niti eden ni ušel.“

„Ug!“ je zaklical Medvedovo Srce. „Ali je bil mali beli mož tudi zraven?“

„Da, bil sem. Kazal sem Apahom pot.“

„Torej si prijatelj mojega brata?“

„Da.“

„Ug! Potem moraš biti tudi moj prijatelj!“

Ponudil mu je roko, katero je André krepko stisnil, vesel, da je prijatelj tako slavnega Apaha.

„Denar smo potem srečno pripeljali Huaresu,“ je nadaljeval André. „Komaj smo dospeli do njega, smo slišali, da so Francozje izvedeli za poraz njih kompa-

nije. Hitro so prosili za pomoč in tristo mož je te dni odšlo iz Čikvakve, da zopet napade in osvoji Gvadelup. Huares je tudi zbral svoje ljudi in šel s temi in Apahi Francozom naproti. Uničil jih bo, kjer jih dobi in šel potem naravnost v Čikvakvo, da si osvoji to mesto, kar po mojem mnenju ne bo težko, ker je odšlo tristo mož.“

„Zakaj pa niste ostali pri Huaresu?“ vpraša Strnad.

„Huares me je poslal, da si ogledam Čikvakvo, kako bi lahko najložje osvojili ta kraj. Pravzaprav so namenili črnega Edvarda za ta posel, ta pa si je izprosil, da sme v Gvadelup, ker ima znance tam, katere bi varoval.“

„Črni Edvard? Kdo je to?“

„Slaven lovec.“

„Ne poznam ga.“

„O, prav dobro ga poznate,“ je rekel André.

„Še nikoli nisem slišal tega imena. Vsaj spomniti se ne morem.“

„Pravil mi je o Vas. Veliko ve o Vaših doživljajih.“

„Ah, odkod?“

„Že od poprej in tudi seniorita Resedila mu je dosti pravila o Vas.“

„Resedila?“ se je vmes oglasila Olga Karpeles.
„Katero Resedilo menite?“

„Hčer starega Ribnera v Gvadelupu.“

„Ah, moja sestričina! Kako ji je? Kako izgleda? Ali je govorila o meni?“

„Senora, ne morem Vam odgovoriti, ker Vas ne poznam.“

„Olga Karpeles sem, hči njenega strica.“

„S hacijende del Erina?“

„Da.“

„Tisoč vragov! To je kakor o svetem Miklavžu. Ko bi ne moral jezdit v Čikvakvo, šel bi takoj v Gvadelup, in prinesel veselo novico. Seniorita Resedila je postala zelo lepa deklica.“

„Je-li že omožena?“

„Ne, čeprav ji hoče njen oče po sili dati moža.“

„Torej še živi stric Ribnero?“

„Seveda. Ta še dolgo ne bo umrl. Pred kratkim sem bil pri njem in se prav dobro zabaval z njim. Svoj govor pričinja vedno z vremenom in končuje z zetom. Čakal sem namreč črnega Edvarda, ki — ah, senior Strnad, zdaj se spomnim, da še nisem odgovoril na Vaše vprašanje. Ali niste bili enkrat v Parizu?“

„Da, večkrat.“

„Ali niste tam izvlekli neko deklico iz vode?“

„Kajpada.“

„Ste poznali brata te deklice?“

„Da.“

„Se spomnite na njegovo ime?“

„Zval se je menda Edvard Mazon.“

„Res je! To je črni Edvard.“

„Ah, torej je šel v Ameriko in postal lovec?“

„In kakšen lovec! Slaven je po celi savani.“

Strnad se je spomnil, da mu je Mazonova sestra pravila o razmerah njene rodbine. Spomnil se je, da je bil Edvard garoter, toda zamolčal je to okolnost, da ne bi škodoval dobremu imenu lovca.

„In ta Edvard je zdaj v Gvadelupu?“

„Da,“ je odgovoril André.

„Kako daleč je do tja? En dan ježe?“

„Da, jutri ob tem času ste lahko tam.“

„In kje je Huares?“

„Na jugu Gvadelupa nekje. Šel je Francozom nasproti.“

„Torej lahko z gotovostjo računamo, da najdemo njegov sled, če jezdimo naravnost v Gvadelup.“

„Gotovo.“

„Dobro, storili bomo tako. Vas bomo gotovo še videli, če dobimo Huaresa.“

„Saj moram zopet k njemu, da mu poročam. Svetujem pa Vam, da greste najprej v Gvadelup in tam pustite dami, preden sledite predsedniku. Ne ve se, kakšne nevarnosti Vas lahko dolete.“

„Prav imate in ravnali se bomo po Vašem nasvetu. Toda povejte mi, kako ste prišli v Ameriko. Vaš brat Vas ni nikoli omenil.“

„Verjamem. Sprla sva se.“

„Ah, škoda! Zakaj?“

„Zarad neke deklice. Jaz sem jo imel rad in brat tudi; ker je pa mene rajše imela, je šel on na tuje. Parkrat sva si pisala, toda prav kratko, najpotrebnejše reči, pri tem je tudi ostalo.“

„Torej ste bili oženjeni?“

„Ne. Punica mi je postala nezvesta. Vrag vzemi ljubezen! Zdaj sem šel tudi jaz na tuje in prišel na posled kot pivovarnar v Ameriko, kjer pa ni šlo s tem poslom. Zato sem prijel puško in postal lovec. To je celo moje življenje. Povedal sem Vam vse, zdaj moram pa naprej, ker je škoda vsake minute.“

Vstal je in šel k svojemu konju. Tudi drugi so vstali in se poslovili. Strnad je bil vesel, da se je sešel z malim lovcem, ker mu je precej novega povedal. V preriji se človek tudi hitro seznanj, zato so vsi ob-

čutili, kakor bi se poslovili od starega znanca, ko jim je podal roke in potem odjezdil.

Takoj nato so tudi naši znanci zasedli konje.

„Dobro bi bilo, da naženemo konje,“ je rekel Strnad. „Če hočemo dobiti sled Apahov, ga moramo še podnevu opaziti; potem se lahko odpočijemo.“

Medvedovo Srce je jezdil na čelu, ker mu je bil kraj najbolj znan. V najhitrejšem diru so jezdili do izliva Rijo Konhas. Tam so prebrodli reko Rijo Grande del Norte in v istem diru nadaljevali pot.

Ob eni uri so se malo vstavili, da so se konji odpočili, potem so jih z isto hitrostjo podili naprej. Neverjetno je, koliko vzdržijo mehikanski konji, zato so do večera prišli do Sijere del Kanate, ne da bi se vstavili.

Kjer se to gorovje stika s Hudičevem gorovjem, leži ona soteska, v kateri je bila poražena francoska kompanija. Niso še prišli do soteske, ko se je Medvedovo Srce vstavil in pazljivo motril tla.

„Uf!“ je rekel.

Strnad je prijezdil in opazoval travo, ki je bila pohojena. Poznal se je sled, ki je bil tako majhen, kakor bi posamezen jezdec jezdil, toda izkušenih oči naših lovcev to ni motilo.

„Sled Apahov,“ je rekel Strnad.

„Tod so jezdili moji vojaki,“ je pritrdil Medvedovo Srce, in oči so se mu zabliskale.

„Kaj bo moj brat storil?“ je vprašal Strnad.

„Ubogal bo glas srea,“ je rekel Apah, obrnil konja in po sledu juhal proti jugu za svojimi brati.

„Kam pa gre?“ je vprašal don Ferdinando v skrbeh.

„Svojim Apahom sledi,“ je odgovoril Strnad.

„Ah, so jezdili tukaj?“

„Da.“

„Toda izgubil se nam bo.“

„Medvedovo Srce? Nemogoče!“

„Torej mislite, da naj jezdimo za njim?“

„Ne. Jezdili bomo v Gvadelup, poprej pa še prenočili na kakem kraju.“

„In Medvedovo Srce?“

„Pustite ga! Indijanec je in znan mu je naš položaj. Ne bo dolgo in videli ga bomo spet med seboj.“

Te besede so pomirile ostale, zato so jezdili naprej.

Ko so se približali soteski, je Strnad vstavil konja in rekel:

„To je gotovo prehod čez gorovje, torej soteska, ki je najbrž daljša, nego si mislimo. V taki soteski se ne sme nikdar prenočevati, ker je še enkrat bolj nevarno. Svetujem, da si poiščemo prenočišče na tej strani, ne na oni.“

„Saj še ni tema,“ je opomnil grof.

„Noč bi nas morda zasačila v soteski.“

„Kaj to škoduje? Kdo bi pa nas napadel?“

„Slišali smo vsi, da pomagajo Apahi Mehikancem, Komanhi pa Francozom. Oba indijanska rodova si stojita torej kot sovražnika nasproti in ker se tukaj stikata njih ozemlji, se moramo torej na meji še bolj varovati. Ostanem torej pri svojem nasvetu. Kaj meni Bivolovo Čelo?“

„Moj beli brat ima prav,“ je ta odgovoril.

Pri teh besedah je obrnil konja in oddirjal.

„Kam jezdi?“ je vprašala Olga v skrbeh.

„Ne skrbite, seniorita,“ je odgovoril Strnad. „Vodja Mietekov je s tem dokazal, da pritrjuje mojemu nasvetu. Odšel je, da poišče primeren prostor za prenočišče.“

„Saj bi to lahko poprej povedal.“

„Prerijski lovec je navajen mnogo storiti in malo govoriti. Počakajmo ga dokler se ne vrne.“

Obstali so in čakali. Skoro se je vrnil Bivolovo Čelo in pomigal, naj mu sledijo. Peljal jih je na trato, ki je bila od vseh strani obdana z grmovjem. Tu se je lahko kurilo, ne da bi kdo ogenj videl. Vodja Mic-tekov je molče stopil s konja ter začel nabirati suhljad za kurjavo.

Ko je začelo goreti, so se ostali posedli okoli ognja. Strnad je zaradi varnosti obhodil celo okolico in določil straže, ki so čuvale po noči.

Na tem prostoru bi se gotovo Apahom ne posre-čilo tako lahko napasti Francoze in jih uničiti, kakor notri v soteski. —

Drugo jutro je bilo zelo krasno vreme. Ko je solnce izšlo, so se bliskale rosne kapljice na bilkah in listju, kakor milijon biserov. Nebo je bilo jasno in cvetlice so vonjale jutranjo molitev k svojemu stvarniku.

Senor Ribnero je zlezal s postelje, in lepo vreme ga je zvalo, kar se je pri njemu redkokedaj zgodilo, pred lišo.

Počasi je korakal po kratki ulici, stopil skozi palisadna*) vrata in videl pred seboj valove reke Puerko, na kateri leži trdnjavnica Gvadelup.

Najprej se je ozrl navzdol in potem navzgor reke. Dočim se je na svoj način veselil lepega jutra, je opazil na vodi piko, ki se je čimdalje bolj bližala in večala. Od obeh strani so se bliskali svetli žarki.

„Ah, čoln!“ se je začudil Ribnero. „Kar se na obeh straneh bliska je voda, ki teče od vesel.“

*) Palisade so lesevi koli, ki služijo majhnim krajem kot obzidje v varnost pred Indijanci.

Počakal je, da se je čoln približal. Tedaj se je še bolj začudil. Mrmral je dalje:

„Kanoje, kakor ga imaje Indijanci in traperji! To je nekaj zelo redkega pri nas. Samo en mož sedi notri. Kdo je neki?“

Ko je prišel čoln bližje, se je šele opazilo s kako nenavadno hitrostjo je plul po reki. Človek, ki je veslal, je moral imeti ne le izvanredno moč, ampak tudi veliko izurjenost v veslanju takega čolna.

Ko je prišel do Ribnera, je zavil čoln k bregu in skočil iz njega. Skoro nič ni bil oblečen. Samo stare na pol raztrgane hlače in telovnik brez gumbov je imel na sebi. Ker je bil brez srajce, so se mu videle prsi in rjave močne roke.

Iz čolna je vzel usnjen jopič in ga oblekel. To oblačilo je bilo morda kedaj poprej podobno jopiču, zdaj pa je izgledalo, kot usnjena večja cev, ki je mnogo let ležala v vodi in na pol zgnjila. Tudi čepica, katero je posadil na glavo, je bila morda nekdanj klobuk, zdaj pa je bila podobna raztrgani mošnji za tobak.

Za pasom sta mu tičala dva revolverja, nož in tomahavk ter še več drobnarij. Naposled je vzel iz čolna še puško, katero je skrbno, skoro bi rekel, s častjo prijel kot nekaj zelo dragocenega.

Ko se je zdaj obrnil, je kaj čudno izgledal. Suho obličje je bilo od vetra, solnce in vremena trdo kakor vstrojeno; majhne sive oči so gledale ostro in bodeče, kakor strup; dolg, velik nos je bil podoben jastrebovemu kljunu in vendar je imel obraz nekaj na sebi, kar vzbuja takoj zaupanje.

„Good morning!“ je pozdravil.

„Dobro jutro,“ je odgovoril Ribnero.

„To je Gvadelup, kalkuliram?“

„Da.“

„Majhno gnezdo.“

„Ni veliko.“

„Mnogo vojakov tu?“

„Prav nič.“

„Pfuj hudič! Se dobi tu gostilna?“

„Da.“

„Kje?“

„Skozi vrata tretje poslopje.“

„Hvala, sir!“

Šel je mimo Ribnera, ki mu je pokazal pot k samemu sebi, skozi vrata. Njegovi koraki so bili počasni, toda široki in izdatni, kakor je navada pri dobrih lovcih. Kak drug bi moral teči poleg njega, da bi lahko šel z njim. Zato so taki lovci najbolj trpežni za hojo.

„Amerikanec,“ je mrmral Ribnero.

Imel je prav, kajti če ničesar drugega, izdala bi ga beseda ‚kalkuliram‘ za Amerikanca. Dočim pravimo mi ‚menim‘, ‚mislim‘, ‚zdi se mi‘, ‚pravi Severoamerikanec ‚kalkuliram‘, ‚računam‘.

Ko se je Ribnero vrnil v hišo, je videl tujca sedeti pri mizi, pred njim kozarec julepa. Sedel je k oknu in gledal ven. Tiho je bilo v sobi in le glasno plivanje Amerikanca je motilo to tišino. Ti ljudje namreč strastno žvečijo tabak in Amerikanca prav malo briga, če je komu neprijetno plivanje ali ne.

Ribnero je bil zelo radoveden, kdo je tujec. Ker se pa ta ni nič zmenil zanj, je krčmar sam začel:

„Krasno vreme!“

Tujec je nekaj zakrulil, česar se ni moglo razumeti. Zato je Ribnero nadaljeval:

„Prekrasno vreme!“

„Hrrrrrum!“ je zakašljajal tujec.

Ribnero se je obrnil in vprašal:

„Ali niste nekaj rekli, senor?“

„Ne, toda Vi!“

Ta odgovor je dobrega Ribnera osupnil. Tako ni mogel nadaljevati. Prav nezadovoljen je bobnal s prsti po šipi, vendar je še enkrat poskušal:

„Danes mnogo lepše od včeraj!“

„Pšč!“ je pljunil tujec.

Ribnero se je zopet obrnil in rekel:

„Nisem Vas razumel, senor!“

Tujec je porinil z ene strani ust v drugo svoj čik in pljunil s tako gotovostjo iz ust, da je rjava tekočina kakor iz brizgalnice šinila mimo Ribnerovega nosu v okno.

Krčmar je prestrašen potegnil glavo nazaj in rekel:

„Senor, pri vratih stoji pljuvalnik!“

„Mi ga ni treba!“ se je glasil odgovor.

„Verjamem! Kdor na okno pljuje, mu ni treba pljuvalnika. Ta moda pa pri meni in tudi v Ribnici ni v navadi!“

„Odprite potem okno!“

To je izgovoril tako hladnokrvno, da je krčmar jeze zardel. Vendar se je premagal in rekel:

„Prihajate od daleč, senor?“

„Da.“

„Potem ste dober veslač.“

„Zakaj?“

„No ja, proti vodi!“

„Pâ!“

„Kje ste odpluli, senor?“

„Morate to vedeti?“

„No,“ je rekel Ribnero v zadregi, „človek bi rad vedel, kdo prihaja v gostilno. Ali nimam prav?“

„Pšč!“ je tujec zopet pljunil, da je rjavi curek zopet zletel mimo Ribnerovega obraza na okno.

„Vsi vrage, pazite se!“ je zaklical krčmar.

„Pojdite proč!“

Ribnero je odprl okno na stežaj in porinil svoj stol daleč proč k steni kjer je visela stara podoba. Samo na ta način se je mislil rešiti bombardiranja pljunkov.

Zopet je preteklo nekaj časa. Tujec je žvečil tabak in pil. Ker je vedno molčal, je Ribnero zopet začel:

„Hoteli ste v Gvadelup?“

„Morda.“

„Ostanete tukaj?“

„Teško, kalkuliram.“

„Za danes mislim.“

„Da.“

„Boste koga obiskali?“

„Hm.“

„Ali imate morda kako posebno opravilo tu?“

„Pšč!“ je pljunil tujec in sicer tako natanko, da je curek šinil čez Ribnerovo glavo v podobo na steni.

To je bilo Ribneru preveč. Skočil je s stola in rekel:

„Kaj Vam pride na misel, senor? Spridili mi boste lepo podobo!“

„Pa jo odstranite.“

„Pa pljuvajte rajše v svoj žep.“

„Odprite mi ga.“

„Je-li to razumen odgovor na moje vprašanje?“

„Da. Kdor je vsiljiv, tega opljujem. Zapomnite si to!“

„Ali veste, da ste velik grobijan?“

„Ne.“

„No, torej Vam jaz povem.“

„Ne trudite se, ker Vam nič ne pomaga. Ne pridem k Vam, da bi Vi izvlekli iz mene, kar vem. Če hočem kaj vedeti, Vas bom že sam vprašal. Rajše mi dajte še eno čašo.“

Krčmar mu prinese zahtevano in reče:

„Boste danes ostali čez noč pri meni? Vsaj to Vas smem vprašati?“

„Premisliti se hočem! Sem-li varen pri Vas?“

„Pred kom?“

„Hm, na primer pred Indijanci.“

„Popolnoma.“

„Pred Mehikanci?“

„O, ti nam ne store nič. Saj držimo z njimi.“

„Pred Francozi?“

„Pred temi najmanj. Hoteli so napasti Gvadelup, pri tem pa izgubili sapo in življenje.“

„Kdo jih pa je? Morda Vi?“ je veselo vprašal tujec.

„Ne, ampak Apahi. Pobili so vse Francoze.“

„Vsi vrage! Torej držo Apahi s predsednikom Huaresom?“

„Da.“

„Kaj pa gospodje Komanhi?“

„Ti so na strani Francozov.“

„Hudič naj jih vzame!“

„Ah, senor, torej sovražite tudi Vi Francoze?“

„To Vas kaj malo briga. Toda povejte mi, kje pa je zdaj Huares?“

„Menda v Pazo del Norte.“

„Mislite? Torej veste gotovo?“

„Gotovo ne.“

„Kako daleč je od tu do Pazo del Norte?“

„Petindvajset ur z dobrim konjem. Hočete morda tjakaj.“

„Mogoče.“

„Ah, senor, potem imate kaj tajnega s predsednikom?“

„Pšč!“

Iz našpičenih tujčevih ust se je izlil spet tako gost curek mimo Ribnerovega nosu, da je ta prestrašen odskočil.

„Tisoč vragov in strel, zdaj mi je pa dovolj!“ je kled. „Tega nisem navajen; moje pokolenje je prevzvišeno za kaj takega. Veste, kje sem doma?“

„Kje?“ je vprašal tujec ravnodušno.

„Iz Ribnice.“

„Iz Ribnice? Ne poznam tega kraja. Gotovo leži za severnim tečajem?“

„Ne, ampak na Kranjskem.“

„Me ne briga, kje je Kranjsko. Toda danes ostanim pri Vas.“

„Senor, ne bo šlo.“

Tujec je začudeno pogledal krčmarja in vprašal:

„Zakaj ne?“

„Ne ugajate mi.“

„Vi pa ugajate meni, potem se zjednači.“

„Takega pljuvalca ne potrebujem.“

„Morda si želite boljšega. Vam lahko ustrezem.“

„Ne, ne! Ne maram Vas. Pojdite kam, kjer boste lahko pljuvali. Oglejte si moje okno in mojo podobo. Veste, kaj predstavlja ta podoba?“

„Ne.“

„Podoba predstavlja imeniten pogreb v večernem mraku.“

Tujec je pazljivo pogledal podobo in rekel:

„Tako se človek lahko zmoti, jaz sem mislil, da predstavlja tovarno za žeplenke v jutranji zarji.“

Ta odgovor je Ribnera še bolj vjezil. Stopil je korak nazaj in zaklical:

„Mislite resno, senor?“

„Seveda.“

„Torej se takoj na mestu odstranite. Naučiti Vas hočem, pogreb v večernem mraku zamenjati s tovarno za žeplenke v jutranji zarji. Podoba je stara dedščina. Tako častitljivo stvar ne pustim opljuvati in ožveplati. Me razumete?“

„Ne.“

„Ne? Torej se moram natančneje izraziti: Če ne ostavite takoj to sobo, Vas vržem na ulico, da Vam bo vseh šestinosemdeset reber popokalo.“

V največjem srdu je govoril in stal s stisnjenimi pestmi pred tujcem, kakor bi ga hotel vsak trenotek prijeti.

„Pšč!“ mu je zopet tabakova tekočina zažvižgala nasproti, da je v največji naglici skočil nazaj.

„Kaj? Zdaj še to?“ je zaklical. „Zdaj se pa spravite takoj, sicer boste zvedeli, da je fajmošter župana ustrelil!“

„Pâ!“ je rekel tujec mirno. „Ne kričite tako, sicer pljunem tako, da Vas bo pljunek pognal skozi zid na ulico. Če ostanem tukaj ali ne, je moja stvar in ne Vaša. Celo noč sem veslal, zdaj sem truden in hočem eno uro zaspati.“

Puško je prislonil na steno in se stegnil po klopi ob steni. Tega pa Ribnera ni trpel.

„Stojte, tako pa ne pojde,“ je rekel. „Spite, kjer hočete, pri meni pa ne. Jaz se Vas sicer ne bom lotil,

toda moji ljudje Vam bodo pokazali, kje je zidar napravil luknjo v zidu.“

Tujec je pa potegnil revolver in rekel:

„Storite, kar hočete, povem Vam pa, da bom vsakega, ki mi pride bližje, nego je meni ljubo, ustrelil.“

To je krčmarju imponiralo, zato je po kratkem pomisleku rekel:

„Hm, tako nesramnega človeka še nisem videl. Torej spite zamojdel eno uro, toda upam, da v spanju ne boste pljuvali?“

„Ne, če se mi morda ne sanja o radovednih vprašanjih.“

Spravil je revolver in legel na stran. V kratkem času je že zaspal.

Ribnero se je razburil, zato je izpil kozarček julepa in sedel k oknu. V tem hipu so se zunaj začela konjska kopita in skoro je vstopil postaran človek oblečen kakor bakero (govedji pastir).

Sedel je k mizi in si dal prinesiti čašo žganja. Pazljivo je ogledoval krčmarja, kar pa ta ni zapazil, ker je že spet gledal skozi okno. Menda je premišljeval, če bakero tudi pljuje. Skoro je pa začel:

„Izvrstno vreme!“

„Da,“ je odgovoril bakero.

To je krčmarja zveselilo. Obraz se mu je zjasnil, obrnil se je, bakeru prijazno pokimal in nadaljeval:

„Prav prijetno je jezdit v takega vremenu.“

„Da, jezdil sem pa tudi celo noč.“

„Celo noč? To se glasi, kakor bi bili kurir?“

„Saj je skoro tako.“

„Kam pa greste?“

„V Gvadelup.“

„Saj ste tukaj. Imate tu opravila?“

„Ne, le oddati moram nekaj. Ste morda Vi senor Ribnero?“

„Da, seveda, jaz sem.“

„Živi še senorita Resedila?“

„Kajpada! Ali jo poznate?“

„Ne, toda zaradi nje sem tukaj. Saj Vam je znana hacienda del Erina?“

„Kajpada, Peter Karpeles je moj svak.“

„No, senor Karpeles me pošilja k Vam. V njegovi službi sem.“

„K meni? Ah, to me veseli, zelo veseli. Dal Vam bom jesti in piti in šel po Resedilo.“

Ribnero je pozabil na svojo jezo in hitel v kuhinjo. Pripeljal je Resedilo in rekel:

„Resedila, tu je bakero strica Petra, ki ima nekaj sporočiti. Celo noč je jezdil, skrbi zanj.“

Resedila je dala roko gostu in ga vprašala, kaj ima sporočiti.

„Kakor veste,“ je odgovoril, „je moj gospod že star —“

„Da, starji od mene,“ je pripomnil Ribnero.

„Otrok nima —“

„Pomislite na senorito Olgo!“

„O, ta je izginila in je gotovo že davno mrtva. To je tudi vzrok, da se je moj gospod tako postaral. Umrli bo brez otrok —“

„Upam, da bo še dolgo živel,“ je opomnil Ribnero.

„Pri taki starosti in takih časih ni čuda, če se misli na smrt. Torej otrok nima, toda ima dediča in sicer je ta senorita Resedila, ta bo podedovala haciendo.“

Resedila se je obrnila. Svojega strica je res rada imela, zato so jo bolele bakerove besede. Rekla je:

„Ne obupajmo, kajti Olga se še lahko najde.“

„Moj gospodar je izgubil upanje,“ je rekel bakero, „zato je Vas postavil za dediča. Naročil mi je, da bi Vas še enkrat rad videl. Zato Vas prosi, da bi ga pred smrtjo še obiskali. Dal mi je to pismo za Vas.“

Izvelkel je iz žepa pismo in je dal Ribneru, ki je je takoj hotel odpreti.

„Ne, tukaj ne, oče!“ je prosila Resedila.

„Kje pa?“

„Pojdi z menoj! Taka pisma morava sama čitati.“

Šla sta iz sobe in ko sta se za nekaj časa vrnila, je imela Resedila objokane oči in tudi Ribnero je bil ganjen.

„Kaj sta sklenila?“ je vprašal bakero.

„Tega se ne more takoj odločiti, saj veste sedanje razmere.“

„Torej ne morete prebiti nekaj tednov brez hčere?“

„To bi že šlo, toda vojska, vojska!“

„Menite, da je za seniorito nevarno, potovati v hacijendo del Erina?“

„Da.“

„Kar se tega tiče, Vam ni treba skrbeti. Senor Karpeles bo izprosil pri Francozih spremljevalno pismo, katero bodo Francozje respektirali.“

„Toda drugi, Indijanci?“

„Tudi teh se ni bati, ker Vam bo senor Karpeles poslal četo izurjenih, pogumnih bakerov in lovcev, ki bodo spremili seniorito.“

„Hm, na ta način bi šlo, vendar je vseeno nevarno. Kako dolgo ostanete tukaj?“

„Danes.“

„Potem si bom premislil. Jutri Vam bom dal odgovor in pismo na Karpelesa. Zdaj pa skrbite za konja in pojdite v kuhinjo, da dobite kaj za prigrizek.“

Bakero in Resedila sta odšla v kuhinjo, in Ribnero je sedel k svojemu ljubemu oknu, da bi premišljeval znamenito novico. Dedščina, kakor hacijenda del Erina, je bila nekaj velikega, vendar je imel svojega svaka še rajši in bil žalosten, da je Olga izginila. Kljub čudnemu značaju je imel vendar mehko srce in nežno dušo.

Dolgo ni mogel premišljevati, kajti zunaj pred hišo je zopet stopil nekdo s konja in prišel v sobo. Bil je črni Edvard.

Ko ga je Ribnero ugledal, ga je vse drugače pozdravil, kakor poprej.

„Ah, senor Edvard!“ je zaklical in hitel k lovcu. „Vi ste? Hvala Bogu! Zelo nas je skrbelo!“

„Nas? Koga mislite s tem?“

„Sebe in Resedilo.“

„Tudi sebe?“ se je zasmel Edvard.

„Kajpada!“

„Kako pridem do tega? Saj pijem le eno čašo julepa in nisem za drugega, nego da prenašam srne za druge.“

„Ne šalite se! Takrat še nisem vedel, kdo da ste. Zdaj ste mi pa dobrodošli, čeprav ne pijete niti enega julepa. Takoj pokličem Resedilo.“

Ni bilo treba, ker ta je že slišala Edvarda in prišla ze velesim obrazom iz kuhinje, podavši mu roko.

„Dobrodošli!“ je rekla. „Torej ste srečno prestali?“

„Prav srečno.“

„Brez ran?“ je vprašala skrbljivo.

„Niti las se mi ni skrivil,“ je odgovoril, da bi jo pomiril.

„Hvala Bogu!“

„Da, hvala Bogu! A želim, da bi tudi jutri in pozneje lahko tako rekli.“

„Zakaj?“ je vprašal Ribnero.

„Prišel sem, da Vas opozorim na veliko nevarnost.“

„Na nevarnost? Ali govorite resnico, senor Edvard?“

„Žalibog! Francozje so zvedeli, da je bila njih kompanija uničena. Zdaj so pa poslali tristo mož, da se maščujejo, in ti so že na potu v Gvadelup.“

Resedila je obleдела. Ribnero je pa v strahu sklenil roki in zaklical:

„Moj Bog, je to res? Kedaj pa pridejo?“

„Tega še ne vem.“

„O, potem bom takoj vse naložil na konje in bežal k Huaresu.“

V največji naglici je hotel ostaviti sobo, toda Edvard ga je pridržal.

„Stojte! Počakajte še malo!“ je rekel. „Tako daleč še nismo. Tudi če Francozje osvojijo trdnjavico, se bodo morali ozirati na privatno lastnino, da ne razburijo prebivalcev. Toda pomoč je že blizu.“

„Kakšna pomoč?“

„Huares sam.“

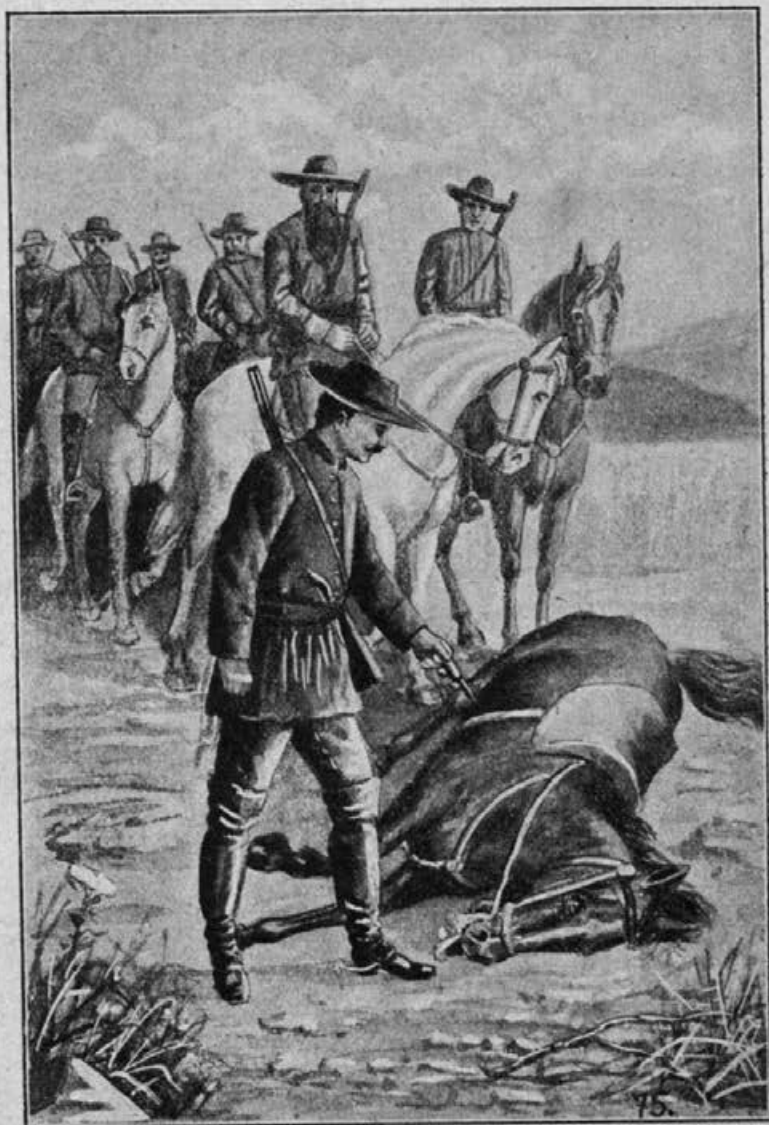
„Huares? Ima Apahe s seboj?“

„Da.“

„Potem smo rešeni.“

„Ne veselite se prezgodaj! Huares ne ve natanko, po katerem potu je šel sovražnik. Zato je lahko mogoče,

74

Hladnokrvno je pognal konju kroglo v glavo.

da ga zgreši. Sled Francozov bo gotovo našel, toda morda ne o pravem času, da bi jih mogel dohiteti. Zato je treba skrbeti, da sovražnik ne pride v Gvadelup, da ga bo Huares in Apahi še zunaj uničili.“

„Vaše mnenje je, da moramo trdnjavico braniti?“

„Da.“

„Toda za božjo voljo, kdo naj pa brani? Saj nimamo vojakov.“

„Mi bomo branili, mi vsi in tudi Vi, senor.“

Ribneru se je obraz podaljšal.

„Jaz tudi?“ je prestrašen vprašal.

„Kajpada.“

„Jaz naj bi streljal?“

„Seveda.“

„Ljudi naj bi moril?“

„Kolikor bo mogoče!“

„O ne, tega ne storim. V Ribnici nismo navajeni takih rečij. Kdor ustrelil tam Francoza, tega obesijo, ali pa pomilostijo v prisilno delavnico do smrti. Prigodi se celo, da takega človeka obsodijo k smrti poleg desetletne ječe ter petletne izgube vseh časti.“

„To se tudi drugje prigodi,“ se je zasmel Edvard, „čeprav je to več, kakor more vzdržati človek.“

„No torej! Jaz ne streljam.“

„Potem boste ustreljeni.“

Ribnero je postal bled.

„Zakaj?“

„Mene pošilja Huares. Bil sem pri županu in bom vodil brambo. Huares zapoveduje, da se mora vsak prebivalec oborožiti. Zato hodi zdaj župan od hiše do hiše, da izvrši to povelje; Vam sem pa sam prišel povedat.“

„Senor, jaz še zajca nisem nikoli ustrelil.“

„Človeka se lažje zadene.“

Tudi ta razlog ni pomiril krčmarja.

„Na ta način postanem morilec!“ je rekel. Hipoma se mu je pa zjasnil obraz in dejal je: „Že vem, kako se temu izogne.“

„Kako?“

„Mi hočete pomagati, senor Edvard?“

„Prav rad, če morem.“

„Lahko Vam bo to; vzamete namreč dve puški.“

„Ah! Čemu?“

„Potem streljate enkrat z eno puško zase in drugič z drugo puško za mene. Na ta način ste za dva moža in meni ni treba razsajati, kakor razsrjeni Roland.“

„Takah ljudij sploh ne potrebujemo!“ se je začul glas iz kota.

Edvard se je obrnil, kajti ni še opazil spečega tujca. Ta se je med pogovorom zbudil in vse slišal. Zdaj je sedel na klop in ravnodušno grizel nohtove. Edvard ga je opazoval, stopil k njemu in rekel:

„Oprostite, senor! Smem vprašati, kdo ste?“

„Da.“

Samo to besedo je izgovoril in potem pljunil svoj čik, ki ga je tudi v spanju imel v ustih, čez mizo in odgriznil kos klobase tobaka, katero je izvlekel iz žepa.

„Povejte torej svoje ime,“ je rekel Edvard.

„Hm! Vprašali ste me, če me smete vprašati, kdo da sem. To sem Vam dovolil, toda obljubil Vam nisem, da Vam bom odgovorjal!“

„Dobro! Potem obdržite svoje ime zase in ne mešajte se v naš pogovor.“

„Če me pa zanima?“

„Potem se ne čudite, če se tudi jaz za Vas zanimam!“

„Kalkuliram, da imate skoro prav,“ je rekel tujec in valjal zalogo tabaka po ustih. „Toda povod imam, da ne povem poprej svojega imena, dokler ne zvem Vašega. Kako ste že rekli? Huares Vas pošilja?“

„Da.“

„Tedad ga poznate in veste, kje da je?“

„Da.“

„Torej držite z njim in ne s temi prokletimi Francozi?“

„Da, saj ste slišali!“

„Prosim, povejte mi svoje ime!“

„To lahko zveste. Pravijo mi črni Edvard.“

Tujec je poskočil s klopi in zaklical:

„Grom in strela! Je-li to res?“

„Nimam povoda, da bi Vas nalagal.“

„Na, potem je vse dobro. Vaše ime mi je znano in že davno sem želel, Vas videti. Vi ste dečko, ki se ga mora respektirati in katerega se ni treba sramovati. Tu imate mojo prednjo nogo in dajte mi svojo, da udariva!“

Ponudil je Edvardu roko, ta si je pa pomišljeval, če bi udaril.

„Pri novih znancih ste prav izbirčni.“ je rekel. „Tudi jaz sem izbirčen. Moje ime veste, kako je pa Vaše?“

„Na to bi skoro pozabil!“ se je smejal tujec. „Moje pravo ime Vam ni znano, saj sem je sam skoro pozabil. Toda Indijanci so mi dali ime, katero ste že gotovo slišali. Sicer ni posebno lepo, toda upam, da sem imenu vso čast napravil. Za šalo Vam ne bom imenoval imena, ampak uganiti ga morate. Poglejte me malo, senior Edvard!“

„To ne bo veliko pomagalo, senor!“ je odgovoril Edvard. „Dozdaj sem le opazil, da ste Amerikanec.“

„Da, to sem. Vi me ogledujete po dolgem in širokem. Ozrite se v moj obraz!“

Edvard je zmajal z glavo.

„Še zdaj ne?“ je rekel tujec. „Hočem Vam olajšati uganko. Oglejte si le moj nos! Vam ugaja?“

„Hm, ni premajhen!“

„Menite? Da. In če Vam povem, da se moje ime tiče mojega nosu?“

„Ah, že vem, jasni se mi!“

„No, le ven z njim!“

„O, senor, morda bi Vas razžalil!“ je rekel Edvard.

„Mene razžalili? Neumnost! Ti prokleti rdečkožci so mi zaradi nosu dali tako ime in nosil je bom do smrti. Zato se Vam ni treba ženirati. Kdo sem?“

„Če sem prav uganil, ste Vi eden najznamenitejših lovcev Severne Amerike in srčno me veseli, Vam stisniti roko. Kajne, Kljunač Vam pravijo?“

„No, vendar! Da, tako ime vlačim seboj po svetu. Zdaj menda ne boste zavrnilli moje prednje noge?“

„O ne,“ je rekel Edvard vesel. „Tu, moja roka. Tako se večkrat najdejo lovci osebno, ki so se že poznali po imenu. Želim, da se še večkrat snideva.“

Kljunač je bil znan kot eden najboljših in najoriginalnejših lovcev v zahodu. Edvard se je res zveselil, da ga je tukaj našel in mu tudi prav srčno stisnil „prednjo nogo“.

„Kaj pa Vas je privedlo v Gvadelup?“

„O tem pozneje. Zdaj Vam samo povem, da iščem Huaresa. Zmenimo se najprej, kako bomo branili trd-

njavico; jaz sam bom pomagal. Ali pridejo res Francozje?"

„Da.“

„In Huares jih zasleduje?"

„Da.“

„Vam je naročil, da branite Gvadelup?"

„Da.“

„Dobro, torej se Vam mora biti poslušen.“ Obrnivši se k Ribneru, je vprašal tega:

„Torej nočete moriti Francozov?"

„Ne, ne! To je zame preveč!“ je odgovoril ta.

„Toda pogum imate, izganjati svoje goste. No, nočem Vam zameriti. Ležite lepo na blazine in žvečite lavorove vence, namesto Vas bom jaz nastopil.“

Ribnero je vesel poskočil in dejal:

„Senor, lepa hvala! Boste res storili to?"

„Da.“

„Potem Vam dovolim, da pljujete, kolikor hočete!“

„V Vaši sobi?" se je smejal Kljunač.

„Da.“

„Tudi na podobo z imenitnim pogrebom?"

„Hm! Ljubše mi bi bil že kak drug kraj, senor.“

„No, potrudil se bom, Vašo galerijo slik varovati, samo z nepotrebnimi vprašanji mi ne pridete, tega ne morem prenesti.“

Resedila je dozdej molče poslušala. Zelo se je bala Francozov in ravno je hotela o tem govoriti z Edvardom, ko jo je prekinil ropot konjskih kopit zunaj na ulici. Nizka okna so bila skoro zakrita od konj, ki so obstali pred hišo.

„Kaj je to?" je rekel Ribnero prestrašen. „Vendar niso Francozje!"

Edvard je stopil k oknu in rekel:

„Ne. Po obleki jih sodim za Mehikance.“

„Toda toliko! Resedila, delo boš imela!“

Vrata so se odprla in gostje so vstopili. Bil je Strnad s svojimi spremljevalci. Oči vseh so se z občudovanjem uprle v njega. Na otoku mu je dolga, gosta brada zrasla skoro do pasa in tako jo je zdaj nosil.

Za njim je prišel grof in potem obe dami z zakritim obličjem, ker sta hoteli presenetiti Resedilo.

Ribnero je vstopivše goste z globokim poklonom pozdravil. Edvard in Kljunač sta sedla v kot.

„Vi ste krčmar?“ je vprašal Strnad Ribnera.

„Da, senor.“

„Imate dovolj prostora za nas vse?“

„Da. Kako dolgo pa ostanete tukaj?“

„To še ni določeno.“

„Sob je dovolj pri nas, senor, tudi ena velika, katero lahko porabite za salon.“

„In konji?“

„Za te imamo tudi lep hlev in bodo dobro oskrbljeni,“ je obljubil Ribnero. „Če bi le vedel, da bo gospoda dolgo ostala.“

„Zakaj bi pa ne ostali?“

„Dolžnost mi veleva, da Vas opozorim na veliko nevarnost, ki Vam tukaj grozi.“

„Kakšna nevarnost?“

„Francozje nameravajo napasti Gvadelup.“

„Odkod to veste?“

„Huares nam je poslal onega senorja, ki bo branil trdnjavo, dokler ne pridejo Apahi.“

Strnad se je ozrl na moža v kotu. Nalahno se je nasmehljaj in vprašal krčmarja:

„Kako se imenuje senor, o katerem pravite?“

„Črni Edvard.“

Strnad je stopil k lovcema, pozdravil in rekel:

„Če se ne motim, vidim tukaj ljudi, ki se ne bojijo Francozov, ampak bodo krepko branili Gvadelup.“

„Iz česa to skleplate, senor?“ je vprašal Edvard.

„Zdi se mi, da Kljunač ne bo pokazal hrbta nobenemu Francozu.“

„Kaj? Vi me poznate, sir?“ se je začudil Kljunač.

„Da.“

„Odkod?“

„Že iz prejšnjih časov, ko ste postali lovec. Obraza, kakor je Vaš, se ne more pozabiti. In Vaš tovariš se zove Edvard Mazon iz Pariza. Ali ne?“

„Ah, tudi mene poznate?“

„Da. Živi še Vaša sestra?“

Edvard je poskočil. Prečudno se mu je to zdelo.

„Senor, ste naju poznali v Parizu?“ je vprašal.

„Da.“

Lovec je obledel; saj je bil takrat garoter. Strnad je videl, kako se mu je barva izpremenila, zato je pristavil:

„Videl sem Vašo sestro pri profesorju Leturbirju. Bila je dobra in pridna deklica in veseli me, da Vas vidim. Govorila bova še o nji. Zdaj je pa potrebno, da se ozremo na sedanjost. Kaj ste že vse ukrenili v obrambo trdnjave?“

„Skoro še nič,“ je odgovoril Edvard.

„Torej je naglica potrebna. Boste sovražnika počakali zunaj na prostem?“

„Zato smo preslabi.“

„Torej za palisadami?“

„Da.“

„Kdo bo vse branil?“

„Prebivalci, kolikor jih je tukaj. Poslal bom pa takoj še po bakere v okolico.“

„Tako je prav. Tudi name lahko računate.“

„Ah, se boste z nami bojevali?“

„Če bo potrebno, da.“

Edvard se je začudil in hotel odgovoriti, toda od kuhinjskih vrat se je začul vesel vzklik. Bakero iz hacijende del Erina je iz radovednosti odprl kuhinjska vrata, da si ogleda goste. Zdaj je stal s široko odprtimi očmi tam in zijal v vodjo Mictekov.

Indijancem ne poganja brada, zato se je vodja prav malo spremenil in ga je star znanec lažje spoznal.

„Bivolovo Čelo!“ je zaklical bakero.

Pri tem vzkliku sta Edvard in Kljunač poskočila, da bolje vidita, kaj se bo zgodilo. Vodja se je radovedno ozrl v bakera in ga kljub dolgim letom spoznal.

„Antonijo!“ je rekel.

„Santa madona! Je-li mogoče. Ste-li res, Bivolovo Čelo?“

S temi besedami je skočil bakero k vodji in ga prijel za obe roki.

„Da, sem!“

„Vendar so pravili, da ste mrtvi!“

„Bivolovo Čelo živi.“

„Toda ostali, ostali?“

„Tudi ti živijo.“

Resedila je kriknila in prijela vodja za ramo.

„Kaj je rekel? Da ste Vi Bivolovo Čelo, vodja Mictekov?“

„Da, ta sem,“ je odgovoril, kakor vedno, mirno.

„Moj Bog, še se zgodijo čudeži! Oče, to je Bivolovo Čelo, ki je z Olgo in ostalimi izginil. Vodja, sem-li prav slišala? Rekli ste, da živijo?“

„Da, živijo!“

„Vsi?“

„Vsi!“

„Tudi Olga Karpeles in Karja, njena služabnica?“

„Tudi tedve.“

Predno je mogla Resedila še nadalje vprašati, se je pozornost vseh obrnila drugam. Bakero je medtem opazoval Strnada. Ali se moti ali ne? To je bil slovenski zdravnik, ki je na hacijendi toliko dobrega storil.

„Senor Strnad, o, senor Strnad!“

Stopil je k temu in Strnad mu je ponudil roko, rekoč:

„Me res spoznaš, Antonijo?“

„O, kdo bi Vas ne spoznal, Vas, rešitelja in do-
brotnika cele hacijende del Erina!“

Takoj je bila tudi Resedila pri njem in vprašala:

„Je-li res? Vi ste senor Strnad?“

Njen zardel obraz je ves srečen zrl v Strnada. Ta je smehljaje prikimal in odgovoril:

„Da, seniorita, jaz sem.“

„Grom in strela, Strnad, Knez Skalovja!“ se je začulo iz kota. „Zato me je spoznal!“

Te besede je izgovoril Kljunač in potem pljunil cel curek tabakove tekočine čez vse mize in klopi.

„Strnad! Doktor Strnad!“ je tudi Edvard zaklical.

„Gospod ste res doktor Strnad, ali je le pomota?“

„Slišali ste, da sem!“

„O, življenje svoje sestre imam Vam zahvaliti in še mnogo drugega. Mnogo, mnogo Vam imam za povedati.“

„O čem?“

„Od Rodrigande, od grofa Alfonza, od Silve Vaše gospe soproge in drugo.“

„Dobro! Pozneje mi boste vse to povedali. Zdaj me drži senorita, odgovoriti ji moram.“

Resedila je bila prijela njegovo roko in je ni izpustila.

„Senor!“ je rekla. „Ker ste Vi spet prišli, imam upanje, da tudi ostali še žive. Toda kje? Povejte mi hitro za božjo voljo.“

Pokazal je s prstom okoli sebe in odgovoril:

„Ljubo dete, tukaj so vsi, vsi! Nobene osebe ne manjka.“

Olga je vzdignila zdaj pajčolan. Postala je bujnejša in debelejša in se ni mnogo postarala. Resedila jo je takoj spoznala.

„Olga, moja Olga!“

„Moja Resedila!“

Glasno jokajoč sta se tesno objeli. V sobi je vladala tišina, kakor v cerkvi. Nikdo ne bi bil našel besede, da bi motil svetost tega trenutka. Dolgo, dolgo sta se držali v objemu, dokler ni Olga tiho vprašala:

„O povej mi, ali živi še moj oče?“

„Še živi, še,“ je odgovorila Resedila.

Olga je spustila prijateljico iz objema. Počasi je pokleknila, vzdignila roke, kakor k molitvi in rekla, dočim so ji drle solze po licih:

„O ljubi moj Bog, kako sem Ti hvaležna, ah kako!“

Nobeno oko ni ostalo suho. Vsi so ihteli; celo Strnad je tiho jokal. Kljunač je ihtel, kakor otrok, čeprav so mu bile osebe dozdej neznane. Nikdo bi ne prisodil Amerikancu toliko občutka.

„Ravno poprej smo dobili pismo od njega,“ je rekla naposled Resedila. „Dala Ti je bom pozneje brati.“

Pripognila se je k sestričini in jo vzdignila s tal.

„Hočeš pozdraviti tudi mojega očeta?“ je vprašala Resedila.

Vsi so se ozrli po Ribneru. Izginil je vsaj na pol. V sobi je bil le spodnji del njegovega telesa in noge; zgornji del je visel ven na ulico. Vsled ginjenosti ni vedel kam; moral je jokati in vendar ni hotel, da bi ga videli, zato je stopil k svojemu ljubemu oknu in potisnil glavo in rame skozi, da se ne bi slišalo, kako je ihtel.

Ko ga je hči skoro s silo potegnila nazaj, je jokal glasno, kakor otrok. Objel je Olgo in dejal:

„Pustite me ven, ljudje božji, sicer se zadušim veselja!“

Pritisnil je najdenko nase in odhitel skozi vrata.

„Olga, pokaži mi zdaj tudi senorje,“ je prosila Resedila.

Olga si je obrisala solze iz očíj in vprašala:

„Katerega hočeš najprej videti, Resedila?“

„Senorja Kreka, Tvojega ženina.“

Olga se je hudomušno nasmehljala in rekla:

„Poišči ga. Videla bom, če ga najdeš.“

Resedila je pazljivo ogledala gospode, pokazala na Marijana in rekla:

„Tale je!“

„Slabo si uganila! Ta senor je — o, nočem imenovati tega imena — poročnik gospod Lotervil.“

„Lotervil? Marijano?“ je vprašal Kljunač iz kota.

„Da,“ je odgovoril Marijan. „Vam je znano moje ime?“

Amerikanec je hitro prišel bližje in odgovoril:

„Dobro, prav dobro mi je znano.“

„Kako?“

„Neka dama, Angležinja, mi je je imenovala.“

„Angležinja?“ je Marijano hitro vprašal. „Kako se zove?“

„Ema Lindzej.“

Tedaj je zgrabil Marijano Kljunača za ramo, kakor bi mu jo hotel zdrobiti, in tresoč se razburjenja vprašal:

„Imenujte še enkrat to ime! Takoj! Hitro, hitro!“

„Ema Lindzej.“

„To se pravi, tako se je poprej imenovala.“

„Zakaj bi se poprej tako imenovala.“

„Ker ženska spremeni svoje ime, če se omoži.“

„Saj ni omožena!“

„Človek, mož, kaj pravite. Je to res?“

„Da.“

„In Vi jo poznate?“

„Njo in njenega očeta, lorda.“

Marijano je bil do skrajnosti razburjen. Še vedno je držal Kljunača in kar vrela so mu vprašanja iz ust.

„Kje ste videli oba? Na Angleškem?“

„Ne, tu v Ameriki.“

„Ah, kje?“

„Pri morju, v El Refugio.“

„To je pri izlivu reke Rijo grande del Norte.“

„Da.“

„Kedaj?“

„Pred nekaj dnevi.“

„Moj Bog, tukaj sta, tukaj v Mehiki! Kaj delata v El Refugio?“

„To je pravzaprav tajnost, toda kakor stoje zdaj razmere, lahko govorim o tem.“

„Le govorite, sir, ne bo Vam škodovalo.“

„Lordu so me priporočili za vodnika,“ je pripovedoval Kljunač. „Prišel je kot angleški poslanec v Mehiko in pripeljal na ladiji velike zaloge orožja in streliva, ne da bi ga Francozje opazili. Tudi denarja ima mnogo seboj. To vse bi se moralo pripeljati po Rijo grande del Norte —“

„Za koga?“ ga je prikinil Strnad.

„Za Huaresa,“ je odgovoril Amerikanec. „Poslali so me naprej, da sporočim predsedniku prihod teh rečij in da ga vprašam, na katerem kraju, da jih hoče prevzeti.“

„In lord je sam zraven?“ je vprašal Marijano.

„Da, vse vodi sam.“

„Kaj pa njegova hči?“

„Je pri njem.“

„Nemogoče! Dama v divjem kraju!“

„O, nikdar ne zapusti očeta.“

„O, dragica! K njima moram, skoro, skoro. Kedaj pa prideta?“

„Natanko se ne more vedeti. Najprej moram k Huaresu in potem nazaj. Po volji tega se bo lord ravnal.“

„Hvala Vam za veselo novico. Podarili ste mi več ko milijone in skušal se bom Vam izkazati hvaležnega.“

„Torej ta ni bil!“ je šepetala Resedila sestričini.

„Kateri pa je?“

Olga je pokazala na Antona Kreka in rekla:

„Ta je. In poleg njega njegov brat.“

Resedila je dala obema roko.

„In ta senior?“ je vprašala, kažoč na grofa.

„O, tega moraš uganiti!“

„Ne morem.“

„Vem, da ne moreš; saj je nemogoče. Ti je-li

znano vse, kaj se je zgodilo takrat na hacijendi del Erina?"

„Vse.“

„Si tudi slišala, da je don Ferdinando de Rodriganda umrl?"

„Da.“

„No, tu stoji don Ferdinando in je še živ.“

Začudenja Resedile ni mogoče popisati. Stari grof ji je prijazno prikimal in ji ljubko gladil lepe, polne lase.

„Vse, vse Ti bom še povedala,“ ji je rekla Olga. „In ta senor je Bernardo Mendoza, ki je bil vjet skupaj z don Fernandom.“

„Še enega manjka, ljuba Olga!“

„Kdo?"

„Medvedovo Srce. Je-li mrtev?"

„Ne, tudi ta živi, toda včeraj se je ločil od nas, in šel po sledu Apahov, ki jih vodi njegov brat.“

V tem trenutku so se odprla vrata in v sobo je stopil Medvedovo Srce. Nikdo ni slišal, kedaj je prijezdil pred hišo. Z enim pogledom je razumel položaj in stopil k Strnadu.

„Kaj bo storil moj brat?" je vprašal. „Se bo vdeležil bojev te dežele?"

„Tvoj prijatelj sem,“ je rekel Strnad. „Tvoj sovražnik je moj sovražnik.“

„Potem naj zgrabi moj brat orožje, kajti Francozje bodo skoro tu.“

„Si videl Medvedovo Oko?"

„Ne. Nobenega Apaha nisem videl.“

„Zakaj?"

„Sledil sem njih sledu včeraj zvečer in danes zjutraj, ko se je zdanilo. Njih sled se je sešel s sledom Franco-

zov, ki so šli proti vzhodu. En sled je bil četrť dneva star in drugi eno uro manj. Apahi so torej skoro za petami Francozov. Sovražnik pa ni jahal naravnost v Gvadelup ampak se je obrnil v gorovje pri Puerko.“

„Ah, kako modro. Ker je bila ena kompanija uničena, so šli po drugem potu, da bi od nasprotne strani napadli trdnjavo. So bili sami jezdeci?“

„Da.“

„Niso imeli topov seboj?“

„Ne, strelnih vozov niso imeli.“

„Bomo videli, kaj se da storiti. Kedaj meniš, da pridejo sem.“

„Pred dobro uro gotovo ne.“

Strnad je poklical Edvarda k sebi.

„Dal sem Vam na razpolago,“ mu je rekel. „Zdaj Vam povem, kateri senorji se bodo z Vami bojevali. Bivolovo Čelo, vodja Mitekova, ste že slišali imenovati?“

„Da.“

„Ta Indijanec je Medvedovo Sree, vodja Apahov in ta gospod je Gromov Strel, o katerem ste tudi že slišali. Tudi ostali se udeležijo boja. Samo don Ferdinanda bom prosil, da ostane tukaj v varstvo dam.“

Kljub visoki starosti ni hotel Grof ubogati, vendar se je moral udati obči prošnji.

„Kdo bo pa poveljnik?“ je vprašal Edvard Strnađa.

„Kajpada Vi,“ je ta odgovoril. „Huares je Vas dooločil.“

„O ne, gospod,“ je rekel Edvard. „Ne storite mi tega. Kaj sem jaz, če je Knez Skalovja tukaj in Bivolovo Čelo, Medvedovo Sree in Gromov Strel. Prosim Vas, da prevzamete vodstvo.“

„Potem sem tudi odgovoren.“

„Prepričan sem, da se ne bojite odgovornosti.“

„Čas je nam drag, zato se ne bova prepirala. Ustreči hočem Vaši želji, poprej pa moram ogledati trdnjavico.“

„Vodil Vas bom.“

Odšla sta, da si ogledata sredstva, kako bi se vspešneje branili. Trdnjavica je bila majhna in stala na bregu reke na strmem gričku, kamor je peljala le navadna pot za jezdece. Utrjena je bila z eno vrsto palisad, toda branilo se jo je lahko, ako je ne bi napadali topovi ali prevelika premoč.

Komaj dvajset oboroženih mož se je zbralo, vendar je to število za kratek čas zadostovalo.

Dočim sta šla Strnad in Edvard ogledovat, je šel tudi Medvedovo Srce iz sobe in poiskal Ribnera, ki je bil v prodajalni, da bi premagal svojo ginjenost.

„Beli mož ima mnogo stvari tukaj,“ mu je rekel Apah.

„Vse imam, kar se potrebuje,“ je odgovoril Ribnero.

„In se lahko vse kupi?“

„Da.“

„Ima moj brat tudi barve?“

„Da, vseh vrst.“

„Ima orlova in vranja peresa?“

„Tukaj so.“

„Ima tudi obleko za rdeče može?“

„Imam lepe indijanske obleke, narejene od pridnih skvav (indijanskih žen).“

„Ima tudi plašč iz kož?“

„Ne; imam pa kožo rjavega medveda.“

„Torej naj mi dovoli, da si poiščem, kar potrebujem, plačal bom takoj.“

Skrbno je zaprl vrata od znotraj in si različne reči poiskal, katere je tudi takoj plačal.

Medtem se je razburjenost veselega snidenja malo poglela. Olga je bila v kuhinji pri bakeru, ki ji ni mogel dovolj pripovedovati o očetu. Resedila ji je prinesla pismo.

„Tako zelo je bil prepričan o moji smrti!“ je zdihovala.

Solze so ji znova lile iz očíj. Da bi jo razvedrila, je rekla Resedila:

„Ostanete vsi pri nas?“

„Da.“

„Torej moram skrbeti za jed in pijačo. Mi hočeš malo pomagati?“

„Rada.“

„Hvala Ti! Poprej Ti pa še pokažem sobe, če Vam bodo zadostovale.“

Na ta način jo je malo zmotila, da ni več jokala.

Ko je Strnad ogledal trdnjavico, se je hotel vrniti k Ribneru, toda Edvard ga je zunaj pridržal.

„Počakajte še malo,“ je prosil, „da Vam povem še važno novico. Toliko časa imamo še.“

„Govorite!“

„Stari gospod je grof Ferdinand de Rodriganda?“

„Da.“

„Mladi gospod, ki se zove Marijano, je pravi naslednik grofa de Rodriganda?“

„Slutimo, da je tako. Kako pa Vi veste o tem?“

„O tem pozneje. Zdaj Vam le to povem, da sem bil na Bršljanovem.“

„Ah, to je pa čuden slučaj!“

„Žalibog, da ni bil slučaj. Ali veste, s čim sem se živel v Parizu?“

„Da.“

„Da sem bil garoter?“

„Da.“

„Nočem se opravičevati, ampak samega sebe zaničujem. Garotiral sem tudi grofa Alfonza —“

„Alfonza de Rodriganda?“

„Da.“

„V Parizu.“

„Da. Bil je tam pod izmišljenim imenom. Vzel sem mu denar in beležnico. V tej je imel zapisane vse svoje hudobije. Pozneje sem se seznamil z njim.“

„Ne da bi vedel, da ste ga garotirali?“

„Da. Opazil je, da sem pripravljen, zaslužiti denar in mi je nekaj predlagal, kar zadeva Vašo gospo soprogo.“

„Moj Bog! Morda kako hudobijo!“

„Da, še več!“

„Kaj pa je bilo?“

„Moral bi iti z njim v Bršljanovo in umoriti Vašo soprogo.“

Strnad je obledel.

„Kaj ste storili?“ je vprašal v strahu.

„Na videz sem bil zadovoljen, kajti če bi jaz ne sprejel tega predloga, bi Alfonzo najel drugega morilca in grofica Silva bi bila izgubljena.“

„To je res. Torej ste potovali z njim na Kranjsko?“

„Da, kot njegov služabnik. Šem sem k Vaši gospe soprogi. Vaša mati in sestra sta bili pri nji. Povedal sem jim vse, tudi to, zakaj nisem hotel izvršiti umora, ampak jih svaril.“

„Zakaj tako?“

„Ker ste mi rešili sestro.“

„Ah, dobro delo rodi torej vedno dober sad!“

„Ko sem odšel iz grada, sem v gozdu srečal gozdnega čuvaja.“

„Gotovo Tombija.“

„Da. Dal sem mu beležnico, {ki sem jo vzel Alfonzu.“

„Kako neprevidno.“

„Moral bi mi jo prestaviti. On jo je pa prečital in obdržal.“

„Zakaj ste mu jo pustili?“

„Ker je sin ciganke Karbe in ta je bila moja gospodarica.“

„Gospodarica Vaša? Na kak način. Čuditi se moram!“

„Karba je načelnica tajne družbe in njo mora vsak poslušati, če hoče ali ne. Tudi jaz sem bil ud te družbe. Ko mi je Tombi vzel beležnico, mu nisem mogel ničesar storiti.“

„Zakaj je Karba svojega sina poslala v Bršljanovo za gozdnega čuvaja?“

„Ne vem. Da je imela gotove namene, je jasno.“

„Ima Tombi še ono beležnico?“

„Mislim, da jo je dal Karbi.“

„Dobro. Dati jo bo morala meni. Kaj se je nadalje pripetilo?“

„Ko sem izdal Alfonzove namere, so ga policijsko zasledovali, toda ušel jim je na Špansko. V Parizu se mi ni dobro godilo. Obžaloval sem svoje življenje in šel v Ameriko. Postal sem lovec.“

„Ah, morda da se očistite?“

„Da. Sklenil sem izstrebiti savano roparjev. Zategadel sem postal slaven. Vendar me še kes muči.“

„Edvard, Bog se ne jezi večno.“

„Toda ljudje!“

„Kaj pa so Vam ljudje mar?“

„O prav mnogo! Spoznal sem tukaj deklico

angelja v čistosti in dobroti. Tudi ona me ljubi, jaz pa sem bil dovolj pošten in sem ji priznal, da sem bil garoter, navadni morilec.“

„Nočem soditi o tem; vendar ali je bilo potrebno to priznanje?“

„Da. Vest mi ni dala drugače. Odrekla se je, vendar vidim, da se zastonj bori s svojo ljubeznijo. Morda bo bivšemu garoterju dala roko, toda v srcu ne bo srečna.“

Strnad se je čudil nekdanjemu zločincu, ki je tako tenkovedno mislil, rekel pa ni nič.

„To se pa ne sme zgoditi!“ je nadaljeval Edvard. „Lovec sem; moje življenje je vedno v nevarnosti. Kako lahko, kako kmalu sem lahko mrtev, potem je prosta. Ali mi hočete potem izkazati milost, za katero Vam bom še v drugem življenju hvaležen, gospod doktor?“

„Prav rad, če mi je mogoče.“

„Ko boste slišali, da sem mrtev, ji povejte, da je bila ona moja zadnja misel in da pričakujem na sodnji dan odpuščanje svojim grehom, ker je ljubezen do nje, ki je čista, tudi mene očistila!“

Strnada je ganila ta prošnja.

„Na smrt mislite? Zakaj le!“ je dejal. „Sploh pa dvomim, da bi bil takrat navzoč, ko boste umrli.“

„Saj sem le za ta slučaj rekel!“

„Potem bi moral vedeti, kdo je ta dama.“

„Še niste uganili?“

„Ne.“

„Resedila Ribnero je.“

„Ah! Razumem, da ljubite to deklico. In veste gotovo, da Vas tudi ona ljubi?“

„Prepričan sem o tem.“

„Potem bi jaz na Vašem mestu gojil to ljubezen.“

Če je Bog ljubezen vsadil v njeno srce, je to znamenje, da Vam je odpustil.“

„Tudi jaz sem to mislil; toda nekaj časa sem drugih mislij!“

„Kako to?“

„Resedila je prijateljica Olge Karpeles, znana z grofom i drugimi visokimi osebami, zato se ne sme združiti z menoj.“

„Nimate prav. Čeprav ste zdaj preveč nežni v svojem mišljenju, boste to skoro premagali.“

„Dvomin. Kajne, gospod doktor, da boste držali svojo obljubo?“

„Saj vendar ne boste umrli!“

„Kdo ve? Hud boj bomo morali prestat.“

„Dobro. Izpolnil Vam bom željo, če bo res treba.“

„Hvala! In še nekaj. Če padem danes v boju, potem povejte neki dami v Čikvakvi, kamor pojdete, in ki se imenuje senorita Emilija, da sem umrl in da jo iz onega življenja prosim, da vzame življenje za resno.“

„Je-li to Vaša prejšnja ljubimka?“

„Ne, vendar me ljubi tako, kakor še ni ljubila ženska.“

„Tudi to bom sporočil.“

„Torej se lahko vrneva.“

Resedila je medtem pripravila sobe za goste in Olga ji je pomagala. Ravno je z umivalnikom šla po stopnjicah v prvo nadstropje, ko sta vstopila Strnad in Edvard. Zadnji je šel za njo, da govori z njo.

Boj med preteklostjo in sedanostjo ga je v zadnjem času [zelo] bolel. Čutil se je ranjenega in ni imel več upanja, da bi izgubil boje in očitanja svoje duše. Danes je sklenil končati.

Zapazil je, da je ljubljena sama v sobi. Posta-

vila je ravno šopek cvetic na mizo, ko ga je ugledala.

„Senor, ali se niste tudi Vi veselili?“ mu je rekla.

„Zakaj?“ je vprašal.

„Vsled sreče, da sem spet našla sestričino.“

„Zelo me veseli.“

„In mislite si. Ravno danes mi je pisal njen oče pismo, v katerem mi sporoča, da bom podedovala, njegovo hacijendo. Obiskati bi ga morala.“

„V tem nevarnem času?“

„Mislila sem na Vas, da me boste varovali.“

„Kako rad bi to storil, seniorita!“

„Prepričana sem, moj dobri senor Edvard. Zato sem Vam tudi iz srca dobra.“

Tako odkrito in prijazno mu je gledala v oči, da se ni mogel premagovati. Povesil je oči in rekel:

„Ne recite tega, seniorita!“

„Zakaj ne?“

„Ne sme biti. Vi mi ne smete biti naklonjeni.“

„Povejte mi vzrok!“

„O, prav živo in jasno sem ga že danes občutil. Ko ste poprej stali spodaj in so Vas oči grofov in vseh drugih senorjev zrle tako prijazno, stal sem na strani in občutil, da bom moral vedno na strani daleč od Vas stati. Vi ste tako visoki, in jaz sem tako nizek, če stopite k meni, bi globoko padli.“

Resedila je obleдела, prestrašena je stopila nazaj, kakor bi ga hotela natanko ogledati.

„Moj Bog, kdo Vam je to rekel? Kdo Vam je dal te misli?“

„Same so prišle, te misli,“ je odgovoril.

„Odstranite jih iz svojega srca, senor! Ali ne veste, česa ste se mi izpovedali in da sem Vam vse odpustila?“

„Vem še. Bili ste tako dobri in mili. Zato mislim, da boste tudi danes taki in mi izpolnili neko prošnjo.“

„Izpolnim jo, le povejte katero!“

„Zatisnite oči, senorita.“

„Ah,“ se je smehljala. „Kakor otroci, hočete narediti. Presenetiti me hočete?“

„Da, toda to presenečenje Vam ne bo ljubo.“

„Poskušajmo. Torej pogledjte, oči so zaprte.“

Zatisnila je res oči. Hitro je stopil k nji, jo objel in pritisnil nase. Predno je še mogla oči odpreti, je čutila njegove ustnice na svojih, enkrat, dvakrat, trikrat, večkrat; potem ji je zašepetal v uho:

„Hvala Ti, ljuba, ljuba moja Resedila! Ne pozabi, če boš enkrat prav srečna!“

Čutila je potem, da jo je spustil iz objema in ko je oči odprla, ga ni bilo več v sobi.

Hitel je po stopnjicah v gostilniško sobo in vzel puško. Ko je hotel hitro oditi, ga je vprašal Kljunač? “

„Kaj pa je? Ali že pridejo?“

„Ne vem, toda boljše je, da pazimo. Grem ven, da bom straže postavil.“

„Z Vami grem.“

Tudi Amerikanec je prijel puško in oba sta hitela, da bi opazila Francoze, ko bodo prišli. Toda že sta čula glasne klice:

„Že prihajajo, so že tu!“

Takoj so vsi zgrabili orožje in odhiteli.

Grof Ferdinando je hitel v prvo nadstropje, da si ogleda svojo sobo. Slišal je te klice in hotel na ulico. Tedaj so se pa odprla vrata nasprotne sobe in na pragu se je pojavila deklica izredne krasote. Bila je Pepi.

Grof je kakor okamenel stal pred njo.

„Amila!“ je nehote zaklical in vzdignil roke, kakor da bi hotel objeti deklico.

Presenečena je stopila nazaj, ne da bi vrat zaprla. Grof je stopil k nji in rekel:

„Oprostite, senorita! Ste v sorodu s krčmarjem?“

„Ne, je odgovorila ne odmaknivši oči od njega.

„Ste tudi tukaj, kakor jaz?“

„Da.“

„Bodite tako dobri in mi povejte svoje ime.“

„Pepita mi je ime, pravijo mi pa Pepi.“

„In Vaše rodbinsko ime?“

„Ga nimam, ker nimam starišev. S sestro sva bili v samostanu vzgojeni.“

„Imate tudi sestro?“

„Da.“

„Koliko je stara?“

„Sedemnajst let, jaz pa osemnajst.“

„V katerem samostanu ste bili vzgojeni?“

„V samostanu dela Barbara v Santjagu.“

Hotel je dalje povpraševati; tedaj so se pa odprla vrata na drugi strani in izstopila sta dva gospoda, doktor Vidmar in doktor Božič.

„Kaj pa je? Zakaj pa streljajo?“ je vprašal Božič.

„Francozje so prišli, da napadejo trdnjavo,“ je odgovoril grof.

„To je presenečenje! Pojdi, Vidmar, to morava videti.“

Odhitela sta po stopnjicah. Pepi se je ustrašila grofovih besed in zaprla vrata.

„Pepita ji je ime!“ je mrmral grof. „Sestro ima, in vzgojeni sta bili v samostanu della Barbara.“

„Kakor v sanjah je odšel po stopnjicah.

Ko sta zdravnika dospela do palisadnih vrat, so

bili bojevniku že zbrani. Strnadova postava je prese-gala vse druge, da je moral vsak najprej njega opaziti. Božič je prijel Vidmarja za ramo.

„Vidmar, poznaš onega Mehikana?“

„Tega?“ je ta odgovoril. „Ah, če bi ne imel brade, bi ga zmatral takoj za — — —“

Obmolknil je; prečudovita se mu je zdela ta misel.

„No, za koga?“ je vprašal Božič.

„Za onega doktorja Strnada, ki je toliko pozornosti vzbujal pri Vas, takrat, ko sva bila midva še dečka.“

„Prav imaš. Zelo mu je podoben, zato pojdem takoj k njemu. Pojdi!“

Oba sta stopila k Strnadu in Božič ga je pozdravil rekoč slovenski:

„Oprostite, gospod! Ste morda Šlovēnec?“

„Da,“ je veselo odgovoril Strnad.

„Zelo ste podobni nekemu gospodu, ki je bil pred davnim časom večkrat pri mojem očetu.“

„Kdo je bil Vaš oče?“

„Profesor Božič v Ljubljani.“

Presenečen je rekel Strnad:

„Profesor Božič? Seveda, moj prijatelj in dobrotnik je bil.“

„Potem se nisem motil! Vi ste doktor Strnad?“

„Da.“

„Kakšen dogodek! Kakšno snidenje! Kdo bi si mislil!“

„Kajne, Vi ste mali Ivanček, ki je že znal latinski?“

„Da. Postal sem zdravnik in z mojim prijateljem, doktorjem Vidmarjem sva se pridružila mehikanski ekspediciji, da se obogativa z znanostmi tukajšnje dežele.“

„To je zanimivo, zelo zanimivo! Pozneje si bomo

vse povedali. Zdaj moramo drugam obrniti svojo pozornost.“

„Pravijo, da pridejo Francozje.“

„Da. Le ozrite se proti vzhodu! Ravno med gorami prihajajo sem, kar se natanko vidi.“

„Boste branili trdnjavo?“

„Seveda. Jaz bom vodil obrambo.“

„Kje pa imate svoje čete?“ je vprašal Vidmar, nič manj začuden, da poveljuje slovenski zdravnik Mehikancem.

„Tu!“ je odgovoril Strnad in pokazal okrog sebe.

„Ah, koliko pa je Francozov?“

„Tristo mož.“

„In s to kopico ljudi se jim hočete ustavljati?“

„Gotovo.“

„Gospod doktor, saj Vas bodo kar zmečkali!“

„Počakati je treba. Prosim Vas tudi, da bi bili z zdravniško pomočjo pri roki. Imate instrumente seboj?“

„Da, toda na stanovanju.“

„Torej hitite jih iskat! Mogoče je, da se bo boj kmalu pričel.“

Zdravnika sta tekla po orodje. Strnad je poslal dva domačina k Ribneru, da naj prineseta dovolj streliva. Razdelil je ljudi za palisadami, ki so stale okoli trdnjave na skali in od koder so se sovražniki dobro videli. Od vodne strani se ni bilo bati, ker je sovražnik korakal od nasprotne strani.

Francozje so bili na konjih, in tudi pešce so napravili za konjike. V diru so prijahali k trdnjavi in se vstavili v bližini. Okrog petdeset mož se je ločilo od njih in jahalo proti odprtim vratom.

Mislili so, da bodo kar na konjih pridrli v trdnja-

vico. Komaj dvajset korakov so še bili oddaljeni, ko jim stopi Strnad nasproti, sam, brez vsakega spremstva.

Francoze je vodil kapitan. Nehote je vstavil konja, ko je v gledal visoko, ponosno postavo v bogati mehikanski noši.

„Kaj želite, gospodje?“ je vprašal Strnad uljudno a resno.

„V trdnjavico hočemo,“ je odgovoril kapitan.

„S kakšnim namenom?“

„Ah, hočete nas morda izpraševati?“

„Najbrž. Prihajate v miru?“

„Seveda.“

„Potem pa le vstopite; prosim pa, da oddaste poprej orožje.“

„Tisoč strel! Kdo pa ste, da si upate, tako govoriti z menoj?“

„Poveljnik trdnjavnice.“

Kapitan je zaničljivo salutiral in rekel:

„Imam čast, gospod tovariš! Čez koliko mož pa poveljujete? Čez pet ali šest?“

„Mojih šest mož popolnoma zadostuje.“

„Kakšno stopinjo pa zavzimate?“

„Poskušajte z mečem!“

„Ah, lepo! Pozovem Vas, da mi izročite trdnjavico.“

„In jaz Vas pozovem, da zapustite ta prostor.“

„Dam Vam deset minut odloga, da si premislite.“

„In jaz Vam dam dve minuti, da se odstranite.“

„Grom in strela, če se mi količkaj ustavljate, mora vse pod meč.“

„Radoveden sem, ta meč spoznati!“

„Tukaj ga imate! Hura, fantje, udarimo!“

Potegnil je sabljo in dal svojemu konju ostroge.

Tudi ostali so se vzravnali v sedlih. Strnad pa potegne revolverje izza pasa. Pri prvem strelu pade kapitan raz konja, in vsak strel zadene moža. Potem skoči Strnad nazaj in za njim se zapro vrata. V istem trenutku se zabliskajo streli za palisadami in jezdec za jezdecem se zgrudi s konja. Streljali so ljudje, ki se razumejo na puško. Konji se vspenjajo in oddirjajo brez jezdecev. Drugi se prestrašijo strellov in nastane strašanska zmešnjava, v katero pokajo vedno znova streli pušk. In to vse se je tako hitro zgodilo, da Francozje, ki so bili še živi in neranjeni, niso utegnili misliti na beg. Komaj devetim se je posrečilo ubežati.

Edvard je stal poleg Strnada. Iz njegove puške se je še kadilo.

„To smo jim dali,“ je dejal. „Če so pametni, ne bodo prišli več.“

„Žalibog, da ne bodo tako pametni,“ je rekel Strnad. „Glejte, častniki so se vstopili skupaj in se pomenkujejo.“

„Da, in vidite na robu gozda rjavo črto?“

Pri teh besedah je pokazal Edvard proti gozdu. Dobre oči so lahko zapazile, kako se je ta črta na levo in desno raztegovala.

„Ah, Apahi!“ je dejal Strnad.

„Napravili bodo polkrog, da obkrožijo Francoze.“

„Zato bodo potrebovali četrto ure, če jih ne bo sovražnik poprej zapazil.“

„O, Francozje jih ne vidijo, ker stoje pregloboko,“ je rekel Edvard. „Sploh so pa zdaj nekaj sklenili.“

„Navaliti hočejo,“ je rekel Marijano, ki je stal v bližini.

Francozje so stopili s konj, natakneli bajonete in potem naredili polkrog proti reki. Strnad je ukazal

dvema domačinoma, da stražita pri vodi in takoj natanita, če bi hoteli sovražniki od te strani napasti trdnjavo.

Častnik na konju je zdaj pridiral, belo ruto je imel natakjeno na sablji. Bil je poveljnik Francozov in sicer oni major, ki je Emilijo tako strastno ljubil.

„Ah, major sam!“ je dejal Edvard, ko ga je videl.

„Ga poznate?“ je vprašal Strnad.

„Da. Ali mi dovolite, da govorim z njim?“

„Rad.“

„Šel bom k njemu.“

„To je prenevarno.“

„Zame nikakor ne. Saj sem pod varstvom Vaših pušk.“

„Torej pojdite in odgovorite, kakor bi jaz odgovoril.“

Strnad je dal vrata odpreti. Edvard je vzel puško in korakal ven. Splezal je po skali navzdol in stal pred majorjevim konjem. Častnik se ni malo čudil tej pogumnosti. Ko je pa moža natančneje pogledal, je nehote potegnil za vajete.

„Pri Bogu, črni Edvard!“

„Da, ta je,“ je rekel Edvard mirno. „Moja navzočnost Vam pravi, kaj imate pričakovati.“

„Kaj drugega, kot predajo trdnjave.“

„Pà, ne sanjajte o tem! Sicer hrepenite po nji, kakor po senoriti Emiliji, toda videli bomo, pri kateri boste imeli večji vspeh.“

„Kaj Vas briga senorita Emilija!“ je rekel major.

„Kaj pa Vas briga trdnjavica! Toda ne prepirajva se. Poveljnik me pošilja, da vprašam, kaj nam imate sporočiti.“

„Zahtevam, da se mi takoj izroči trdnjavica in

sicer na milost in nemilost, ker ste mi usmrtili štirideset mož.“

„Ali ne zahtevate več? Saj ste zelo skromni! Teh štirideset mož smo usmrtili, ker je njih kapitan potegnil meč zoper našega poveljnika. V dveh minutah so padli in iz tega lahko izprevidite, kaj Vas čaka. Da bi se udali, je neumna zahteva, in govoriti o milosti in nemilosti je blaznost.“

„Gospod, ne pozabite, s kom govorite!“

„Pà! Majhen majorček govori s slavnim Edvardom. Sploh sem bil pa jaz, ki sem povzročil poraz Vaše kompanije. Ne bodite tako prevzetni, kajti tudi Vašo četo uničimo. Niti en mož ne uide!“

„Tako govori norec. Izročite moje poročilo Vašemu poveljniku.“

„Ni treba. Saj ste odgovor že slišali.“

„Potem Vam povem, da ne bomo imeli nikakega usmiljenja z Vami.“

„To bi bilo presmešno, ker niti ne boste prišli do tega, da bi kako milost skazovali.“

„Torej naj se takoj prične!“

Vzdignil je sabljo brez rute in takoj so se Francozje začeli premikati. To je bila nezvestoba, ker se Edvard kot poslanec še ni mogel odmakniti. Major je potegnil sabljo in šel z njo nad Edvarda.

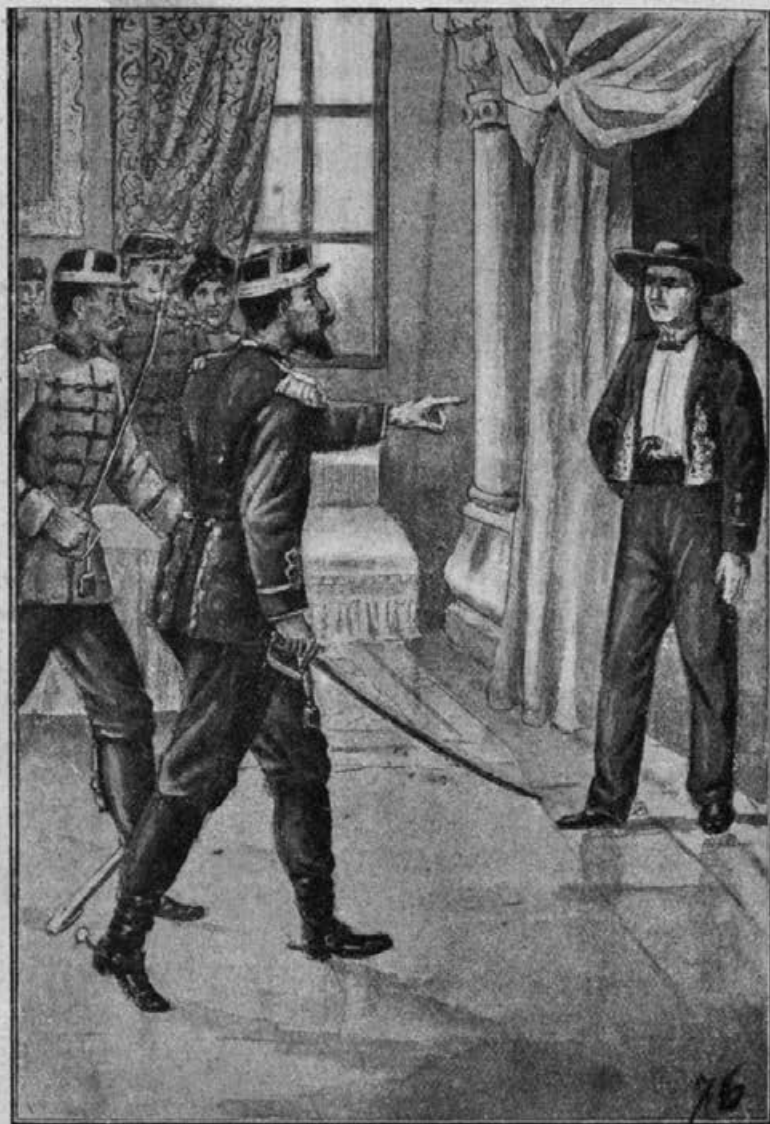
„Tu, dečko, imaš plačilo za vse!“

Zamahnil je, toda Edvard je vjel udarec s puško, prijel in potegnil majorja s konja in mu vzel sabljo.

„Umri, izdajalec, in glej, priboden k zemlji, kako Vas docela uničimo!“

S temi besedami ga je vrgel na tla, mu do ročaja porinil skozi telo sabljo, da se je ta globoko v zemljo

2 75 zvezok

„Bedak! Zgrabite ga!“ S temi besedami je šel nad Huaresa.

zadrla. Potem je splezal na skalo, dočim so sovražnikove kroglice žvižgale okoli njega.

„Hitro, hitro skozi vrata!“ so mu klicali skozi vrata.

„Preozno!“ je odgovoril. „Tudi tukaj je dobro.“

Iskal je zavetje za edinim drevesom, ki je stalo pri palisadah. Tam je legel in prožil kroglo za kroglo v prodirajoče Francoze.

„Edvard išče smrt,“ je dejal Strnad Marijanu.

„Skoro je res!“ je ta odgovoril. „Ti je znan vzrok?“

„Da. Podpirati ga moramo! Ne sme umreti!“

Posadka je štela le nekaj mož, toda možje, kakor Strnad, Edvard, Kljunač, Bivolovo Čelo in drugi so veljali za pet ali deset drugih. Še ni dospel sovražnik do vznožja skale, ko so se zredčile njegove vrste. Vendar je nevzdržno silil naprej.

Ko so začeli Francozje plezati po skali navzgor, se je pokazalo, kako morilne so bile kroglice slavnih lovcev. Komaj je Francoz stopil za korak naprej, je imel mrliča pred seboj, in če je stopil čezenj, je sam padel mrtev na tla.

Kjer je stal Edvard, je bil boj najlutejši. Eden izmed častnikov ga je spoznal in opozoril svoje ljudi nanj. Hoteli so vjeti slavnega lovca in plezali po skali navzgor. Toda njegovi gotovi streli so drugega za drugim podrli. In če se je komu posrečilo priti do roba skale, mu je zlato kopito Edvardove puške razčesnilo glavo.

Na tem mestu za palisadami sta stala Strnad in Marijano, ne daleč od njih Kljunač. Vsi trije so se trudili napadovalce odgnati od Edvarda. Zlasti zanimivo je bilo videti Kljunača, kako je z nenavadno na-

glico basal in streljal, ter pri tem glasno govoril, kakor bi ga sovražniki slišali.

„Aha, tamle hoče spet nekdo Edvarda s svincem presenetiti,“ je dejal pravkar. „Škoda za trud, kajti kalkuliram, da ga moja krogla poprej zadene!“

Nameril je in sprožil — Francoz se je mrtev zgrudil.

„Tamle pleza eden po skali. Misli si, da ga nihče ne vidi, kalkuliram, da bo prej spodaj, nego zgoraj.“

Sprožil je in Francoz je s prestreljeno glavo zdrsnil navzdol.

Edvard je tako pridno streljal, da je vse patrone postrelil. Samo s kopitom je še delal. Krvavel je že z mnogih ran, ker je največ strelav njemu veljalo. Tedaj se je začul močni glas Strnadov:

„Pozor! Pomoč prihaja!“

Kljub velikemu številu se Francozom še ni posrečilo prodreti do palisad; glasovi trompet so jih poklicali nazaj, da tvorijo nove vrste. Niso opazili, kaj se je za njimi godilo in ko so se zdaj obrnili, kako so v polkrogu divji jezdec dirjali naravnost nad nje.

Nekaterim četam se je posrečilo, napraviti četverokote in to je bila sreča zanje, sicer bi bili v prvem navalu pohojeni.

Na trdnjavi je opazoval Strnad cel prizor. Ker so prišli Apahi in Hwaresovi lovci, se je malo od-dahnil.

„Naredimo izpad?“ je vprašal Marijano.

„Počakajmo še malo.“

Tedaj se je na ulici začul klepet konjskih kopit. Indijanski vodja je pridirjal na konju, s tremi orlovimi in s tremi vranovimi peresi v laseh, in pobarvan

v obrazu. Imel je novo indijansko obleko in z njegovih ramen mu je vihrala medvedova koža.

„Medvedovo Srce!“ je zaklical Marijano. „Kje je dobil obleko?“

„Najbrž pri Ribneru. Apahom se hoče pokazati.“

To mnenje se je potrdilo, kajti vodja je molče pokazal na vrata, katera so mu takoj odprli. V naglem diru se je zaletel doli po strmem bregu v najgostejše sovražnikove vrste.

„Zakaj naj bi tukaj čakali,“ je rekel Marijano.

„Za njim!“

„Da, udarimo za njim!“ je zaklical tudi Kljunač.

„Za njim!“ je rekel Bivolovo Čelo.

Skočili so za Apahom. Strnad jih ni mogel ustaviti. Kot poveljnik je ostal na trdnjavi in prebivalci z njim, ker se niso hoteli podati v očitvidno nevarnost.

Kakor smo rekli, so se Apahi pri nekaterih četverokotih morali vstaviti. Ti so njih vrste raztrgali. Dočim so na nekaterih mestih vse pohodili in porazili, so bili na drugih krajih, kjer so se Francozje postavili v četverokote, odbiti. Sicer so jih takoj obkolili, toda boj se je vstavil.

Ker Indijanci niso vajeni boja mož proti možu, se je kmalu zdelo, da so Francozje na boljšem in da se bo tem posrečilo prodreti Indijance.

Zadaj za bojno vrsto je stal s četo konjenikov Huares na konju. Ognjevito so zrle njegove oči na borilce. Malo bolj zadaj je stalo okoli šestdeset belih lovcev. Bile so divje močne postave, katere je dobil iz Združenih držav. Dozdaj se še niso udeležili boja, ker je Medvedovo Oko zahteval skalpe Francozov za svoje Apahe. Huares je pomignil vodji lovcev k sebi.

„Kakor vidite, se je boj vstavil.“

„Žalibog!“ je ta odgovoril.

„Mislite, da bodo Apahi zmagali?“

„Prav gotovo. Toda zabraniti ne bodo mogli, da Francozje ne prodrejo njih vrste. Namen Francozov, da si osvoje Gvadelup, se je sicer izjalovil, vendar se bo mnogim posrečilo ubežati.“

Huares je prikimal. Ustnice so se mu stisnile in dejal je:

„To se ne sme zgoditi. Kaj mi svetujete?“

„Pustite nas v boj. Naše krogle bodo nevarne čet-verokote kmalu raztrgale.“

„Dobro, torej udarite!“

Lovci so se razpršili in se posamič bližali sovražnikom, skrivajoč se za vsakim zavetjem pred krogli Francozov.

Medvedovo Oko je bil sredi polkroga, ki so ga tvorili napadovalci. Zmagovito je predrl francoske vrste in se potem zopet obrnil, sekajoč s tomahavkom po glavah sovražnikov. Visoko na konju je bil podoben bojnemu bogu, kateremu se ni mogoče ustavljati. Kamor je predrl, so se posamezni Francozje umikali pred njim. Zasledoval jih je in se na ta način oddaljil od pravega boja.

Pri tem ni niti zapazil, kako stoje stvari in da so na nekaterih krajih Francozje v boljšem položaju.

Ravno je s tomahavkom usekal bežečega Francoza v vrat, da mu je glava padla naprej, ko zasliši pred seboj klepet kopit bližajočega se konja.

Ozrl se je in ugledal Indijanca, Apaha, toda popolnoma neznanega, ki je z znamenji indijanskega vodje pridinjal iz trdnjave. Začuden je vstavil konja in v naslednjem trenutku je tudi oni obstal pred njim. Poteze

obrazov nista mogla spoznati, ker sta bila nabarvana z bojnimi barvami. Prišlec je vprašal:

„Ti si Medvedovo Oko, vodja Apahov?“

„Da,“ je ta prikimal.

„Hraber vojščak si. Toda ali ne vidiš, da se Tvoji vojščaki zastonj bojujejo?“

Pokazal je s temi besedami gručo četverokotov. Medvedovo Oko mu je sledil z očmi.

„Uf!“ je zaklical. „Francoski psi morajo na vsak način umreti. Toda kdo si Ti?“

„Medvedovo Srce, kateremu vsakih sedem dni žrtvuješ belokožca. Naprej!“

S temi besedami je obrnil konja in zdirjal v boj. Delal je kakor Indijanec. Izognil se je vsakega veselega snidenja, da bi zadostil dolžnosti kot vodja in vojščak.

Medvedovo Oko je kljub samo zatajevanju, v katerem so Indijanci mojstri, ostrmel začudenja, potem pa spodbodel konja za bratom.

„Arku Šojinlet! Gutesnon-selki Franza!“ je zaklical z gromovitim glasom čez bojišče, da ga je prijatelj in sovražnik slišal. To se pravi slovenski: „Tu je Medvedovo Srce! Desetkratna smrt Francozom!“

Vsi Apahi so se obrnili proti kraju, kjer so slišali ta klic. Videli so Medvedovo Oko za njegovim bratom dirjati proti enemu četverokotu.

„Arku Šojinlet! Tastza Franza! Tu je Medvedovo Oko! Smrt Francozom!“ je zadonelo iz vseh grl.

Znova so navalili na Francoze in sicer v trenutku, ko so Francozje pravkar ustrelili in namerjali zopet nabasati. Vsled tega je bilo le malo pušk nabasanih.

„Prenez les crossers! Vzemite kopita!“ je zapovedal načelnik.

Obrnili so puške. V istem trenutku sta oba indi-

janska vodji pridirjala do Francozov. Medvedovo Srce je konja spodbodel in potegnil kvišku. V velikanskem krogu je zletel konj v sredo četverokota in Medvedovo Oko mu je sledil v prav takem skoku. S tomahavkom v roki in s konji sta vse pobila in pohodila, kar jima je prišlo blizu. Vsled tega so nastale luknje, v katere so udrli Apahi in razgnali četverokot.

Medvedovo Srce je napravil svojim pot. S svojim bratom je razpršil sovražnike in zdirjal proti drugemu četverokotu. Tedaj je zagledal konje Francozov, katere je nedaleč od bojišča nadzorovalo nekaj vojakov. Pokazal je proti njim.

„Tekli Franza ineh! Natan sesteh. Vzemite Francozom konje in pobijte čuvaje!“ je zaklical bratu.

Takoj ga je ta ubogal. Poklical je četo Apahov in s temi hitel k konjem. V kratkem času so pobili straže in vsled tega je bil Francozom beg nemogoč, ker so bili brez konj.

Med tem so tudi beli lovci streljali Francoze in vsaka krogla je zadela moža. Ko se je tedaj Medvedovo Srce približal drugemu četverokotu, mu ni bilo treba preskočiti vrsto, ampak kar zapodil je konja v sovražnike, da so se Francozje na vse strani razpršili.

Apache je prihod njih vodje, ki je pred tako dolgim časom izginil, zelo navdušil. Ni jim bilo mar orožje sovražnikov, niti njih upor; sekali in morili so vse pred seboj in videlo se je, da morda noben Francoz ne bo ušel.

Ko so se Francozje začetkom napada razvili v polkrog, sta se zgornje in spodnje krilo dotikali reke. Zgoraj je bila voda deroča in skalovje, na katerem je stala trdnjavica, od vode spodjedeno, torej popolnoma

strmo, da ni bilo misliti, od te strani napasti trdnjavnico.

Na spodnji strani je bila pa voda mirna, in velike skale so ležale v nji. Zato se je voda lahko prebrodila in tudi na oni strani se je lažje prišlo v trdnjavnico, ker ni bilo tako strmo.

Na kraju desnega krila, ki se je tukaj dotikalo vode, je stal narednik, ki bi se rad za častnika postavljaj. Ko je videl, da so Apahi prišli na pomoč, je slutil, kaj se bo zgodilo.

„Pojdite z menoj!“ je ukazal svojim ljudem. „Apahi nas bodo obkolili in posekali, toda jaz vem za rešitev.“

„Kako?“ je vprašal neki vojak in brisal znoj s čela.

„Sovražnikom je prišla pomoč, zato bodo naredili iz trdnjavnice izpad in medtem bomo pa mi od vodne strani prišli v trdnjavnico in odprli vrata.“

„Za Boga, res je! Pojdimos!“

Bilo je deset ali enajst mož, ki so se z narednikom spravili v vodo in se od skale do skale pomikali naprej, ne da bi jih kdo zapazil. Tako so prebrodli reko in prišli do vznožja griča, na katerem je stala trdnjavnica.

Griček je bil na tej strani poraščen z drevesi in grmovjem. Žgoraj je stal mož, ki ga je Strnad postavil za stražo proti vodni strani. Posebno bistroumen ni bil, ker bi se sicer ne postavil za grmovje in drevesa, kjer ni ničesar videl. Zato tudi ni opazil narednika s Francozi.

Ti so se plazili po griču navzgor in opazili moža, ki je stražil.

„Stojte!“ je rekel narednik tiho. „Ta človek gotovo

straži tukaj. Počakajte, ustreliti ga ne smemo, zato ga bom zabodel.“

Previdno se je pomikal od grma do grma naprej, da je bil le še malo korakov oddaljen od moža. Pripravil je bajonet, skočil k njemu in mu ga zasadil v srce. Mož je malo zavpil in se zgrudil mrtev na tla.

„Le naprej!“ je zapovedal narednik.

Skoro so dospeli do palisad. Narednik jih je meril z očmi in rekel:

„Čez ne moremo, je nemogoče. Pojdimo naprej.“

Ob palisadah so se pomikali dalje in naposled našli v njih odprtino na vzhodni strani, kjer je poprej tudi umorjena straža skozi šla.

Ko so se splazili skozi to lukujo, so bili v trdnjavi in se niso malo čudili, ko niso niti enega človeka opazili. Oboroženi prebivalci so stali na drugi strani pri vratih in gledali bitko, žene in otroci si pa niso upali iz hiš.

„Trdnjavica je naša!“ je rekel narednik. „Ali slišite kričanje na bojišču? Izpadli so, kakor sem rekel.“

„Kaj pa zdaj?“

„Našim bomo vrata odprli.“

„Ali res misliš, da se bo treba našim umakniti?“

„Kdo vé, kako bo še. Preveč je bilo Indijancev.“

„Indijanci? Pojdi no! Francoz ne bo bežal pred Indijancem!“

„No in kaj imamo od tega, če takoj odpremo; potem pridejo vsi in si razdelijo plen,“ je menil nekdo.

„Prav imaš!“ je opomnil narednik. „Nekaj že lahko poprej pobereмо. Toda izdati nas ne sme nihče.“

„Kdo bo izdal?“

„No, morda izmed Vas kdo. Saj nima vsak navade, držati jezik za zobmi.“

„Jaz že ne! Jaz že ne bom izdal!“ so zaklicali drug za drugim.

„No, potem poskušajmo,“ je dejal narednik. „Toda razpršiti se ne smemo, ker nas ni dosti in ker ne vemo, koliko sovražnikov je še tukaj.“

„Torej pojdimo od hiše do hiše.“

„Pri tem porabimo preveč časa. Najbolše je, da poiščemo najbogatejšo hišo.“

„Kako pa hočemo vedeti, katera je najbogatejša?“

„Hm, v gostilnah in prodajalnah je včasih največ denarja.“

„To je res. Poiščimo si torej tako hišo, če je kakšna tukaj.“

„V vsakem kraju je gostilna in prodajalna. Krčma se pravi španski ‚venta‘ glejmo torej, če bo ta beseda kje napisana.“

Mož je imel prav. Beseda venta je bila napisana nad durmi starega Ribnera, ki je dovolil, da se je Kljunač namesto njega bojeval.

Ker je bila ta hiša zidana v eno nadstropje, se je izpod strehe videlo bojišče. Zategadel se je grof Ferdinando podal tja gori. Olga, Karja in Resedila so bile pri njem. Pepi in Cili sta se zaprli v svojo sobo. Ribnero je sedel spodaj na navadnem mestu pri oknu in si tiščal ušesi. Vsak strel ga je globoko v duši presunil. Od vsakega je zahteval, da mora biti hraber in je samega sebe imel za najhrabřejšega, vendar se je zelo bal, uresničiti svojo hrabrost.

Samemu v sobi je bilo prestrašno. Zato je mislil poklicati Resedilo, kar pa ni bilo treba. V sobo je namreč stopil stari bakero, ki je prišel s hacijende del Erina in se tudi udeležil začetka bitke.

„Prihajate z bojišča?“ ga je vprašal Ribnero.

„Da,“ je ta odgovoril. „Iz trdnjave nisem hotel iti z ostalimi, ker sem že prestar.“

„Hm, ali veste kaj je politika?“

„Da.“

„No, kaj pa?“

„Če kdo ni osel, ampak morda, zvita glava.“
Ribnero je začuden pogledal moža.

„Prav imate,“ je rekel. „Zato pa osli nikoli ne politizirajo. Veste pa tudi, kaj je diplomacija?“

„Da.“

„Kaj?“

„Ce visoki gospodje, predsedniki in ministri, drug drugega za nos vlečejo.“

„Grom in strela, saj nimate prazne glave! Popolnoma prav ste mi razložili, kaj je politika in diplomacija. Toda teh nima vsak. Dobi se jih s tako zvanim pokolenjem z očeta na hčer. Toda povejte mi, kako pa stojte stvari zunaj?“

„Prav dobro!“

„Puško imate seboj; torej ste gotovo streljali?“

„Seveda.“

„Koliko ste jih pa pihnil?“

„Šest ali sedem.“

„To ni posebno veliko. Ali se Francozje še branijo?“

„Da, toda prišli so Apahi.“

„Vsi vrage! Potem so Francozje izgubljeni!“

„Tudi lovci so pri njih. Huares sam vodi četo.“

„Huares? Ah, ali ste ga že kedaj videli?“

„Da.“

„Kedaj in kje?“

„Na naši hacijendi. Prišel je in izročil našemu gospodu tudi bližnjo hacijendo Vandakva.“

„Jaz ga še nisem videl, toda upam, da bo po kon-

čanem boju prišel k meni in pil kozarček julepa. Jaz sem namreč — — ah! ah!“

Prestrašen je umolknil, kajti vrata so se odprla in vstopil je francoski narednik z enajstimi možmi. Udaril je s puškinim kopitom ob tla in rekel:

„To je venta?“

„Da,“ je odgovoril krčmar, tresoč se po vsem životu.

„Kako se imenujete?“

„Ribnero. Toda senor, je-li sovražnik že v trdnjavici?“

„Kajpada! Saj vidite.“

„Jaz sem pa mislil, da bomo zmagali,“ je najivno rekel.

Francoz se je zaničljivo zasmeljal in rekel:

„Hudiča boste zmagali. Kakšne ljudi imate v hiši?“

„Jaz sem!“

„Dalje!“

„Ta senor.“

„Kaj je?“

„Bakero.“

„Potem naj nam da svojo puško.“

Stari bakero je trdneje prijel puško in grdo pogledal. Ni si mogel tolmačiti, kako se je že skoro premaganim Francozom posrečilo priti v trdnjavico. Najrajše bi se branil, toda Ribnero je stopil k njemu in mu zašepetal:

„Za božjo voljo, ne bodite neumni! Pogubili nas boste!“

S temi besedami mu je odvzel puško in jo dal naredniku.

„Tu, senor, imate puško,“ je rekel. „Vzemite jo kot znamenje, da Vas je Gvadelup sprejel z veseljem.“

„Z veseljem?“ je vprašal narednik. „S krogلامي ste nas sprejeli. Kdo je še v hiši?“

„Dve mladi senioriti.“

„Kje?“

„V prvem nadstropju. Najbrž sta se zaprli.“

„Odpreti bosta morali! Kdo še?“

„Pod streho so še tri seniorite in eden senior.“

„Kdo je ta senior?“

„Grof Rodriganda.“

„Grof? Grom in strela! Je-li bogat?“

„Zelo.“

„Dobro, videli bomo, kaj ima. Zvežite bakera!“

Vojaki so potegnili vrvi in se bližali bakeru. Ta pa vstane s stola in potegne nož izza pasa.

„Zvezati se ne dam!“ je rekel.

„Sveta madona! Kaj Vam pride na misel!“ je zaklical Ribnero. „Eden proti desetim!“

Mož je spoznal, da ne more ničesar opraviti, zato je pomolil roki, da so mu jih zvezali.

„Zdaj pa še krčmarja,“ je zapovedal narednik.

„Mene tudi?“ se je prestrašil Ribnero. „Motite se, seniorji! Jaz sem najzvestejši podložnik Nj. Veličanstva, cesarja Francozov!“

„Če ste res, potem se ne boste branili in nas ubogali,“ se je smejal vojak. „Dajte sem roke!“

„Tu jih imate!“ je rekel krčmar malodušno. „Toda zapomnite si, da nisem sovražnik Francozov. Jaz nisem Mehikanec!“

„Kaj pa ste?“

„Iz Ribnice sem.“

„Kaj je to? Kje paleži ta kraj?“

„Na Kranjskem v Avstriji.“

„V Avstriji? Potem Vas bomo še poprej zvezali.“

Tudi krčmarja so zvezali, ne da bi se branil.

„Zdaj nas pa peljite k ostalim!“ je zapovedal narednik.

Dva moža je pustil za stražo pri bakeru. Vrata na ulico so zaprli od znotraj in šli po stopnjicah v prvo nadstropje.

„Tu sta senioriti!“ je rekel Ribnero in pokazal vrata.

„Sveta nebesa!“ je tarnal krčmar. „Kdo mi bo popravil vrata, če mi jih razbijete. Tega nismo v Ribnici navajeni.“

„Se boste pa navadili!“

Narednik je stopil v sobo. Deklici sta stali pri oknu in pričakovaje se ozrli na Francoze.

„Vsi hudiči, kako krasni!“ je rekel narednik. „Pri teh bom pa že lahko prosil za poljubček in objem.“

Stopil je k Pepi in razprostrl roke. Ta se je vzravala in segla z desno roko pod svoj jopič.

„Kaj hočete?“

To je izgovorila s takim glasom in nastopom, da je Francoz osupnil. Vendar je rekel:

„Kaj hočem? No, prav majhen poljubček.“

„Ne drznite se, dotakniti me!“ je grozila.

„Glejte, glejte, mucka se vstavlja. Nič Ti ne poma, angelček. Poljubil Te bom vseeno, najprej jaz, potem drugi. Med tovariši moramo bratovsko deliti.“

Stopil je korak bližje; tedaj je pa potegnila roko in zabliskalo se je svetlo bodalo pred narednikovim nosom.

„Grom in strela, saj misli resno!“ je zaklical napol osupnjen, napol vesel.

Tudi Cili je potegnila bodalo in sestri sta bili pripravljeni se resno braniti na vsak način.

Eden od vojakov je stopil k mlajši sestri in rekel:
 „Daj sem bodalo, punčika. Kaj takega ni za ženske.“
 Hotel jo je prijeti, Cili je pa stopila nazaj, zamahnila z bodalom in odgovorila:

„Pazite se! Bodalo je zastrupljeno!“

„To povej komu drugemu. Jaz se ne bojim.“

Navidezno jo z grabi z levo roko, toda ko je Cili sunila po tej, je hitro to odtegnil in jo zgrabil z desnico za ramo.

„Tako, zdaj Te imam! Zdaj si moja!“ je zaklical.

„Zdaj pa hitro poljubček!“

Dočim je držal z eno roko njeno desnico, da ni mogla suniti z bodalom, jo je z drugo prijel okoli pasa in pritisnil nase.

„Pepi, pomagaj!“ je prosila, ker se ni mogla braniti.

„Tako!“ je ta odgovorila in zabodla bodalo v roko, s katero je vojak držal sestro. Ranila ga je prav malo.

„Grom in strela, ta ima pa res kremplje!“ je zaklical vojak in odtegnil roko. „Toda porezali Vama bomo nohtove.“

Zopet jo je hotel prijeti in je uztegnil roko, toda z iztegnjeno roko je obstal. Kakor bi ga nenaden udarec zadela, je otrpnil. Oči so bile obrnjene v steno, prsti so se mu skrivali, grgranje se je začulo in pene so se mu pojavile na ustnih; potem pa se je zgradil trd in lesen kakor hlod na tla. Bil je mrtev.

„Vsi vragi!“ je zavpil narednik. „Kaj je z njim?“

„Mrtev je!“ je rekla Pepi. „Tako se bo vsakemu zgodilo, ki se bo upal dotakniti naju. Bodali sta zastrupljeni!“

„To mi boš poplačala, hinavska mačka. Primite obe in vzemite jima bodati!“

Sam je pa previdno stopil nazaj, da ne bi prišel

„Marijano,“ je zašepetala Ema in se ihtoč zgrudila na kolena pred očetom.

zdaj mi je pa dovolj. V Ribnici vzame vsaka deklica zeta, ki ugaja očetu. S tem se pospešuje pokolenje na hčer. Kot governer bom to tudi tukaj vpeljal. Od danes dalje imaš ženina. Če se ga braniš, bom vzel kako drugo deklico za svojo in potem postanem jaz stari oče teh otrok, Ti pa le teta. To bo Tvoja kazen!“

Zmajala je glavico in zvito vprašala:

„Če ga bi jaz hotela, konečno ni glavna stvar. Toda me-li on hoče?“

Starec si je pogladil redke lase, malo pokašljajal ter rekel:

„Da, to je res glavna stvar. Kako pa Ti misliš?“

„O, mene še ni nihče hotel, oče!“

„Res ne?“ jo je izpraševal.

„Prav nobeden še!“

„Tako! Si-li že koga vprašala?“

„To ne. Toda če bi me kdo hotel, bi mi tudi rekel:“

„Neumnost saj nisi nobenega blizu pustila. Sploh pa imam pri tej stvari veliko, veliko skrb.“

„Ali jo smem vedeti, oče?“

„Seveda. Saj to tudi moraš izvedeti. Povej mi, Resedila, ali si morda kaj poškilila za Kljunačem?“

„Za Kljunačem?“ je prestrašeno vprašala.

„Da, ki ima cel svet za pljuvalnik in človeku vedno le mimo nosa pljuje.“

„Kako pa prideš do take misli?“

„Hm, saj veš, da sem diplomat.“

Veselo se je zasmejala in rekla:

„Zato pa le ne skrbi, tega človeka ne moram pre-stajati.“

„To mi je zelo olajšalo srce. Človek, ki ima imeniten pogreb v večernem mraku za tovarno žepenk

v jutranji zarji, nima najmanjšega talenta za zeta diplomatu. Ta pa, katerega mislim, in ki ga tudi Hwares želi, je izvrsten dečko. Ugani, kdo je!“

„To se težko ugane. Kar povej hitro.“

„Hm! Če bi le ne bil delal takih neumnostij z njim. Nikakor nisem ravnal z njim kakor z zetom. Le pomisli, ali je mogoče, očitati takemu človeku, da nosi srne za druge?“

Zdaj ji je bilo jasno, koga oče meni. Zardela je do vratu in se okrenila, da zakrije svojo zadrego.

„No, ali uganeš zdaj?“ je vprašal. „Črnega Edvarda mislim.“

Rožljala je s kozarci in se obojavljala odgovoriti.

„No?“ jo je silil. „Ali ga ne maraš?“

Tedaj je odgovorila:

„Saj sem Ti rekla, kaj je pri tej stvari glayno.“

„Namreč če on Tebe mara? Da, to že! Toda zdelo se mi je, da Ti nočeš o njem ničesar vedeti. Saj ga v zadnjem času niti pogledala nisi, in danes, ko nas je vse rešil, še dozday nisi vprašala, kaj je z njim.“

Stala je pri drugi mizi in mu obrnila hrbet. Ni odgovorila.

„No, brani se, če se moreš!“ ji je rekel.

Tedaj se je začul čuden, globok glas v sobi, kakor bi hotel kdo potlačiti nazaj, kar mu je sililo iz srca. Ta glas je prišel iz Resedilinih prs in hipoma je začela glasno in hudo ihteti, ker se ni mogla več premagati. Zakrila je z rokami oči in ostavila sobo glasno jokajoča.

Ribnero je prestrašen gledal za njo.

„Sapralot, kaj pa je to?“ si je rekel. „To je bilo jokanje in tarnanje, ki ni v Ribnici v modi. O njem noče nič vedeti, to je trdno kot skala. Ubogi otrok! Ali naj jo res obesim komu na vrat, kateremu ni dobra?“

Ne! Rajši vidim, da gre governer k vragu. Otrok ostane otrok. Moja hči mi je ljubša nego cela država in zaradi odlikovanja iz Belegagrada ali Carigrada še ne žrtvujem svojega otroka. Vrag naj vzame politiko. Ženij sem bil rojen in vendar napravljam nesrečo. Povedal ji bom, da ji ni treba niti pogledati črnega Edvarda.“

Vstal je, da bi šel v kuhinjo, toda ni prišel daleč, kajti v sobo je stopil ameriški lovec, Kljunač. Obleka mu je bila poškrapljena s krvjo od vrha do tal, znamenje, da se je hrabro tolkel s sovražniki. Ribnero je obstal in ga motril od glave do nog.

„Moj Bog, kako pa izgledate!“ je zaklical.

Amerikanec ga ni nič kaj uljudno pogledal in odgovoril:

„Kalkuliram, da drugače izgledam, nego nekdo, ki čepi v sobi, dočim nam krogle žvižgajo okrog glav. Saj me razumete, master?“

Ribnero se je ponosno postavil pred njega in rekel:

„Ah, menite mene? Ali se nisem tudi jaz bojeval?“

„Nič se ni videlo.“

„Potem se zelo motite. Najkrvavejši del bitke se je bojeval v moji hiši. Kroglice so letele kakor mušice.“

„Ste se mar tudi Vi tolkli?“

„Jaz? Kot poveljnik?“ se je začudil Ribnero.

„Vsi hudiči! Vi ste bili poveljnik?“ se je smejal Kljunač.

„Seveda. To se ume.“

„O, potem je seveda vse drugače. Oprostite, da nisem vedel tega. Dajte mi čašo julepa, da lahko poškopim in namočim svoje spoštovanje do Vaših poveljniških talentov.“

„Julep boste dobili, toda Vašega spoštovanja mi

ni treba. Dovolj sem znan kot diplomat in vojskovodja, da bi se še od Vas dal občudovati. To si zapomnite.“

Z visoko vzdignjeno glavo je ponosno korakal k mizi in postavil čašo julepa pred njega rekoč:

„Kako pa je to, da pridete k meni?“

„Zarad julepa, kalkuliram,“ je začuden odgovoril Kljunač.

„To ravno zdaj?“

Amerikanec je ošpičil ustni ter mu tako blizu nosa mimo pljunil, da je Ribnero prestrašen odskočil. Potem vprašal:

„Zakaj pa ravno zdaj ne?“

„Mislim, da je zdaj vse zunaj pri Indijancih.“

„Pà! Indijancev sem dovolj videl, odkar živim.“

„Toda takih ceremonij ne, kakor danes.“

„S ceremonijo ali brez ceremonije; kalkuliram, Indijanec ostane Indijanec v vsakem slučaju. Zakaj pa Vi ne greste pogledat te stvari?“

„Ali sme dober vojskovodja zapustiti središče bojnega polja?“

„Hm,“ je mrmral Kljunač veselo. „Koga pa menite z ‚vojskovodjo‘? Sebe ali Huaresa?“

„Oba. Tudi predsednik Huares stori svojo dolžnost, ker mu ni padlo na misel, oditi k Indijancem.“

„Torej je tukaj?“

„Da.“

„Kje?“

„Zgoraj v svoji sobi.“

„Govoriti imam z njim. Mi hočete povedati, kje je njegova soba?“

„Peljal Vas bom k njemu. Pojdite, senor Kljunač.“

Šla sta in zgoraj je Ribnero potrkal na Huaresova

vrata, toda odgovora ni bilo. Previdno je odprl in našel sobo prazno. Slabovoljno je zmagal z glavo in rekel:

„Pa vendar ni šel k Indijancem? Potem sem jaz edini, ki ni ostavil svojega mesta. Tamle slišim gla sove. Zdi se mi, da je predsednik poleg.“

„Kdo pa je tam?“

„Grof Rodriganda, ki ga bi skoro ubili. Potrkal bom.“

„Ali ga pa smete motiti?“

„Gotovo. Saj sva si z Huaresom tako dobra, da se nama ni treba ozirati drug na drugega.“

Res je stopil k vratom in potrkal. Odprl mu je Marijano, ki je vprašal kaj zahtevata.

Huares je šel poprej iz sobe in na hodniku srečal Strnada, ki je za kratek čas šel k Indijancem in zdaj pogledal po svojem bolniku. Predsednik je izrazil željo da bi še enkrat rad videl grofa, zato sta oba stopila v tega sobo.

Pri postelji je sedel Mariano, ki ni hotel zapustiti grofa. Ta se še ni zbudil, zato sta Strnad in Huares sedla k postelji in začeli so se tiho pogovarjati. Govor se je sukal o zadnjih doživljajih in o razmerah rodbine Rodriganda.

Strnad in Marijano sta povedala vse, česar še Huares ni vedel, in ta jih je z velikim zanimanjem poslušal. Tedaj se je zganil grof v postelji, in takoj so umolknili. Ozrli so se na bolnika, čegar nepremakljive poteze so se začele oživljati. Toda k popolni zavesti še ni prišel. Gube na čelu so se mu vzdignile in ustnice odprle.

„Amila,“ je zašepetal.

Potem je padel spet v nezavesti. Strnad mu poptiplje žilo na roki in sencih in reče s pomirljivim glasom:

„Žila bije slabo, toda skoro redno; upam, da se nam ni treba bati velike nevarnosti.“

„Si čul ime, katero je izgovoril?“ je vprašal Marijano.

„Da. Rekel je Amila?“

„Da. Kaj je neki s tem imenom?“

„Jaz ga še nisem slišal.“

„Jaz tudi ne, niti od njega, niti od koga drugega.“

„Morda se mu sanja.“

„Težko. V sanjah se navadno izgovorija imena le takih oseb, tatere se pozna in ki so v resnici na svetu ali so saj bili. Sploh pa ne mislim, da je grof v sanjah govoril. Grof je bil v popolni nezavesti in v takem položaju se ne sanja. Duh, ki se spet vrača v telo, se ob taki priliki spomni dogodkov, s katerimi se je poprej pečal. Ime Amila in oseba tega imena nista sanjski podobi, ampak obstojita v resnici.“

„Morda se tiče kake tajnosti?“

„Po mojih mislih se tiče kake nam nepoznane osebe, katero je grof poznal; o tem sem prepričan.“

„Zdaj je spet brez zavesti?“

„Zdi se mi, da ni tako. Le poglej! Njegove poteze se premikajo in so dobile že določen izraz. To se nikoli ne zgodi, če je človek popolnoma v nezavesti.“

Resnica te trditve se je potrdila, kajti grof je spet odprl ustnice in počasi šepetal:

„Frederiko, o Frederiko!“

Vsi trije so pazljivo poslušali. Ko se ni več slišalo, je rekel Marijano:

„Frederiko? Koga spet misli?“

„Nikake slutnje nimam. Tega imena ni nikoli ime noval, odkar ga poznam. Počakajmo, kaj še pride.“

Mimilo je nekaj časa; potem se je globoka žalost razlila po grofovem obrazu. Ustnice so se mu premikale in šepetale:

„Oduščam. Tvoja mati je bila kriva.“

Okrenil se je na stran in začel redno in globoko dihati

„Zdaj spi; ne bo več govoril.“

„Kaj misliš, kako se počuti?“

„Zadovoljen sem. Udarec ga je sicer omamil, toda posledic ne bo zapustil. Spanje njegovo je prav dobro in ga bo okrepčalo, zato lahko nadaljujemo naš pogovor, ker ne bo slišal.“

Nadaljevali so in Huares je zvedel vse najmanjše stvari, ki so se tikale rodbine Rodriganda.

„Skoro neverjetno se mora človeku vse to zdeti,“ je rekel. „Z grozo se je treba vprašati, če so res na svetu taki zločinci, kakor Landola ali oba Korteja. Senor Marijano, ali ste res prepričani, da ste stričnik grofa Ferdinanda?“

„Ne morem veliko dvomiti,“ je ta odgovoril.

„Je tudi don Ferdinando tega mnenja?“

„Popolnoma.“

„Torej moramo prinesiti luč v to zadevo. Kar je v moji moči, Vam rad pomagam.“

„Veliko koristi je nam, da smemo računati na Vašo pomoč,“ je rekel Strnad.

„O,“ je Huares skromno rekel, „moja pomoč je zdaj jednaka še ničli; toda upam, da Vam bom skoro lahko pokazal, kako se zanimam za Vas. Francosko gospodarstvo ne bo dolgo trpelo; kakor vse kaže, mu je le še kratek čas odmenjen. In z njimi bo padel tudi Maksimiljanov prestol. Potem sem jaz gospodar dežele in takoj, ko dospem v glavno mesto, bom za-

povedal, da se odpre rodbinska rakev grofov de Rodriganda. Potem bo prišel tudi Pavel Kortejo v mojo oblast, ker imam z njim tudi sam velik račun.“

„Saj ne bo težko, aretirati ga,“ je menil Strnad.

„Morda bo pa le težko,“ je odgovoril Huares. Najbrž ga bo treba dolgo časa iskati.“

„Ah, ali je skrit?“

„Saj tudi zdaj ni več v glavnem mestu.“

„Smem vprašati zakaj?“

„Ah, ali še ne veste tega?“

„Slišal sem sicer neko opazko, ki se mi je pa zdela neverjetna. Ime Kortejo se je imenovalo v zvezi s političnimi dogodki.“

„Torej ste slišali resnico.“

„Vi mi vzbujate največje začudenje!“

„Da, ta Kortejo je nastopil kot predsednik.“

„Res? To je presmešno, taka komedija!“

„Res je preneumno. Ali poznate njegovo hčer?“

„Senorito Jožefo Kortejo? Da?“

„Lepotica prve vrste, kajne?“

Strnad se je zasmel.

„Rad bi poznal moža, kateremu bi bila ta lepota nevarna,“ je rekel.

„No, oglejte si to sliko.“

Huares je potegnil iz žepa sliko in jo obema pokazal.

„Ah, njeno sliko imate!“ je rekel Strnad.

„Da, to je lepa Jožefa,“ je potrdil Marijano. „Zdi se mi, da je še krasnejša postala nego prej.“

„Čudili se boste, kako pridem do te slike?“ je vprašal Huares.

„Gotovo vsled nežne tajnosti,“ se je šalil Strnad.

Huares je smehljaje zmajal z glavo in rekel:

„Potem mora imeti dona Jožefa tisoč nežnih tajnosti. Svojo podobo razpošilja po celi deželi.“

„V kakšen namen?“

„Da si pridobi privržencev. Ta dama se že obnaša kakor hči predsednika ali kralja Mehike.“

„Moj Bog, to je že višek neumnosti. Ali je pa dobil Kortejo kaj privržencev?“

„Več, kakor se misli. Južni Panter agitira zanj.“

„Ta mora imeti poseben vzrok.“

„Gotovo, čeprav ga ne morem izvedeti. Razun tega se zbirajo okoli njega različni sumljivi ljudje, ki se prav dobro počutijo pri njem.“

„Gotovo plačuje te ljudi z denarjem, ki ga dobiva s posestev grofa de Rodriganda.“

„To je prav gotovo. Ta človek ne bo nikoli povrnil škode, ki jo zdaj povzročuje, toda zagotovim Vas, da ga bo ostra kazen zadela, ko pride v moje roke.“

„Ne veste, kje je zdaj politika?“

„Iz glavnega mesta je ušel proti jugu, kjer ima Južni Panter skoro neomejeno oblast. Če je še tam se ne ve, toda gotovo je, da bi bil takoj izgubljen, če bi prišel Francozom ali meni v pest.“

V tem trenutku je Ribnero prekinil pogovor, ko je potrkal na vrata in mu je prišel Marijano odpret.

„Senor Kljunač želi govoriti s senorjem predsednikom,“ je rekel krčmar in potem odšel.

Huares je stopil par korakov naprej in vprašal:

„Kljunač? Ali prihajate v tajni zadevi?“

„O ne,“ je odgovoril Kljunač. „Ta gospoda že vesta, kaj Vam imam povedati.“

„Torej kar naprej. Ne verjamem, da bi zbudili bolnika.“

„Prav trdno spi,“ je rekel Strnad. „Brez skrbi smo.“

Kljunač je stopil v sobo in Huares mu je pokazal stol in rekel:

„Sedite, señor. Slutim, da imate poročila zame.“

Lovec je ogledoval predsednika prav tako natanko, kakor ta njega; ošpičil je ustni, da bi pljunil v kot, toda spomnil se je, da bi ne bilo prav fino vpričo mehikanskega predsednika izpljuvati svoje sline. Zato je spravil ustnice v navadno lego in odgovoril:

„Kalkuliram, da ste uganili sir. Res Vam imam nekaj sporočiti.“

„Od koga?“

„Od nekega Angleža.“

„Ah, od Angleža? Kako se pa piše?“

„Sir Henri Lindzej, grof notinguelski.“

Huares se je zelo začudil in rekel:

„Henri Lindzej? Potem sem se zmotil. Od tega nisem pričakoval važnih poročil.“

„Zakaj pa ne od tega?“

„Nekdaj se mi je posrečilo, da sem temu gospodu storil neko uslugo, zato je poročilo, ki mi je prinašate, gotovo privatno, in ne tako, kakoršno pričakujem.“

„Morda se pa le motite. Smem vprašati kakšne vrste poročilo pričakujete?“

„Diplomatično.“

„Nikar ne izgovorite te besede, da je ne sliši stari Ribnero, sicer Vam bo držal dolg govor o diplomatičnem pokolenju z očeta na hčer. Sicer Vam imam izročiti tudi privaten pozdrav od sir Lindzeja. Naročil mi je, da naj Vam povem, da Vam je iz srca udan in pripravljen za vsako uslugo, in da Vas bo v kratkem obiskal.“

„Obiskal? To me preseneti. Kje pa je?“

„V El Refugio na izlivu Rijo Grande del Norte.“

Tedaj je predsednik skočil s stola in rekel:

„V El Refugio? Od tam pa pričakujem prav važno poročilo.“

„Res je! In jaz je prinašam.“

„Vi? Od sir Davida?“

„Da.“

„Torej je on — — —?“

„Da, on je tajni poslanec angleški, ki ga pričakujete.“

„Ah, kdo bi si to mislil! Sir David angleški poslanec! Dobro mi došel! Toda mi povejte, kaj prinašate? Srečo ali nesrečo?“

„Srečo,“ je odgovoril Amerikanec.

„Hvala Bogu,“ je zaklical, kakor bi bil odrešen velike skrbi, Huares.

„Da, zahvalite Boga toda tudi pridnega sir Henrija,“ je rekel Ključnač.

„Njega tudi?“

„Da. Poslušal sem pogovor, iz katerega sem izvedel, da se je v Londonu veliko prizadeval za Vas delovati. Tudi v Parizu, Berlinu in na Dunaju je bil in deloval v Vašem interesu. Njegovemu trudu se je zahvaliti, da se je Angleška združila z Združenimi državami zoper Francozko. Vspeha je gotov, kajti trdil je, da je čas blizu, ko bode morala Francija poklicati svoje čete iz Mehike.“

Huares je sklenil roke in globoko vzdihnil:

„O, ko bi se že to zgodilo!“

„Nič ne skrbite,“ je dejal lovec odločno. „Sir Henri mi je naročil naj Vas namesto njega zagotovim, da se bosta Angleška in Amerika združili in Francoze, če ne bodo šli prostovoljno, s silo pregnali iz Mehike, da pridobe predsedniku Huaresu pravico in priznanje.“

Tedaj je predsednik pomolil poslancu roko in rekel:
 „Vzenite mojo roko, senor; to poročilo mi je ljubše nego veliko milijonov denarja, čeprav tudi denarja zelo potrebujem.“

Kljunač je stisnil ponujeno roko in rekel:

„Brez skrbi, sir. Za denar je tudi skrbljeno.“

„Da. Pred kratkim sem dobil iz Združenih držav znatno vsoto denarja, ki je v pravem času prišel v moje roke.“

Lovec se je skrivnostno nasmehnil in dejal:

„Tako? Morda mislite, da bo Angleška zaostala?“

„Kaj pa naj boljšega pričakujem od Angleške, nego to, kar ste mi povedali.“

„O, če imajo Združene države denar, ga ima Angleška tudi.“

„Saj vendar ne boste rekli, da mi tudi Angleška denar pošilja?“

„Da, ravno to sem hotel reči.“

„Potem pa dobim veliko več nego sem pričakoval.“

„No, povem Vam, da je sir Henri pripeljal za Vas nekaj polnih sodov zlatnikov.“

„Je-li mogoče?“ je zaklical Hwares.

„Mogoče? Res je! Sam sem videl sode in kalkulariam, da mora biti res.“

„O, velika sreča! Zdaj lahko plačam in zbiram nove moči.“

„Da, storite to! Sicer pa vem prav natanko, da Vam predsednik Združenih držav pošlje iz Kalifornije celo četo hrabrih lovcev, ki se ne boje hudiča, še manj pa Francozov.“

„Dobro mi bodo došli in ničesar jim ne bo manjkalo. Oborožil jih bom dobro, kajti denar imam, da lahko kupim orožje in strelivo.“

„Kar se tiče tega, se Vam še ne mudi. Predsednik Vam ne bo pošiljal neoboroženih ljudi. Sploh pa je tudi sir Henri Lindzej prišel z ladijo, naloženo z orožjem in strelivom.“

„Res?“

„Da. Sam sem vse videl.“

„To je več, kakor sem kedaj mogel pričakovati. Kakšno vrsto orožja je pa pripeljal?“

„Dvanajst topov s pritiklinami, nekaj tisoč revolverjev s patroni, ravno toliko mečev, desetkrat toliko nožev in kar je glavna stvar osemtisoč dobrih pušk, ki Vam bodo gotovo v prid prišle.“

Predsednikov obraz se je svetil veselja in v njegovem temnem očesu je stala velika solza.

„Trpel in čakal sem v mislih, da pride moj čas. Gledal sem, kako so opustošili deželo in razrušili blagostanje mojega naroda, toda nisem obupal, kajti še je pravica na svetu, ki je višja nego francoski prestol. Na najskrajnejši meji dežele, za katero bi rad dal svoje življenje, se moram potikati in le malo zvestih je okoli mene. Bog pa mi je dal znamenje, da je uslišana moja molitev. Razvil bom spet svojo zastavo in čim zadoni moj glas, se bodo vsi resnični patrijotje zbirali okoli mene, da preženemo sovražnika. Začetek je storjen, prve štiri kompanije sovražnikov so uničene in nič me ne bo oviralo, da nadaljujem započeto delo. Od tukaj bom marširal naravnost v Čikvakvo, da osvobodim to mesto in pokrajino nasilnosti francoskega vladarstva. Poprej moram pa vedeti kedaj in kje naj pričakujem lorda. Kakšno naročilo Vam je dal?“

„V tem oziru nobenega. Slišati imam Vaše želje in mu jih sporočiti.“

„Torej čaka Vaše vrnitve?“

„Da.“

„Koliko časa potrebujete do El Refugio?“

Amerikanec je stegnil svoje žilave roke, motril svoje pesti in odgovoril:

„Veslam dobro. V šestih dneh bom že tam.“

„Tako hitro? Koliko časa se pa potrebuje, da se pride proti teku reke do sem?“

„To je zavisno od tega, kakšno ladijo se ima.“

„Kakšno ladijo pa ima lord?“

„Na krovu ima dva majhna, hitra parnika, katera bo medtem sestavil. Določena sta, da popeljeta orožje po reki in jaz mislim, da bosta storila svojo dolžnost.“

„Koliko časa bi rabila do sem?“

„Mislim, da sta v devetih ali desetih dneh lahko že tukaj.“

„To bi znašalo s šestimi dnevi, katere potrebujete do tja, šestnajst dni?“

„Da.“

„To mi trpi predolgo, ker moram poprej vzeti Čikvakvo.“

„Zakaj pa bi čakali tako dolgo?“

„Kaj pa hočem?“

„Pri sebi imate pogumne lovce in petsto Apahov. Ti ljudje zadostujejo popolnoma, da vzamete Čikvakvo. Kako pa je s Kohahvilo?“

„Tudi to mesto in pokrajina morata biti moja.“

„Je-li dosti Francozov tam?“

„Nekaj kompanij.“

„No, potem kalkuliram, da Vam ne bo težko tudi to mesto osvojiti. V kolikem času dospete v Čikvakvo?“

„V treh dneh.“

„In koliko časa potrebuje jezdec, da dospe od tukaj v Kohahvilo?“

„Pet dni.“

„No dobro. V treh dneh ste v Čikvakvi, dva dni ostanete tam, pet dni rabite v Kohahvilo, je deset dni. Štiri dni poprej dospem jaz v El Refugio; od tam bomo takoj odpluli po reki navzgor do Belvila in Revila, potem zavijemo v reko Sabino, ki priteče iz Kohahvile. Tam, kjer se deli v dva rokava, Vas počakamo; to je nekako dvanajst milj od Kohahvil oddaljeno. Jaz mislim, da se ta račun tako dobro sklada, da ne moremo najti boljšega kraja, kjer se snidemo.“

Predsednik je premišljeval in potem rekel:

„Prav imate, senor. Vidi se, da je Kljunač eden najboljših vodnikov, zato naj ostane pri tem. Kako pa je z varnostjo?“

„O, zato ne skrbite, sir. Dobil sem nekaj krepkih fantov, ki bodo skrbeli za varnost. Sploh je pa pot popolnoma varna. Indijancev ni in gospodje Francozje se ne bodo potikali tam okoli.“

„To je tudi moje mnenje. Torej lord prihaja sam?“

„Da; on in njegova hči.“

„Njegova hči?“ se je začudil Hwares.

„Da, sir.“

„Kaj? Mis Ema Lindzej je pri njem?“

„Da.“

„Kakšen pogum! Ali ste slišali, senor?“

S tem vprašanjem se je obrnil Hwares na Marijana.

Ta je odgovoril:

„To že vem. Senor Kljunač je nam danes dopoldne povedal.“

„In kaj ste si mislili pri tem poročilu?“

„Sklenil sem, da pojdem s Kljunačem.“

„To boste tudi storili?“

„Žalibog, da je zdaj nemogoče.“

Pri teh besedah je pokazal spečega grofa. Ta je bil njegov stric. Ali ga je smel v takem položaju zapustiti?

Predsednik se je zdaj obrnil k Strnadu.

„Senor, povedali ste mi vse svoje doživljaje, toda pozabili mi reči, kaj da zdaj nameravate.“

Strnad je odgovoril:

„Mislili smo jezdit v hacijendo del Erina in potem prijeti Korteja za vrat. Obenem bomo iskali priliko, da naznanimo svojim dragim v domovino, da smo še živi.“

„Ali ostanete še pri tem namenu?“

„Da.“

„Potem Vas prosim, da se mi pridružite. Pot Vas pelje čez Čikvakvo in če greste z menoj še do Kohalville, imamo vsi korist od tega: jaz imam četo izvrstnih mož pri sebi, in Vi potujete varnejše nego sami. Tudi senor Marijano bo na ta način lažje prišel do svoje neveste, nego po reki.“

„Ta načrt je dober,“ je dejal Kljunač. „Kar se pa tiče tega, da bi senor Marijano šel z menoj, moram reči, da ga ne morem seboj vzeti.“

„Zakaj ne?“ je vprašal Marijano.

„Moj čolnič je prelahak za dva moža.“

„Saj bi lahko večjega vzela.“

„Potem bi bila vožnja počasnejša. Boljše je, sir, da se pridružite načrtu gospoda predsednika, kalkuliram, da je to najboljši nasvet.“

„Bo pa mogel naš bolnik z nami v Čikvakvo?“ je vprašal Marijano Strnada.

„To je odvisno od tega, kedaj odidemo,“ je ta odgovoril.

„Jaz odidem jutri zjutraj,“ je rekel predsednik.

„Potem moramo pa ostati,“ je žalostno rekel Marijano.

„Tudi meni ni to ljubo, rad bi Vas imel seboj,“ je rekel Huares.

Strnad je malo pomislil in rekel:

„Morda se da pomagati, senor Huares. Ali mislite, da je Gvadelup popolnoma varen?“

„Prepričan sem o tem.“

„Potem lahko pustimo grofa za zdaj tukaj.“

„Kam pa misliš?“ je zaklical Marijano. „Kdo mu bo pa stregel?“

„Slovenska zdravnika, ki stanujeta tukaj. Izvrstna zdravnika sta in bosta vse storila, da grofa čimprej ozdravita.“

„Toda, če bi vendar Francozje —“

„Francozje?“ je rekel Huares. „Dam Vam besedo, da ne bo noben oborožen Francoz več prišel v Gvadelup. In če bi se vendar zgodilo, se tudi v tem slučaju ni treba bati, kajti grofa Rodriganda Francozje ne morejo imeti za sovražnika, ker jim ni nikoli nasprotoval kot sovražnik.“

„Toda Indijanci, Komanhi!“ je rekel Marijano previdno.

„No, ti so bili tako poraženi, da dolgo let ne bodo več mislili na boj.“

„Ravno zategadelj bi se lahko maščevali.“

„Tudi v tem oziru Vas lahko pomirim. Treba mi je le besedo reči apaškima vodjima in postavila bosta četo Indijancev okoli trdnjave za stražo.“

„Boste rekli to besedo?“

„Gotovo, storil bom to.“

„Potem sem zadovoljen, senor. Gre zdaj le še za

vprašanje, kako bo prišel stric za nami in nas spet dobil?“

„Apahi ga bodo pripeljali v Kohahvilo, kjer ga počakamo. Ali nimam prav, senor? Pritrdite mi.“

Te besede so se tikale Strnada. Ta je prikimal in odgovoril:

„Rad Vam pritrdim. Dolžni smo, da počakamo grofa v Kohahvili, zato se Vam moramo pridružiti. Grof je tu popolnoma varen in bo imel tu najboljšo postrežbo. V nekaj dnevih bo okreval in prišel v spremstvu Apahov za nami. Nič se Ti ni treba bati, ljubi Marijano.“

„No dobro tako naj se zgodi,“ je ta dejal. „Ni se čuditi, da je človek po vsem tem, kar je doživel in skusil, previden.“

„Torej smo edini!“ je rekel Huares. „Kdaj boste odšli, senor Kljunač?“

„Kakor hitro mogoče,“ je ta odgovoril.

„Vendar ne pred jutrešnjim dnevom?“

„Zakaj ne? Najrajše bi takoj stopil v čoln.“

„Zdaj, ponoči?“

„Da. Nimam dosti časa.“

„Ah, Vi ste izvrsten mož! Nočem Vam braniti. V svojo sobo pojdem, da Vam napišem par besed na lorda. Pojdite z menoj!“

Odšla sta.

„In jaz,“ je rekel Strnad, „bom pogledal drugega bolnika. Don Ferdinando spi in ne potrebuje pomoči. Črni Edvard je pa tako bolan, da ga ne smem zane-mariti.“

Dočim se je ta pogovor vršil pri grofu, je Ribnero iskal v kuhinji in prodajalni svojo hčer, toda ni je našel. Slabe volje se je vrnil v gostilno in sedel k od-

prtemu oknu. Gledal je ven v črno noč in mislil, sam ni vedel na kaj.

Tišina in mir sta vladala v trdnjavi; le semintja se je začulo divje, stoglasno tulenje. Apahi so žalovali za mrtveci. Tudi v hiši sami se je včasih zaslišal divji živalski glas. Bil je bolesten vsklik francoskega narednika, ki je bil zaprt pod streho in se v neskončnih bolestitih valjal po tleh.

Vrata so se odprla in Resedila je vstopila. Oče jo je zapazil, toda se delal, kakor bi je ne videl. Tiho si je dala opraviti v sobi, dočim je oče še vedno gledal skozi okno, čeprav v gosti temi ni ničesar videl. Zelo ga je jezilo, da bi kaj takega rekel, kar bi naspratovalo njegovim prejšnjim besedam. Nekolikokrat je pokašljaj potem pa vendar začel:

„Gosta tema!“

Ni odgovorila, zato je z višjim glasom ponovil:

„Strašanska tema!“

Ko tudi zdaj ni ničesar rekla, se je obrnil in zamrmral:

„No?“

„Kaj?“ je naposled vprašala.

„Popolnoma gosta tema!“

„Da.“

„Niti roke se ne vidi pred očmi.“

„To je res.“

„Toda temveč se sliši.“

„Kaj se pa sliši? Saj je zunaj povsod tako tiho.“

„Tiho? Le poslušaj! Slišiš zdaj tulenje?“

„Da, sedaj slišim.“

„Kaj takega se pri nas v Ribnici ne sliši.“

„Saj nimate Indijancov.“

„Ne. Tam tudi nikogar ne skalpirajo. Kvečjem se

semintja porukajo s stolovimi nogami po bučah, da glava brenči, zlasti pri ženitovanju, krstu ali pogrebu. Ali veš, katera od teh treh slavnosti je najlepša?"

„Lahko si mislim.“

„No, katera pa?"

„Pogreb.“

Skoro je strahu padel s stola. Pogledal jo je, kakor bi dvomil v njeno pamet in jo začuden vprašal:

„Pogreb, pogreb naj bi bil najlepša slavnost? Zakaj?"

„Ker je za človeka najboljša, ko je mrtev.“

Bilo ji je hudo pri sreju, zato je tako govorila. Ribnero je ni razumel, pazljivo jo je gledal in rekel:

„Najboljše če je mrtev? Ti res nisi pri pravi pameti. Ali si že bila kedaj mrtva, da tako natanko veš, kako dobro je takrat človeku? Dekle, povem Ti, če človek leži v rakvi ali v grobu, potem mu je prokleta slabo pri duši. Za vse zaklade sveta ne bi hotel tičati v mrličevi koži. Si že videla koga umreti?"

„Da.“

„Ah, kje pa, če smem vprašati?"

„Danes, gori pod streho.“

„Ah, to ni nič. Saj ti niso umrli; te so ja zabolli in potokli; mislim namreč, če kdo počasi v svoji postelji umira. Si-li to že kedaj videla?"

„Ne.“

„Potem tudi ne smeš govoriti, da je mrtvemu človeku tako dobro. Takle revček leži tu in ve, da mora odtod brez posa, brez domovinskega lista in brez lista o cepljenju koz. Tu ne pomaga niti tarnanje, niti jokanje, če še tako maha okoli sebe z rokami in nogami; oditi mora iz življenja bodisi, da je minister ali cestni pometać. Naj še tako zavija oči ali škripa z zobmi;

srce se mu ustavi, sapa mu poide in pamet mu zastane. Potem ga spravijo v rakev in zakopljejo v zemljo. Stotisoč črvov ga ščiplje in grize, ne da bi se mogel braniti. Tam spodaj nima niti luči, niti zraka, niti julepa. In če tega reveža čez deset ali dvajset let izkopljejo, je shujšal do kosti, včasih mu še zobje izpadejo. In Ti praviš, da je dobro takemu človeku? Saj noriš! Ne, najlepša teh treh slavnosti je ženitovanje. Si že bila kakšenkrat zraven?"

„Da.“

„No, torej. Tam je jedi in pijače, skakanja in plesanja, objemanja in poljubovanja, zlasti med ženinom in nevesto. Ko sem se oženil s Tvojo materjo, sem bil ves neumen v glavi; seveda sem se pozneje spametoval. Taka nevesta je zavidanje vredna, kajti njen ženin postane zet. Rad bi vedel, če imaš tudi Ti sposobnosti za nevesto. Kaj meniš?"

Ker je molčala, je nadaljeval:

„Dozdaj še nisem bil na čistem s Teboj. Vedno sem upal, da mi boš prinesla kakega ženina. Potem bi bilo veselo, kakor je pri nas v Ribnici. Oče neveste sedi v kotu za mizo in zaljubljeno gleda svojega zeta. Tako bi tudi jaz rad sedel, toda Ti nočeš, kajne?"

„Ne,“ je tiho odgovorila.

Tedaj je postal zelo resen in nadaljeval:

„Premislil sem si, da imaš prav. Ti nisi vstvarjena za možitev in to je dobro, ker Ti ne more mož umreti, kakor je meni žena umrla. Od takrat sem ostal samec in tudi Ti ostaneš samica, zaradi pokolenja z očeta na hčer. To pokolenje je moj trdni princip in tega si tudi od predsednika ne dam vzeti. Ne maram vladati nobene dežele, ne maram nobenega reda in tudi ne

zeta. In če mi koga pripelješ, ga vržem skozi vrata na cesto. Zapomni si, to je moja resna volja.“

Vstal je s stola, stopil k nji in rekel z vzvišenim glasom:

„Pred vsem Ti pa prepovem vzeti črnega Edvarda, tega ne morem trpeti, niti videti, niti prenašati. Kot zet bi mi bil žebelj na mojo rakev. Razumeš? Zdaj poznaš moje misli in mojo trdno voljo. Pri tem ostane!“

S ponosnimi koraki je odšel skozi vrata.

Presenečena je zrla za njim; ni si mogla razlagati hitre izpremembe v njegovem mišljenju. Njegovo obnašanje ni bilo samo čudno, ampak tudi skoro smešno, vendar se ni mogla smejati. Bilo ji je tako resno pri srcu in če bi se jo vprašalo po pravem vzroku, bi ga ne vedela.

V srcu je nosila veliko ljubezen, toda tej ljubezni je nasprotovala huda, strašna beseda, ki ji je vedno po ušesih donela: beseda garoter. V njenem življenju ni bilo niti pičice madeža; njega, ki bi dobil njeno srce, si je ravno tako čistega in nedolžnega mislila in zdaj je bila stvar vsa drugačna. Odpustila je ljubljencu; vedela je, da se je bridko spokoril, da ne bo nikoli več zakrivil takega pregreška in vendar ni mogla pozabiti strašne besede garoter.

Danes ji je dokazal, kako jo ljubi. Njegova ljubezen je bila tako trdna, tako močna, da je obdržala v njem življenje, ki je že uhajalo, in da mu je dala moč rešiti njo iz rok sovražnika. Zdaj leži zgoraj prestreljen in preboden, komaj sled življenja je še v njem. Zdaj, zdaj šele je potihnil v nji odmev one hude besede; čutila je, vedela je, da mora biti vsa njegova brez vprašanja, brez obotavljanja z neomejenim trdnim zaupanjem.

In vendar ni šla k njemu. Zakaj?

Ženska duša je večna uganka; tukaj ni bila rešitev uganke skrita. Resedila je čutila, da jo je ljubezen prevzela, zagrnila, kakor neskončno, nepremagljivo valovje. Čutila je, da bi se morala vreči čez ljubljenea in z glasnim jokanjem obdržati njegovo slabo življenje, in ravno to bi ga morda gnalo v smrt. Bala se je svoje ljubezni in zato je ležal gori san, kakor bi ne bilo srca, ki je napolnjeno z eno samo veliko molitvijo za njegovo življenje.

Tako je sedela pri mizi in stiskala roke na prsi, da pomiri njih valovanje. Vrata so se odprla. Mislila je, da se je oče vrnil; vzdignila je oko in uzrla Strnada.

„Oprostite, seniorita!“ je rekel. „Prihajam kot prosilec.“

Vstala je in ga vprašujoče pogledala. Strnad je poznal ljudi. Zakaj ni odgovorila? Njegovo veliko, lepo oko jo je pazljivo motrilo; lahen smehljaj mu je igral na ustnih in rekel je:

„Imate malo platna za obvezo?“

„Da, takoj!“

S temi besedami je hitela v kuhinjo. Ko se je vrnila in mu dala platno je vprašala:

„Ali niso bili že vsi obvezani? Kdo Vas še potrebuje?“

„Edvard.“

Obledela je.

„Ali mu je hudo?“ je vprašala.

„Zelo hudo,“ je odgovoril.

„O Bog, ali ni rešitve?“

Te besede je zašepetala in njene oči so se napolnile s solzami strahu in bolečine.

„Bog je milostljiv,“ je rekel lepi, resni mož. „Tukaj pa je razen od njega le še od edinega zdravnika pričakovati rešitve.“

„Kdo je ta?“

„Ljubezen.“

Še bolj je obledela; potem pa ji je temna rdečica zalila obraz in obenem ji je priteklo polno solza po licih.

Tedaj je prijel njeno roko in rekel z milim, iskrenim glasom:

„Resedila, umreti je hotel!“

„Edvard?“ je vprašala ihteče.

„Da.“

„Hotel je?“

„Da. Z namenom je šel v smrt. Mi drugi smo se bojevali za palisadami, on pa je ostal zunaj.“

„O Bog, zakaj?“

„Ne vem. Vi pa boste vedeli ali vsaj slutili. Izpostavil se je sovražnikovim kroglam. Ležal je v veliki mlaki krvi, potem ko se je čudovito hrabro držal. Tedaj je slišal, da ste Vi v nevarnosti in ta misel je zadržala še njegovo dušo v telesu. Zakaj ga sovražite?“

„Sovražim? Jaz, da bi ga sovražila!“

Pri teh besedah je zakrila z obema rokama obličje. Ihtenje je skoro zadušilo njen glas. Vprašal je dalje:

„Ga poznate že delj časa?“

„Šele malo časa, toda dovolj dolgo,“ je odgovorila.

„Veste, kje je poprej živel?“

„V Parizu.“

„In kaj je bil tam?“

„Da, senor,“ je odgovorila.

„Vam je povedal?“

„Da, bil je odkritosrčen. Tudi Vi veste?“

„Tudi jaz vem, seniorita. Zakaj mu nočete odpustiti?“

„O, saj sem mu že davno odpustila!“

„In vendar še ga izogibate, ko tako zelo potrebuje pomoči.“

„Ne smem k njemu.“

„Zakaj ne?“

„Ne — ne smem — — ne morem povedati,“ je odgovorila.

„Tega ne razumem. Ko se je začel danes boj, me je prosil, da Vam naj izročim pozdrav, če bo padel. Živi še in vendar Vam prinesem ta pozdrav; pozdrav umirajočega.“

Obrnil se je in korakal proti vratom. Hitela je za njim.

„Senor Strnad!“ je prosila s srce pretresujočim glasom.

„Kaj želite še?“

„Ne morem, ne smem k njemu.“

„Zakaj ne?“

„Umo — umorila bi ga prav gotovo.“

Lahen smehljaj je spet prešnil njegovo obličje. Položil ji je roko na glavo in vprašal:

„Si ne upate premagovati se?“

„Moje tugovanje bi mu vzelo zadnji ostanek življenja.“

„Dete, Vi se ne poznate, ženska je močna v bo-
lesti. Le pojdite! Ne boste ga umorili, ampak dali mu življenje.“

Prijel jo je za roko in šel z njo iz sobe. Ni mogla več nazaj, brez volje mu je sledila do vrat, za katerimi

je ležal ljubljeni mož. Tam pa je obotavljaše in boječe obstala.

„Senor Strnad, ne upam si,“ je rekla tresoče.

„Počakajte, bom poprej pogledal,“ je odgovoril.

Šel je noter in ona je ostala zunaj z neizrekljivimi občutki v srcu. Po kratkem času je odprl vrata in tiho rekel:

„Vstopite, seniorita!“

Vstopila je. Videla je posteljo in poleg nje žensko postavo, ki je stregla. Bila je Cili.

Torej ta tujka je sedela pri njem, dočim se ga je ona, ki ga je tako neskončno ljubila, ogibala. V srce jo je zabadlo.

Upala se je ozreti na posteljo; postalo ji je črno pred očmi, da se je morala stola prijeti. Le počasi se je zopet zavedla, da je videla, kaj se godi pred njo.

Ležal je pred njo, zaviti v obveze in bandaže. Tolikokrat je bil ranjen, da je izgledal kakor mumija, popolnoma zavita v blago. Tudi glavo je imel v belo platno zavito, samo obraz je bil prost. Bled je bil kakor smrt in lepa črna brada je kaj čudno pristojala bledini obraza. Lica so mu upadla in oči so bile zaprte. Izgledal je kakor mrlič, ki je že več tednov ležal mrtev.

Ledeno mrzlo jo je prešinilo. Da, Strnad je imel prav. Poprej je bila mislila, da se bo uzrši ga vrgla nanj, toda zdaj je čutila, da je nemogoče; telo ji je otrdelo in noge so postale težke. Z velikim naporom se je komaj premikala in zdela se ji je cela večnost, preden se je privlekla do postelje. Stala je poleg Cili, ki je vstala, in poskušala je govoriti.

„Ste bili Vi dozdej pri njem?“ je tiho vprašala.

„Da, seniorita,“ je odgovorila Cili. „Obvezali smo ga.“

„Hvala srčna.“

S temi besedami je sedla na stol, na katerem je poprej Cili sedela. Ta je vprašala:

„Boste ostali pri njem?“

„Da,“ je odgovorila Resedila.

„To vendar ne gre.“

„Zakaj ne?“

„Ker Vas spodaj potrebujejo.“

Resedila je počasi zmajala glavo.

„Moje mesto je tukaj, dokler ne ozdravi,“ je odgovorila. „Če mi hočete izkazati uslugo, vprašajte očeta, če mu morete kaj pomagati.“

„Rada storim to,“ je rekla in odšla.

Strnad je medtem vzel ranjencu obvezo z glave in jo nadomestil z novo. Resedila mu je pri tem pomagala kakor v sanjah.

Pri tem opravi se je njena roka nalahno dotaknila bledega Edvardovega lica. Kakor bi vsled njenega dotika spoznal svojo ljubljenko, je zašepetal:

„Resedila!“

„Odgovorite mu,“ je prosil Strnad. „Odkar leži tukaj, še ni odprl očíj.“

Sklonila se je k njegovemu ušesu in rekla s tihim glasom:

„Moj dobri, ljubi Edvard!“

Tedaj so se počasi vzdignile njegove trepalnice. Njegovo smrtnotrudno oko jo je uzrlo in se za trenotek oživel.

„O, zdaj ne bom umrl!“ so šepnila njegova ustna.

Ni se brigala, da je Strnad navzoč. Lahno je položila svoje ustni na brezkrvne Edvardove ustnice in jih poljubila.

„Ne,“ je rekla; „Ti ne smeš umreti, kajti brez

Tebe tudi jaz ne bi mogla živeti. Ozdraveti moraš in videti, da si mi ljubši, nego vse na svetu.“

„O Bog, to so nebesa, to je blaženost!“

S temi besedami je zopet zaprl oči. Ta nenadna sreča je bila prevelika za njegove slabe moči; izgubil je zopet zavest.

„Senor, senor, umrl bo!“ je rekla prestrašena Resedila.

Strnad se ji je dobrohotno smehljal in odgovoril:

„Ne ustrašite se, senorita. Samo v nezavesti je, ki mu ne bo škodovala, ampak ga celo okrepila. Ostanite pri bolniku, potem imam upanje, da bo ozdravel.“

Bilo je nekaj dnij pozneje. Pokrajina, ki se je raztezala severno od Sante Katarine, se je stresala pod konjskimi kopiti.

Okoli tristo jezdecev je dirjalo po preriji, poraščeni s kratko redko travo. Bili so različno oblečeni in različno oboroženi, toda spadali so skupaj, kakor se je videlo.

Na čelu sta jezdila dva starejša in en mlajši jezdec. V enem spoznamo Pavla Korteja in v mlajšem Jožefo Kortejo, oblečeno v moško obleko in tudi kakor moški jezdečo. Tretji jezdec je bil nekoliko mlajši od Korteja, skusil je pa menda že ravno toliko ko ta. Njegov obraz ni bil samo hudoben, ampak tudi grd in oduren in ravno zdaj je izgledal še temnejši nego navadno. Njegove bodeče oči so motrile horizont in se potem nezadovoljno vrnile v okolico.

Naposled je izustil grdo kletvico in pristavil:

„Kdaj bomo pa dospeli do cilja, senor Kortejo?“

„Samo kratko časa še potrpite,“ je ta odgovoril.
 „Tako se bomo obrnili na levo in razjezdili.“

„Kje? Saj ne vidim hacijende?“

„Poglejte tu na levo! Vidite temno črto?“

„Da. Kaj je to?“

„Gozd.“

„Gozd? Torej mislite, da bomo v gozdu počivali?“

„Da.“

„Zakaj?“

„Da se spočijemo in odpošljemo oglednika.“

„Niste pri pravi pameti, kakor se vidi. Jaz nisem razbojnik, ki se rad potika po gozdovih. Čemu pa oglednik, a?“

„Iz previdnosti. Poprej moramo izvedeti, kako izgleda na hacijendi.“

„Čemu pa to? Tristo mož nas je in se nam ni treba bati. Jezdimo pred hacijendo, udrimo notri in umorimo, kar se nam zoperstavi, potem smo takoj gospodarji. Pripeljal sem Vam svoje ljudi, da bomo v Vaši službi kaj plena nabrali, ne pa da se potikamo po gozdovih.“

„Kdo Vam pa pravi, da se morate?“

„Vi ste pravkar rekli.“

„Potem me niste razumeli. Samo malo časa ostanemo v gozdu, kajti lahko je, da so Francozje na hacijendi, ker leži na potu v Kohahvilo. Morda je celo posadka v nji.“

„Ta bi gotovo ne bila močna.“

„Kaj se vé, v tem slučaju bi Francozje tudi utrdili hacijendo.“

„Hm, morda imate prav. Pošljimo torej oglednika, ki bo poizvedoval, zato pa hitro jezdimo, da dospemo prej v gozd.“

Črta, ki je ležala pred njimi, se je večala in skoro so zagledali gozd pred seboj. Jezdili so vanj in stopili s konj. Potem so polegli pod drevesi in vzeli živila iz sedel.

Jezdci, ki so prej jezdili na čelu, so sedeli skupaj.

„Poiščite zdaj moža, na katerega se lahko zanesemo,“ je rekel Kortejo. „Uren in zvit mora biti.“

„Moji ljudje so vsi pametni in lahko prvega izmed njih vzamem. Poprej se morava pa še zmeniti, kaj jaz hočem.“

„Mislim, da sva glede tega na jasnem!“

„O ne!“

„Saj dobite svojo plačo!“

„Plačo in plen sem zahteval. Plačo ste mi pošteno izročili, plena pa dozdej še nisem videl. Kako je v tem oziru na hacijendi del Erina?“

„Prav dobro za Vas: Vse lahko vzamete; samo nekaj hočem zase!“

„Kaj?“

„Kupno pogodbo posestva.“

„Vsi hudiči, saj res niste neumni. S to pogodbo si lahko pridobite celo posestvo. No, meni in mojim bi to ne koristilo dosti ali nič. Tudi poslopja ne moremo vtakniti v žepe, toda od tega kar je v njem, ne dobite Vi ničesar.“

„To mi ni nič mar, da le dobim kupno pogodbo.“

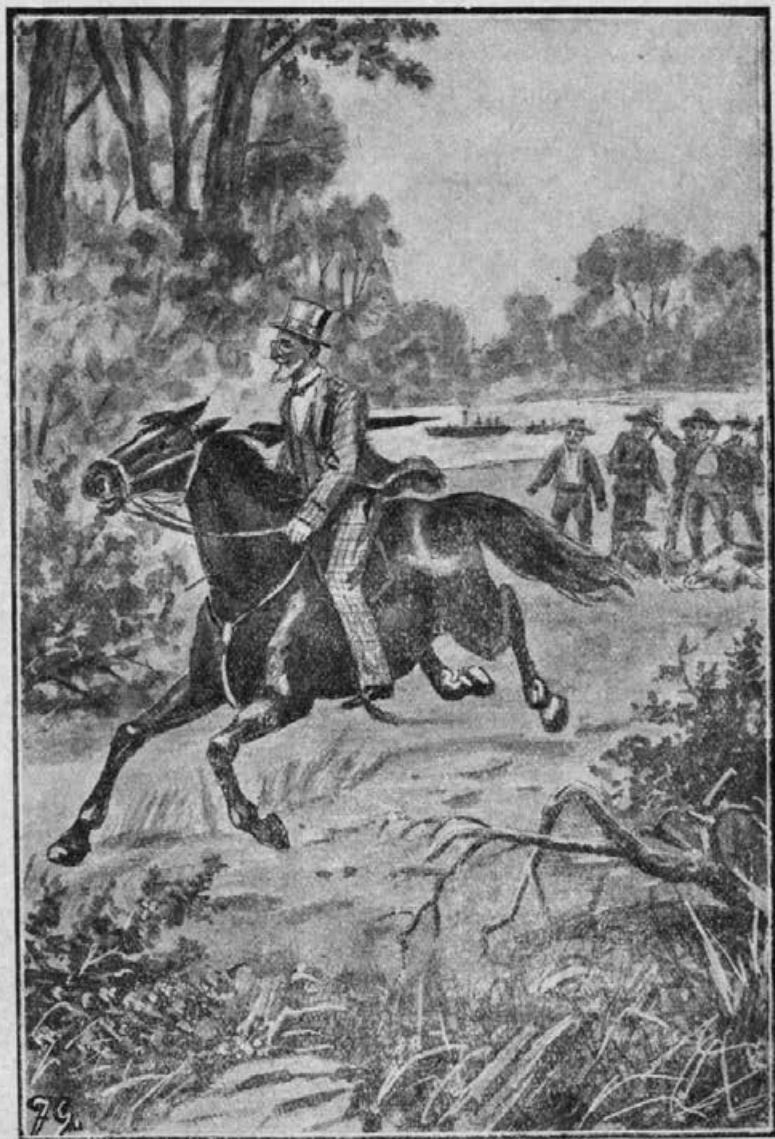
„In kako je s prebivalci? Jih umorimo?“

„Storite, kakor hočete.“

„Boljše je, da so mrtvi, potem ne morejo več govoriti.“

„Zamojdel! Dve osebi si pa izgovorim zase.“

„Kateri?“

Obrnil se je k njim.

„Hacijendera Petra Karpelesa in neko staro žensko, z imenom Hermajek.“

„Kaj pa boste z njimi?“

„Še poseben račun imam z njima poravnati.“

„Le poravnajte in zasolite, jaz Vam ne bom na potu. Kjer gre za staro babo, sem najrajše kolikor mogoče daleč od nje. Kako daleč je od tu do hacijende?“

„V eni uri se pride do nje.“

„Bodo sprejeli moža, ki ga bom poslal.“

„Najbrž, če se ne bo bal Francozov.“

„Za koga se pa hoče izdati. Morda za bakera, ki išče službe?“

„Ne. Peter Karpeles je Huaresov privrženec, zato naj se mož izda za poslanca, ki hoče k Huaresu.“

„Ah, v Pazo del Norte?“

„Da.“

„In kdo ga pošilja?“

„Kakšen znan pripadnik Huaresov, morda general Porfirijo Diaz.“

„Dobro. In kaj ima nadalje storiti?“

„Mož si bo kot generalov poslanec pridobil zaupanje hacijendera in vse izvedel. Izvohal bo, kako bi se Francoze, če jih je kaj tam, najložje napalo. O polnoči naj skrivaj zapusti hacijendo in naj od glavnih vrat naravnost koraka naprej. Tu nas bo našel in mi bomo naredili, kar bo nam najbolj kazalo.“

„Ta načrt ni slab. Poiskal bom koga, da pojde.“

Vstal je in odšel. Jožefa, ki je dozdej molčala, se je oglasila:

„Ta človek mi čedalje manj ugaja. Tebi tudi, oče?“

„Prav imaš. Biti hoče načelnik, kar sem vendar jaz.“

„Iznebiti se ga moramo.“

„Ne skrbi, otrok. Ne bo me več dolgo jezil s svojo

predrznostjo. Najprej moram imeti Angleža, potem ga ne potrebujem več. Tudi ljudi, ki sem jih poprej imel, mi bo spridil.“

„Torej res misliš, da bomo dobili Angleža?“

„Prav gotovo. Imam zanesljiva poročila.“

„Kako se veselim. Ta prevzetna Ema bo morala poklekniti pred menoj in me prositi za milost, jaz pa jo bom teptala z nogami. Ta zarod moramo uničiti. Kaj pa storiva s Petrom Karpelesom?“

„Izročiti mi mora kupno pogodbo in potem ga usmrtim, kajti le tedaj sem gotov, da bo molčal.“

„In Marija Hermajek?“

„Tudi ta bo umrla. Preveč že ve o naših skrivnostih, da bi jo še pustili živeti.“

„Prav imaš, oče. Umreti morata, toda ne takoj.“

„Zakaj ne?“

„Ali je morda hitra smrt kazen zanja? Ali si ne bova poiskala večjega zadošččenja? Ali se ne bova lahko radovala na njih mukah?“

„Jaz ne, Ti pa lahko.“

„Zakaj pa Ti ne?“

„Ker bom takoj ostavil hacijendo in jezdil proti Rijo Grande, da poiščem Lindzeja. Pustil bom na Erini posadko. Tem se bodo pridružili tudi oni, katere bodo nabrali moji agentje. Ti ostaneš na hacijendi in me nadomestuješ, dokler se ne vrnem. Upam, da bomo imeli v kratkem dovolj ljudi, da se vzdignemo. Ko bom prijel Francoze in nastopil kot rešitelj Mehike, bo tisoč in tisoč ljudij vrelo k meni.“

„Da, oče, Ti rešitelj in jaz rešiteljica. Cela Mehika me bo spoštovala in oboževala, kajti dala si bom naređiti zastavo in si kupila bojno opravo, da se postavim

kot Devica Orleanska na čelu vojske in podam v krvavi boj.“

„Dekle, ali noriš? Saj Te bodo ustrelili.“

„Mi ne pade na misel. Ko se začne streljati, bom šla lepo v stran.“

Nista mogla nadaljevati zanimivega pogovora, kajti Mehikanec se je vrnil in sporočil, da je oglednik že odjezdil v hacijendo. — —

Nam že znana hacijenda je izgledala, kakor v prejšnjih časih, vendar je kazala danes bojno lice.

Na vsakem oglu so napravili okope, na katerih so stražili francoski vojaki in na dvorišču je bilo večje število vojakov pod poveljstvom stotnika v varstvo hacijende.

Stotnik je sedel v jedilnici in se zabaval s hacijenderom in Marijo Hermajek.

Hacijendero je truden ležal v viseči mreži. Zelo se je postaral, odkar je izgubil svojo hčer. Lasje so mu bili dolgi in kakor sneg beli, postava suha in upognjena. Izgledal je kakor človek, ki je že čez sto let star.

Tudi stara Marija je osivela, vendar je bila močnejša od svojega gospodarja.

Stotnik ni bil posebno star, eden onih ljudi, katerih je vse polno, ne dober in ne hudoben, ne moder ne neumen. Pravkar mu je prinesel vojak zapečateno pismo.

„Oprostite, da odprem!“ je rekel Karpelesu. „Služba je v prvi vrsti.“

Odprl je pismo. Dočim je čital, je postal njegov obraz zelo pozoren. Potem je pismo zvil, je vtaknil v žep in rekel:

„Dobil sem poračilo, ki mi je prav tako ljubo, kakor neljubo.“

Karpeles ga je pogledal, ne da bi ga vprašal. Ogibal se je v prisotnosti Francozov izdati svoje mišljenje, da je Huaresov prijatelj.

„Vem,“ je nadaljeval Francoz, „da nam niste sovražni in zato Vam smem povedati, česa se tiče. Saj veste do kam so naše čete zasedle deželo.“

„Do Čikvakve,“ je odgovoril hacijendero in vzdihnil.

„Da. Sklenili smo zvezo s Komanhi, ki so pripravljene služiti naši stvari. Morebiti ste tudi slišali, da je bivši predsednik Huares ubežal do najskrajnejše meje dežele?“

„Da, do Pazo del Norte.“

„Naša naloga je bila, da ga tudi od tam preženemo, in sicer ali da ga vjamemo ali pa preženemo v Združene države. To se je zdaj zgodilo.“

„Ah, res?“ je Karpeles hitro vprašal.

„Da.“

„Ali je — — vjet?“

„Ne, žalibog še ne.“

„Torej pregnan?“

„Da. Pazo del Norte je v naši posesti, kakor se mi tukaj sporoča. Vam je morebiti tudi znana trdnjava Gvadelup, ki leži na reki Puerko?“

„Da, znana mi je,“ je odgovoril Karpeles in pozornejše poslušal.

„Tudi ta je padla v naše roke.“

„Gratuliram!“

„Hvala, senior. Severna meja je torej popolnoma v naših rokah. Kakor vidim, smo si tam pridobili mnogo zmag. Pazo del Norte in Gvadelup sta naša.“

V neki soteski, ki se imenuje Hudičeva soteska, smo porazili okoli tisoč lovcev in sovražnih Apahov in na posled smo vjeli tudi nekega generala Hamerta iz Združenih držav, ki je peljal Huaresu denar.“

Hacijendero je komaj prikrival strah.

„Torej imate ta denar?“ je vprašal.

„Kajpada.“

„Ga je veliko?“

„Pišejo mi, da ga je več milijonov.“

„Potem Vam spet gratuliram, senor kapitano.“

„Hvala. Saj ni bilo drugače pričakovati, nego da moramo na vseh krajih zmagati. Naša slavna armada se je na vseh koncih zemlje učila. Zmagovali smo v Afriki, Aziji in Ameriki; Evropa se trese pred nami; Huaresa in kopo divjih Apahov bomo kar pomandrali in poteptali.“

Medtem je vstopil podčastnik, ki je pripeljal seboj priprostega in skromnega človeka. Naznanil je:

„Gospod kapitan, ta mož je pravkar prišel; pravi, da hoče govoriti s posestnikom.“

Dočim je podčastnik govoril, ga je kapitan gledal in vsled tega je tujec neopaženo pomignil hacijenderu. Karpeles sicer ni vedel, kaj to pomeni, vendar si je rekel, da ima mož kak namen, ki mora ostati skrit Francozom, zato je sklenil se po tem ravnati.

Stotnik se je obrnil k možu:

„Zdaj smo v vojskinem času in ne smemo pustiti vsakega, ne da bi se izkazal. Kdo pa si?“

„Ubog bakero, senor,“ je ta odgovoril.

„Odkod?“

„Iz okolice pri Kastanoli.“

„Kaj hočeš tukaj?“

„Moj gospodar je imel nesrečo. Njegove najboljše

črede so mu z bivoli ušle. Zato ne potrebuje več toliko bakerov. Precejšnje število jih je odpustil in med njimi tudi mene. Ker poznam senorja Karpelesa, da dobro plačuje in lepo ravna s svojimi posli, sem prišel k njemu. če bi me morda hotel v službo vzeti.“

„Imaš kako legitimacijo, izpustnico ali izpričevalo?“

Komaj viden smehljal je hušknil po tujčevem obrazu. Odgovoril je:

„Senor, morda je taka navada na Francozkem, v Mehiki se pa ne povprašuje po takih stvareh. Če bi zahteval izpričevalo, bi me zasmehovali.“

„Mislite, da se bom ravnal po Vaših navadah? Po svojih navodilih ne smem pustiti nikogar, ki se ne legitimira.“

Tedaj se je oglasil Karpeles, ki sicer ni poznal moža, vendar pa rekel:

„Senor, pri temu možu ni treba legitimacije.“

„Zakaj?“

„Jaz garantiram zanj.“

„Torej ga poznate?“

„Da.“

„To je kaj drugega, senor. Veste tudi njegovo ime?“

Hacijendero je sklenil prvo ime, ki mu pade v glavo imenovati.

„Kajpada,“ je odgovoril. „Bakero se imenuje Pavlo Rebando. Njegov brat je bil pri meni v službi in zelo sem bil zadovoljen ž njim.“

„Torej ga namerjate morda udinjati?“

„Gotovo.“

„Dobro. Dovolim Vam to in bom njegovo ime

vpisal v zapisnik prebivalcev hacijende, ki ga moram imeti.“

„Hvala, senor. Prosim oprostjenja, da Vas toliko nadlegujem.“

„Ah, če bi ne bilo nič drugega,“ je rekel častnik in vstal, da odide. „Povedati Vam še moram, da se bom skoro poslovil od Vas.“

„Zelo bi mi bilo žal,“ je odgovoril Karpeles.

„V kratkem času se morajo zbrati večje čete in v pismu se mi je zapovedalo, da moram biti pripravljen.“

„Mislite, da kmalu odrinete, senor?“

„Danes in jutri še ne. Mnogo dni preteče preden dobim povelje iz Čikvakve ali Kohahvile. Za zdaj zbogom!“

Karpeles in Marija Hermajek sta ostala sama z navideznim bakerom.

„No, prijatelj, upam da si z menoj zadovoljen,“ je rekel hacijendero temu. „Zavoljo Tebe sem lagal, kar sicer nikoli ne storim.“

„Hvala Vam, senor,“ je mož odgovoril. „Mislim, da lahko opravičim to malo laž. Ni mi bilo vseeno, ko sem videl, da so Francozje zasedli Vašo hacijendo.“

„Ali nisi vedel?“

„Ne. In ko sem to slišal, vendar nisem mislil, da me bodo Francozje tako izpraševali. Legitimacija, izpričevalo v Mehiki! Nezaslišano!“

Mož se je iz srca smejal in Karpeles z njim.

„Zdaj mi pa povej, kdo si?“ ga je vprašal.

„Moje ime je Armandos, senor Prihajam iz Oahake.“

„Iz Oahake? Kjer vlada zdaj tako huda vstaja?“

„Da. Ali ste slišali o generalu Porfiriju Diazu?“

„Veliko, prav veliko, prijatelj. On je najboljši ge-

neral, kar jih je bilo kedaj v Mehiki in poleg tega pošten mož, kar je zelo redko.“

„Potem tudi veste, da se je Diaz vzdignil proti Francozom.“

„Vem. Kakor so pravili je bil zmagovit.“

„Da. Diaz še sploh nikoli ni izgubil bitke. Zgrabil je Francoze na jugu in želi, da isto stori Huares na severu.“

„Če bi le Bog dal, da se to zgodi.“

„Zakaj se ne bi zgodilo? Diaz mi je izročil važna pisma, katera bom nesel predsedniku.“

„Ah, torej si generalov poslanec,“ se je začudil Karpeles.

„Da, senor. Pridem iz juga in sem ves čas do sem jezdil.“

„Človek, to je nevrjetno!“

„Prav imate, zvit in previden sem moral biti, da me niso Francozje zasačili. Od velikega napora sem napol mrtev in potrebujem dva ali tri dni počitka. Pravili so mi, da ste zvest privrženec Huaresov, zato sem sklenil prositi Vas za gostoljubnost.“

„Prav si imel in mislim, da se Ti ni treba bati ne zase, ne za pisma. Ali Ti jih hočem shraniti?“

„Kaj?“

„Pisma.“

„O ne, senor. Tako dobro so skrita pri meni, da jih nihče ne najde. Hvala za dobro voljo.“

„Mislil sem dobro. Kje pa misliš dobiti Huaresa?“

„V Pazo del Norte.“

„Ga ni več tam.“

„Kje pa?“

„Ne vem. Kapitan je pravkar dobil poročilo, da so predsednika pregnali iz Pazo del Norte.“

„Kdo ga je pregnal?“

„Francozje.“

„Hudič naj jih vzame. Moja naloga je zdaj še enkrat težja.“

„To je res, ljubi prijatelj. Kako boš izvedel, kje je zdaj Hwares?“

„V El Pazo moram in upam, da bom tam izvedel.“

„To je pa zelo nevarno zate.“

„Navajen sem nevarnosti, senor.“

„Verjamem Ti. Če bi bil boječ, bi Ti Diaz ne zaupal tako važnih reči. Imaš dobrega konja?“

„Ne posebno, ker je preveč trpel vsled dolge ježe.“

„Vzemi si iz moje črede drugega.“

„Hvala, senor. Povedal bom Hwaresu Vašo skrb zame. Kje bom pa stanoval tu pri Vas?“

„To je odvisno od Tebe. Ali si res bakero?“

„Hm! Izdati sem se moral za takega.“

„Dobro, torej moraš tudi to ulogo igrati. Vzel sem Te v službo, zato moraš biti pri bakerih. Ti so ali v pritličju, ali zunaj pred hišo.“

„Me bodo pustili prihajati in odhajati skozi vrata?“

„Na vsak način. Kot bakero si moraš tudi sam postreči, zato pojdi k tovarišem, ki Ti bodo preskrbeli jedi in pijače. Če imaš še kako željo, mi jo kar povej.“

„Hvala, senor. Ne potrebujem drugega nego počitka in boljšega konja. Oboje ste mi že dali; zadovoljen sem.“

Odšel je. Ko so se vrata zaprla za njim, je rekla Marija:

„Ali veste, senor, da se pečate z nevarnimi stvarmi.“

„Nevarne? Kako to?“

„Če Francozje zvedo, da je ta človek Díazov poslanec?“

„Zdravo bi ne bilo, a kaj mi more škodovati?“

„Saj ste rekli, da poznate njega in njegovega brata.“

„To je res, vendar v tem še ne vidim nikake nevarnosti. Kako pa naj vem, da je ta človek takorekoč špijon?“

„Hm, ste si ga natanko ogledali?“

„Da.“

„Kako Vam ugaja?“

„Kako mi ugaja? Saj nisem ženska, senora,“ se je smejal Karpeles.

Tudi ona se je smejala, vendar pa skrbljivo nadaljevala:

„Tako nisem mislila; saj Vas nisem vprašala, če ste se zaljubili v tega moža.“

„No, za ljubezen tudi ni bil.“

„Kajne? Ste motrili njegovo oko?“

„Ne vem, kakšne barve je.“

„Ah, senor, tudi tega ne mislim. Njegov pogled ni bil dober, prav nič dober.“

„Na kak način?“

„Tako nestanoviten.“

„Hm, da. Njegovo oko je bilo zelo nemirno, begal je z očmi po sobi, kakor bi kaj iskal; to sem opazil.“

„Imel je tako nezveste, hudobne oči. Jaz bi mu ne zaupala.“

„Tega tudi ni treba. Poslanec je; pri nas se bo izpočil in potem spet odšel. Če je hudoben, ali dober, nas to nič ne briga.“

Dobri Karpeles ni slutil, kako je imela Marija Hermajek prav, da ni zaupala tujcu. Izvedel je pa skoro.

Bakero, ki se je imenoval Armandos, se je med tem pridružil bakerom v pritličju in dobil od njih jesti in piti. Pri njih je tudi vse izvedel, kar je hotel izvedeti.

Pozneje je šel ven pred hišo, kjer so bili ostali bakeri, kakor navadno okoli ognja. Tukaj je še natančneje poizvedoval, da je bil zvečer popolnoma poučen o vsem.

Legel je v travo, se zavil v odejo in delal kakor bi spal. Nihče se ni brigal zanj in to mu je bilo prav.

Bakeri so spali, zato ga niso čutili, ko je v polunoci vstal in se splazil v loku do vhoda, od koder je potem šel naravnost proti gozdu.

Ni še dolgo korakal, ko je zapazil črno maso pred seboj.

„Stoj! Kdo je?“ ga nekdo tiho vpraša.

Bili so ljudje, katere je iskal.

„Jaz sem,“ je odgovoril.

„Vendar“

To besedo je izgovoril Kortejo, ki je potem s hčerjo in Mehikancem stopil bližje.

„Kako je?“ je vprašal.

„Slabo in dobro obenem,“ je mož odgovoril.

„Zakaj slabo?“

„Ker so Francozje zasedli hacijendo.“

„Vsi vragi, to je neprijetno. Torej sem imel prav. Jih je veliko?“

„Okrog trideset mož.“

„Potem ni tako hudo. Kdo jim načeluje?“

„Neki stotnik, ki ne izgleda, kakor junak.“

„Z njim bomo kmalu gotovi. Toda ali nisi slišal zakaj so ravno hacijendo zasedli?“

„Etapska postaja je.“

„Tako je, kakor sem si mislil. Hacijenda leži na potu v Kohahvilo. Če jo vzamemo, bomo kmalu dobili obisk in se morali tepsti s Francozi.“

Tedaj se oglasi mehikanski načelnik, ki je dozdej molčal:

„Na to moramo biti tudi pripravljeni. Stvar ima tudi svojo dobro stran. Če vzamemo to postajo, pretrgamo sovražniku zvezo. To je nam v veliko korist.“

„Prav imate. Treba je samo, da je tako močna posadka na hacijendi, da je nam ne morejo več vzeti. Služila mi bo za središče mojih operacij. Ali je dobro zastražena?“

„Zelo površno,“ je odgovoril oglednik. „Na štirih oglih so napravljeni okopi, na katerih straži po en vojak, to je vse.“

„In ostali?“

„Leže na dvorišču in spijo.“

„Stotnik tudi?“

„Ne, ta spi v hiši.“

„Veš v kateri?“

„Ne. Nisem hotel biti nepreviden, saj nam itak ne more uiti.“

„In kako je z bakeri?“

„Nekaj jih spi v pritličju in nekaj na prostem.“

„Si govoril s hacijenderom?“

„Da. Zelo neumen človek je; vse je verjel, kar sem mu natvezil, sploh se nam tudi njegove hrabrosti ni bati. Bolan je in slab, izgleda kakor bi ga smrt že za vrat držala.“

„Lahko delo bomo imeli,“ je dejal načelnik. „Konje pustimo začasno tukaj in se peš splazimo do hacijende. Straže dobe nož v srce, da ne bodo kričale in potem

planemo po ostalih, vse kolikor mogoče mirno z nožem. Kako pa je z bakeri? Jih bomo tudi usmrtili?"

„Kajpada,“ se je oglasila Jožefa.

„Pravzaprav jih ni treba,“ je omenil Kortejo, „ker postanem posestnik hacijende, potrebujem te ljudi, da mi varujejo črede.“

„Pustimo jim zamojdel življenje,“ je rekel Mehikanec. „Saj nam ni treba moriti za zabavo. Glavna stvar je, da dobimo dosti plena in glede tega ostanemo pri našem dogovoru, da je vse naše, kar dobimo v poslopju.“

„Izvezemsi hacijendera in Marijo Hermajek,“ je rekla Jožefa.

„Dobro, torej začnimo.“

Nekaj minut pozneje so Mehikanci obkolili hacijendo in hoteli previdno splezati čez ograjo. Popolnoma se jim vendar ni posrečilo.

Eden stražnikov je stal na okopu in gledal v neprodarno temo. Zazdelo se mu je, kakor bi slišal nedoločen čuden šum. Videti ni mogel v tej temi ničesar, zato je legel na zemljo in poslušal. Šum je postal močnejši in določnejši; bil je čisto blizu; slišalo se je, kakor koraki velike množice ljudi, in — tedaj je zahreščalo ravno pred njim na ograji.

„Halte-là! Qui vive?“ je glasno zaklical. „Stoj, kdo tu?“

Previdno je obležal na zemlji, pripravil puško za strel, čakal odgovora, ki ga pa ni bilo. Nekaj sekund je bilo vse tiho, potem se je pa hreščanje ograje z nova slišalo.

„Kdo tu?“ je zopet vprašal. „Odgovor, sicer ustrelim!“

Tedaj je ravno pred seboj opazil glavo na ograji.

Nekdo je hotel splezati noter. Nastavil je puško in sprožil.

Strel se je glasno razlegal po tihi noči. Vojaki, vsled tega alarmirani, so skočili s svojih ležišč in zgrabili za orožje, toda že prepozno. Ko je počil strel, se je zunaj začul glas:

„Hudiča, kako neumno! Zdaj pa noter!“

Bil je mehikanski načelnik. Komaj so njegovi ljudje slišali klic, skočili so od vseh strani čez ograjo in se vrgli na Francoze, katere so kljub temi razločevali od lastnih ljudi. Nekaj strellov je počilo; kletvine so se razlegale; smrtni vzkliki so se tuintam začuli; potem je postalo vse tiho.

Nekaj oken se je razsvetlilo v hacijendi. Eno se je celo odprlo. Kapitan se je prestrašen vzbudil iz spanja, prižgal luč in pogledal dol. Njegova glava se je razločno videla v svitu luči.

„Kaj pa je spodaj? Zakaj pa streljate?“ je zaklical.

„Da vidimo Tvojo glavo, bedak,“ mu je zaklical Mehikanec spodaj.

Pri teh besedah je nameril in sprožil. Krogla je šla kapitanu skozi glavo. Noben Francoz ni več živel.

Bakeri, ki so ležali v pritličju, so pri prvem strelu vstali in hitro prižgali nekaj trsk. Hiteli so ven, toda že na pragu jim je stopil Kortejo nasproti.

„Nazaj!“ je rekel. „Prijatelji smo.“

„O Dios! Senor Kortejo!“ je zaklical star pastir, ki ga je poznal.

„Da, jaz sem. Pobili smo Francoze in upam, da ste dobri Mehikanci in boste z nami držali. Kje je Karpeles?“

„Najbrž v svoji spalnici.“

„Daj mi trsko!“

Stari pastir mu je dal gorečo trsko in ko je videl kdo gre za Kortejem, je presenečen zaklical:

„Senorita Jožefa! Kakšen čudež!“

Jožefa se še ozrla ni po njem, ampak hitela za očetom navzgor.

Peter Karpeles se vsled strelav tudi zbudil. Skočil je s postelje in prižgal luč. Slišal je več strelav; prigoditi se je moralo nekaj resnega. Kakor hitro je mogel, se je oblekel in hotel iz sobe, ko je vstopila Marija Hermajak.

„O senor, kaj se je zgodilo?“ je vprašala v strahu.

„Jaz ne vem,“ je odgovoril.

„Bojujejo se; ali slišite klice?“

„Boj? S kom bi se Francozje bojevali? Kdo bi napadel hacijendo? Najbrž gre za kako pomoto.“

„O potem bi že nehali streljati! Ali slišite ta klic? Moj Bog!“

„Santa Madona, to je bil smrtni vzklik!“

„Zdaj spet eden in še eden!“

„V hišo prihajajo! Slišite glasove, Marija?“

„Da. So že na stopnjicah. Kdo je neki?“

Hacijendero je hotel odpreti, toda vrata so se že poprej odprla. Dve osebi sta stali na pragu, osvetljeni od goreče trske.

„Kortejo!“ je Karpeles prestrašen zaklical.

„Jožefa!“ je zaklicala Marija Hermajak.

Kljub moški obleki je deklico takoj spoznala.

Kortejo je imel pištolo z napetim petelinom v roki, prav tako njegova hči. Za njima so se videli temni obrazi Kortejevih Mehikancev.

„Da, jaz sem,“ je rekel in zaprl duri za seboj in Jožefo.

„Moj Bog, kaj pa hočete?“ je vprašal Karpeles.

„To boste takoj videli. Sedimo!“

„Da, le sedimo,“ je pristavila Jožefa in sedla na stol. S svojimi sovinitimi očmi je zmagonosno motrila prestrašena človeka. „Kdo bo izpraševal, oče?“

„Ah, Ti hočeš imeti zabavo,“ je rekel. „Pa Ti govori!“

Naslonil se je v visečo mrežo in vrgel trsko na tla, ker je v sobi gorela luč. Dočim se je igral s pištolo, je sovražno in zaničljivo gledal Karpelesa in Marijo.

Njegova hči se je obrnila k Karpelesu:

„Vprašate, kaj hočemo? Soditi hočemo!“

„Soditi?“ je vprašal. „Koga?“

„Vas in to-le.“

S temi besedami je pokazala Marijo Hermajek.

„Šalite se, seniorita,“ je dejal Karpeles. „Saj Vam nisva ničesar storila in čudim se Vašemu prihodu, senior Kortejo. Mi hočete razjasniti, po kaj ste prišli na hacijendo?“

„To Vam jaz povem mesto očeta,“ je rekla Jožefa. „Ste slišali v zadnjem času o nas?“

„Da,“ je odgovoril Karpeles.

„Kaj?“

„Smem povedati? Tega nisem verjel.

„Le povejte! Zapovem Vam!“

Karpeles je stopil korak nazaj in rekel:

„Vi govorite o poveljih? Na vsak način sem jaz, ki ima tukaj zapovedovati!“

„Zelo se motite,“ je ošabno odgovorila. „Zdaj sem jaz gospodar hacijende del Erina, za katero ste nas hoteli goljufati.“

„Če boste v tem tonu govorili, poklical bom bakere.“

„Pokličite jih!“ je zasmehljivo rekla.

Karpeles je res stopil k vratom. Ko je odprl, zrli so mu divji obrazi Mehikancev nasproti, katere je Kor-tejo postavil pred vrata. Stopil je nazaj in rekel:

„Kaj je to? Kaj hočejo ti ljudje?“

„To je moja častna straža,“ je odgovorila Jožefa. Povedati Vam moram, da smo s tristo možmi napadli hacijendo. Francozje so umorjeni in Vidva sta v mojih rokah.“

„Jaz? V Vaših rokah? Motite se, seniorita. Francoze lahko napadete in usmrtite, jaz sem pa svoboden Mehikanec in mi nič ne morete.“

„Vi ste, ki se moti! Niste svoboden Melikanec, ampak naš vjetnik. Zapomnite si to! Odgovorite na moje prejšnje vprašanje: Kaj ste v zadnjem času slišali od nas?“

Peter Karpeles se je komaj zavedel svojega položaja. Torej vjetnik teh ljudi? V prejšnjih časih se bi s silo branil, zdaj pa je bil star, slab in bolan, manjkala mu je eneržija mladih let; videl je orožje v rokah svojih protivnikov, slišal je kričanje, vriskanje in vikanje, ki je donelo po hacijendi in to je množilo njegovo osuplost.

„Odgovorite!“ je ukazala Jožefa.

Ko ni takoj odgovoril, je napela petelina.

„O senior, odgovorite! Sicer Vas ustrelim!“ je prosila Marija Hermajek.

„Da, če me takoj ne slušata, Vaju ustrelim brez usmiljenja,“ je žugala Jožefa, ki se je prav zadovoljno čutila v ulogi roparskega glavarja. „Torej, kaj ste slišali?“

„Da hoče senor Kortejo postati predsednik,“ je odgovoril Karpeles.

„Predsednik? Kaj še! Kralj bo postal! Cela Mehika mora naju poslušati. To hacijendo sva najprej zasedla, ker je najina lastnina.“

„Hacijenda je moja!“

„Lažete!“

„Kupil sem jo!“

„Dokažite.“

„Saj sem že dokazal. Imam kupno pogodbo.“

„Ta listina je ponarejena. Niste kupili hacijendo ampak dobili v dar in kupna pogodba se je napravila le na videz.“

„Tudi če bi prav uganili, bi ostala hacijenda meni. In tudi če bi ne imel pravice do nje, bi bila vendar lastnina grofa Rodriganda in ne Vaša.“

„Pà! Kar je grofovega, je tudi naše! Vi kajpada ne razumete tega!“

„O razumem in umem Vas!“ je rekel.

Jeza ga je zgrabila, zato je postal pogumnejši.

„Razumete? Res?“ ga je zasmehovala. „Kako ste vendar modri!“

„Da, razumem Vas,“ je odgovoril. „Poznam vso Vašo hudobijo, in znana mi je grozna goljufija.“

„Bodite tako dobri in razložite jo nam,“ se je smejala hudobno.

„Podtaknjeni grof Alfonzo je iz rodbine Kortejo, zato mislite, da je vse Vaše, kar je grofovega. Hočete morda tajiti?“

„Tajiti? Vam? Ste-li brezpametni. Kar govori norec, ni treba potrditi niti tajiti. Torej ste res kupili hacijendo, dragi senor Karpeles?“

„Da.“

„Imate pogodbo?“

„Da.“

„Kje?“

„Dobro je spravljen.“

„Vprašam Vas, kje?“

„To je moja stvar, ne Vaša.“

„Zopet se motite. Prišla sem, da zahtevam od Vas ta dokument.“

„Ah, torej se hočete polastiti te listine?“

„Da,“ se je smejala.

„In me spraviti ob mojo lastnino?“

„Da.“

„To sem Vam ne bo posrečilo.“

„Prisilila Vas bom!“

„Poskusite.“

Njene sive oči so se povečale, obraz je kazal izraz neskončnega sovraštva. Rekla je:

„Ne spravite me v jezo, starec. Vaša kazen bo strašna. Zahtevam listino. Kje jo imate?“

„Ponavljam še enkrat, da je ne boste dobili.“

„Iskala jo bom.“

„Je ne boste našli.“

„Preobrnila bom celo hišo.“

„Je ni v hiši. Zaman jo boste iskali.“

Tedaj je skočila s stola, stisnila pesti in zasikala

„Ah, tedaj je nimate na hacijendi?“

„Ne.“

„Kje pa?“

„V varnih rokah je s testamentom vred. Ne trudite se!“

Postala je še bolj jezna, oči so se ji bliskale.

„Testament ste napravili? Je-li to res?“

„Da,“ je odgovoril.

„In postavili ste v njem dediča?“

„Da.“

„Ki bo dobil hacijendo po Vaši smrti?“

„Hacijendo in vse, kar spada zraven.“

„Kdo pa je dedič?“

„Takih tajnostij se ne pove, seniorita.“

Udarila je z nogami ob tla in zaklicala:

„Zapovem Vam, da mi poveste.“

„Meni nimate nič zapovedovati.“

„Bomo videli. Če mi prostovoljno ne odgovorite, Vas bom prisilila.“

Pogum se mu je povrnil in zaničljivo je odgovoril:

„Vi niste oseba, ki bi me mogla prisiliti k čemu.“

„Ne? Ah, morda ne verjamete, da je hacijenda v naših rokah?“

„Verjamem. Saj moram verjeti, ker slišim radostno tuljenje Vaše bande, ki je začela pleniti.“

„Ali slišite? Da, naši fantje niso leni. Vse, vse, kar bodo našli, bo od njih, samo Peter Karpeles in Marija Hermajek sta najina lastnina; ta sva si izgovorila. Nikar ne mislita, da bi mogla uiti!“

„Vem. V oblasti dveh hudičev sva.“

„Dveh hudičev, da, prav ste povedali. Videli boste, kako je človeku, če občuje hudič z njim. Zadnjikrat Vas vprašam, če mi hočete povedati, kje je kupna pogodba?“

„Ne boste zvedeli.“

„Tudi ne, kdo je Vaš dedič?“

„Ne.“

„Vtaknila Vas bom v najglobokejšo klet.“

„Storite!“

„Mučila Vas bom na vse mogoče načine.“

„Poskusite. Bog naju bo varoval.“

„Bog se bo malo brigal za Vas. Počasi bosta morala lakote umreti.“

„Ne bojim se smrti.“

„O, starec, naučil se jo boš bati. Tvoja smrt bo strašna. Dala Te bom bičati. Pretrpel boš vse muke, ki so sploh na svetu!“

„Maščevalec se bo našel.“

„Ne upaj nato. Kdo si bo upal, maščevati se nad hčerjo kralja Mehike?“

„Vaš oče še ni kralj in tudi ne bo nikoli!“

„Črv, ali še ostaneš samoglav?“

„Da. Star sem že. Ugrabili ste mi edino hčerko, s satansko zvijačo ste uničili srečo mnogih rodbin. Če mučite mene do smrti, Vam vest ne bo težja, toda preklel bom Vas in moja kletev Vas bo zadela, kadar boste najmanj mislili.“

Zasmehljivo in po sili se je zasmejala in rekla:

„Da, star mož si, zelo star, ne veš več, kaj govoriš. Če Ti bom pa dala hrbet razmesariti, boš vendar, še lahko povedal, kar bom zahtevala od Tebe. S Teboj sem zdaj gotova. Zdaj pa k ženski.“

Stara, zvesta Marija Hermajek je tresoča poslušala ta pogovor. Poznala je to deklico, vedela je, kaj je pričakovati od Jožefe, ki se ni strašila nobene grozovitosti. Zdaj je prišla vrsta nanjo. S strahom je pričakovala, kaj bo slišala.

„Zakaj si odšla iz Mehike?“ jo vpraša Jožefa.

„Hotela sem v hacijendo, ker je senor Karpeles moj prijatelj.“

„Ah, v Mehiki nisi imela prijateljev? Ali nisi imela nas?“

Starka je v zadregi povesila oči. Ni mogla reči,

da jo je strah pregnal iz Mehike. Toda Jožefa ji je pomagala:

„Nas si se bala? Kajne?“

Marija je molčala. Jožefa je pa nadaljevala:

„Prav si imela, starka. Če bi ostala v Mehiki, bi danes ne živela več. Mehika je slab, nezdrav kraj za ljudi, ki se silijo v tajnosti drugih. Modro je bilo od Tebe, da si bežala. Danes imam nekaj vprašanj zate. Če mi jih resnično odgovoriš, ne bo Tvoja osoda tako grozovita, kakor ta samoglavega starca. Si vedela, da je napravil testament?“

„Da,“ je odgovorila Marija.

„Ali je s Teboj govoril o tem?“

„Da.“

„Veš, kdo bo dedič?“

„Ne.“

Ta „ne“ je izgovorila z zelo negotovim glasom. To je Jožefa zapazila, zato je nadaljevala:

„Ne laži! Ali veš, komu je zapustil hacijendo?“

„Da,“ je obotavljaje odgovorila.

„Kdo je to?“

„Neka sorodnica.“

„Ima še sorodnike? Tega še vedela nisem. Kje so ti sorodniki?“

„Prav na severu dežele.“

Marija Hermajek je pri vsakem odgovoru pogledala Karpelesa. Delal se je, kakor ne bi slišal, kaj pravi. Strah jo je pripravil k govorjenju.

„Na severu?“ je ponovila Jožefa. „Kje?“

„V Gvadelup.“

„Ne vem, kje je to. Povej!“

„Na reki Rijo Puerko.“

„Ah, tam gori, veš Ti, kdo so ti sorodniki?“

„Neki trgovec z imenom Ribnero.“

„Ribnero? To ime si bom zapomnila. In ta Ribnero bo podedoval hacijendo?“

„Ne on, ampak njegova hči.“

„Torej hči. Kako ji je pa ime?“

„Resedila.“

„Lepo, poetično ime. Skrbeti bo treba zato, da bo ta Resedila tudi doživela kaj poetičnega. Ali ve, da bo ona dedič?“

„Da.“

„Torej je bila tukaj?“

„Ne. Senor Karpeles je poslal poslanca k nji.“

„Kdo je bil poslanec?“

„Neki bakero.“

„Kedaj je odšel?“

„Pred kratkim časom.“

„Res? Šele pred kratkim? Torej se mož še ni vrnil?“

„Ne.“

„To je dobro. Počakati moramo moža. Kakšno poročilo je pa nesel?“

Marija je v zadregi pogledala Karpelesa. Ta je to opazil in rekel:

„Le odgovorite vse, kar veste. Zavoljo mene ni treba, da bi še Vas mučili.“

„Slišala si, torej odgovori,“ je rekla Jožefa.

„Bakero naj bi seniorito Resedilo prosil, da naj pride na hacijendo.“

Jožefa se je zmagonosno nasmehnila.

„Torej pride seniorita v del Erino?“ je hitro vprašala.

„Da.“

„Sprejeta bo z vso častjo. Gratulirala ji bom

k dedščini. Ali si bila zraven, ko je Karpeles napravil svoj testament?"

„Ne.“

„Kje ga je delal?"

„V tej sobi.“

„Kdo je bil zraven?"

„Trije senorji, ki so prijezdili in dva dni tukaj ostali.“

„Odkod so bili?"

„Jaz ne vem.“

„Ne laži, starka!"

„Senorita, sveto Vam lahko prisežem, da ne vem.“

„Ali ni Karpeles govoril o tem?"

„Ne.“

„In Ti nisi vprašala?"

„Ne. Bili so taki gospodje, da si jih nisem upala vprašati.“

„Saj so jih vendar imenovali ali klicali?"

„Enega so imenovali senor mandatario.“

„In druga dva.“

„Eden je bil senor advokatore in drugi senor sekretario.“

„To so le njih stanovska imena. Ali je kdo vzel testament seboj?"

„Da, senor mandatario.“

„Kako to veš?"

„Ko se je poslovil, je rekel senorju Karpelesu, da je testament varen pri njem.“

„Ali ni bil več tukaj?"

„Ne.“

Kortejo se je dozdej mirno zibal v viseči mreži in tiho poslušal; zdaj je pa začel:

„Pusti jo, Jožefa. Na ta način ne boš ničesar iz-

vedela. Ta ženska ne ve nič, toda Karpeles bo moral govoriti. Zaprli ga bomo v klet in mu ne dali niti jesti, niti piti. Lakota in žeja bolita, ga bosta že spravila, da bo govoril. Povedal nama bo, kje je kupna pogodba, celo pisмено potrdilo bo napravil, da se nam izroči pogodba.“

„In zato boš čakal, da ga lakota ali žeja prisili v to?“ je vprašala Jožefa.

„Da. Ali veš morda kaj boljšega?“

„Gotovo. Upam, da mi pustiš storiti, kar želim, oče!“

„Najprej moram vedeti, kaj je.“

„Izvedel boš. Poprej pa še eno vprašanje na tega.“
Obrnila se je k Karpelesu:

„Ali ima res mandatario Vaš testament?“

„Da,“ je odgovoril.

„Odkod je in kje stanuje?“

„Tega ne boste izvedeli. Nesreča me je izpametovala; slutil sem, da je še ne bo konec in zato sem prosil one tri senorje, naj nikomur ne povedo, kdo da so. Izpolnili so to željo.“

„Potem ima tudi mandatario spravljenno kupno pogodbo?“

„Tega Vam ne bom povedal.“

„V desetih minutah bom vendarle zvedela, kajti dala Vas bom toliko časa bičati, da boste govorili. Vprašam Vas torej zadnjikrat!“

„Le bičajte me, starega moža! Vi ste furija, ničvredno bitje, ki ni vredno, da je solnce obsije.“

„Ali slišiš, oče?“ je razjarjena vprašala. „Udarce bo dobil!“

„Zato je še časa, Jožefa. Poskušajmo poprej z lakoto.“

„Ne, oče. V tem si ne dam ukazovati. Moraš mi storiti to voljo. Kar se lahko takoj izve, ni treba odlašati.“

Šla je k vratom, jih odprla in poklicala dva Mehikanca noter.

„Tega moža morata preteptsti,“ je rekla. „To bosta Vidva preskrbela.“

Moža sta se spogledala, in potem je eden vprašal:

„Kje se pa naj zgodi to?“

„Tu v sobi.“

„Koliko udarcev?“

„Tepla bosta tako dolgo, da Vama ne ukažem nehati.“

„Dobro! Toda, seniorita, priznali boste, da nisva Vaša služabnika!“

Stisnila je obrvi.

„Kaj pa sta?“ je ostro vprašala.

„Obljubila sva, da se bojujeva za Vašo stvar, toda za taka dela se nisva zavezala. To je služba služabnika ali rablja.“

„Potem Vaju plačam.“

„To se da slišati. Koliko pa daste, seniorita?“

„Vsakemu en zlat.“

„To je dovolj. Pozabili pa ste še na nekaj: Pozvali ste naju, da stojiva pred vrati in da sva pripravljena za Vas. Medtem pa plenijo ostali po hiši, in midva ne bova ničesar dobila.“

„Menita, da moram Vaju odškodovati.“

„Da, to meniva.“

„Storila bom to. Če me ubogata, se ne bosta kesala.“

„Koliko bova dobila, seniorita?“

„Videla bom prej, kaj bodo drugi dobili na plenu.“

Zadovoljna bosta z menoj. Ali mislita, da se dobé palice v hiši?"

Mehikanec je zvito pokimal, namišknil z očmi in pokazal na okna.

„Vidite rolete na oknu, seniorita? Zdi se mi, da so bambusove palice v njih. Te so prav porabne.“

„In vrvi za zvezati?"

„O, imava svoje lase!"

„Dobro, potem začnita?"

Tedaj je stopila Marija Hermajek bližje, sklenila roke in s solzami v očeh prosila:

„Za božjo voljo, ne storite tega, seniorita! Umorili ga boste.“

„Spravi se, starka!"

Sunila jo je od sebe, toda Marija je še enkrat poskušala.

„Spomnite se, kako zvesto sem Vam služila. Na rokah sem Vas nosila in Vam stregla, ko ste bili še otrok. Morda sem zaslužila, da mi izpolnite to prošnjo.“

„Meni zvesto služila? Ubežala si! Molči, sicer dobiš prav tako palico, kakor on!"

„Seniorita, vendar ne mislite resno, da —“

„Tiho!" jo je prekinila. „Če mi izpregovoriš še eno besedo, Te dam tepsti do krvi!"

In obrnivši se k Mehikancema, je nadaljevala:

„Zavežita starki usta, da ne bo kričala. Zdi se mi, da bo kričala, ko bo ta dobil palico.“

„Bi ne bilo boljše, da jo odstranimo?" vpraša Kortejo.

„Ne. Gledati mora. To je več ko preveč zaslužila.“

„Torej pojdem vsaj jaz proč. Naznanite mi, kdaj boste gotovi.“

Ostavil je sobo.

Mehikanca sta zvezala Mariji roke in noge ter ji privezala ruto okoli ust. Ni se branila, ker je videla, da bi bil vsak upor zaman in še poslabšal stališče.

Rablja sta stopila k Karpelesu.

„Se hočeš izpovedati?“ je vprašala še enkrat Jožefa.

„Nikdar, tudi če bi moral umreti!“ je odgovoril.

„Dala Te bom do smrti tepsti, človek!“ mu je grozila.

„Zamojdel, storite to. Moje hacijende pa ne dobite; ta ostane mojemu dediču.“

„Začnita! Toda brez prizanašanja!“

Mehikanca sta se polastila hacijendera, mu slekla zgornjo obleko in srajco, ga zvezala in vrgla na tla. Potem sta potegnili iz okna palice.

Stala sta vsak na eni strani Karpelesa, ki je nepremakljivo ležal na tleh. Udal se je v svojo usodo in se ni poskušal braniti.

„Naprej!“ je ukazala Jožefa.

Prvi udarec je padel. Peter Karpeles se je stresel. Pri drugem udarcu se je pokazala krvava črta. Karpeles se ni oglasil.

Padal je udarec na udarec. Kri je tekla po tleh, in Marija Hermajek je bila prisiljena vse to gledati. Sicer se ni mogla ganiti v vezeh, toda videlo se je, kake muke je trpela.

Jožefa je štela udarce. Oči so se ji svetile v sko-doželjni radosti. Ni bilo dvoma. Eksekucija s palico ji je provzročala velikansko veselje.

Karpeles se ni ganil. Tedaj je eden Mehikancev odnehal in rekel:

„Starec se še oglasi ne. Zdi se mi, da je mrtev.“

„Ali vsaj brez zavesti,“ je pristavil drugi.

„Poglejta!“ je ukazala Jožefa.

Lopova sta obrnila Karpelesa in ga pogledala v obraz. Oči so mu bile zaprte in na ustih so mu stale debele, krvave pene.

„Zadosti ima!“ je rekel eden.

„Ali je mrtev?“ vpraša Jožefa.

„Pa ga malo poglejva.“

Pripognil se je in preiskal hacijendera.

„Mrtev še ni,“ je rekel. „Še diha.“

„Potem lahko ponovimo udarce, če ostane trmast. Dobro sta napravila. Tu imata plačilo.“

Izvelkla je svilnato denarnico in vzela dva zlata iz nje.

„Hvala, seniorita!“ je rekel eden. „Kaj pa počneva z njim?“

„Zaprli ga bomo.“

„Kje?“

„V kleti bo gotovo kak prostor, kjer bo na varnem.“

„In starka?“

„O, to zapremo k njemu. Oba naj trpita lakoto, dokler jima ne poide sapa.“

„Počakajte, seniorita. Šel bom poiskat kak primeren prostor v kleti.“

Šel je in se v kratkem vrnil.

„Spodaj je luknja, v kateri za silo lahko trije ljudje tičijo,“ je sporočil. „Ali ju odneseva doli?“

„Ali je kraj varen?“

„Da.“

„Vrata dobra in trdna?“

„Z železom okovana z dvema zapahoma.“

„Je kako okno?“

„Ne. Samo majhna luknja za zrak. Beg je nemogoč.“

„Primita ju, jaz grem z Vama.“

Eden je prijel Karpelesa, drugi Marijo Hermajek in nesla sta ju skozi ropajočo drhal v klet. Jožefa je pregledala omenjeno luknjo in jo spoznala za prav dobro.

„Vrzite ju noter!“ je ukazala. „Ključ vzamem seboj.“

„Ju hočemo razvezati?“ je vprašal Mehikanec.

„Ne., To je zame varnejše in večja muka za nju.“

Tedaj se je Marija ohrabrila. To, kar je morala gledati, ji je vzelo ves strah. Rekla je Jožefi:

„Seniorita, Vi ste grdoba. Storite z nama, kar hočete, toda še je Bog v nebesih, ki vse vidi in sliši; maščeval bo nas in vse povrnil, kar ste zakrivili.“

„Molči!“ ukaže Jožefa. „Morda hočeš, da Ti dam odrezati ustnice, da ne boš mogla govoriti, ampak samo javkati?“

„Ne pregrešite se! Kar grozite meni, se prav lahko Vam prigodi. Bog lahko dà, da Vas bom videla v istem položaju, v katerega ste spravili dobrega Karpelesa.“

„Zato lahko skrbim, da se ne bo zgodilo. Tudi če bi Te hotela oprostiti, bi Te poprej oslepila, da ne bi mogla videti.“

„Grdoba!“

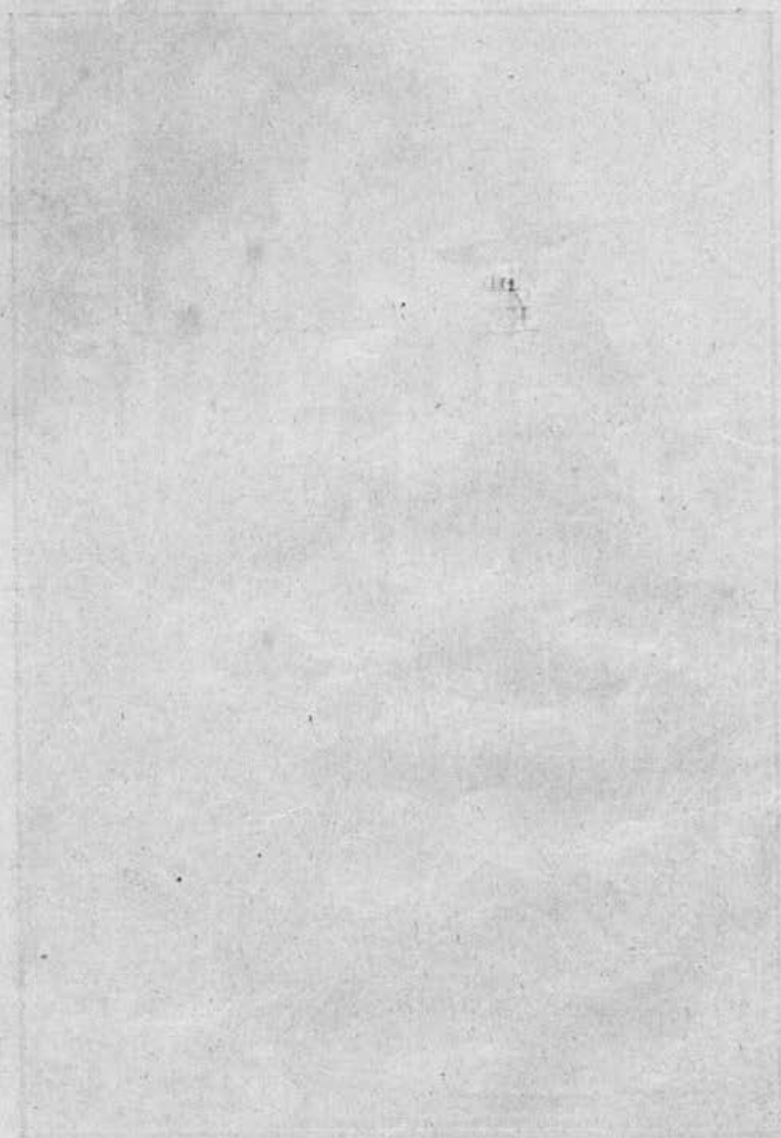
„Le zmerjaj! Meni si neškodljiva. Lahko bi dobro pri meni imela; toda rajši si bila špijonka in izdajalka. Mislila si, da nam boš ušla; zdaj boš pa umrla pod našimi rokami, kakor črv, ki se ga pomandra v blato, iz katerega se ne more izviti. Vrzite jo k starcu!“

Oni, ki je vedno govoril, je potisnil Marijo v luknjo,

Zvezek ~~8~~ 27

„Moj Bog, senor, kako pa izgledate?“

zaprl vrata in potegnil oba zapaha čez. Razen tega so obesili še žabnico (taško), od katere je Jožefa vzela ključ.

„Še danes bosta dobila odškodnino,“ je rekla. „Ni treba, da bi vsak vedel, kaj se je govorilo ali zgodilo. Če bosta molčala, Vaju bom dobro plačala.“

Šla je po temnih stopnjicah navzgor in moža sta ji počasi sledila. Ko je izginila, je oni, ki je vedno govoril, obstal in rekel:

„Radoveden sem, koliko bo nama dala?“

Njegov tovariš je molčal, zato je prvi nadaljeval:

„Zakaj pa ne odgovoriš, kaj?“

Tedaj je ta globoko vzdihnil in rekel:

„Hudič naj vzame ves dogodek.“

„Zakaj? Ti je bil zlat premalo? Saj sva ga hitro zaslužila.“

„Rad bi imel, da bi ga ne zaslužil.“

„Dečko, zdi se mi, da postajaš sentimentalen.“

„Poslušaj, Ti me poznaš. Nisem iz voska in sem si naprtil mnogo stvari, vsled katerih bi komu drugemu tista stvar, ki se ji pravi vest, tulila. Starcu sem udarce z največjim veseljem naštel, ker so bili dobro plačani. Ko sva ga obrnila in sem mu pogledal v obraz, bilo mi je, kakor bi me kdo s kolom udaril za vrat.“

„Neumnost!“

„Nikaka neumnost. Udarec sem čutil po celem telesu. Kaj je moralo biti?“

„Domišljija!“

„Pravim Ti, da sem v resnici občutil udarec.“

„Morda si bolan na trepavici?“

„Ne norčuj se. Udarec mi je šel skozi dušo. V cellem življenju se mi še ni kaj takega pripetilo.“

„Kar Ti kvasiš, je že smešno.“

„Misli si, kar hočeš. Kar sem čutil, sem čutil. Zdi se mi skoro, da je bilo to, kar se zove slaba vest.“

„Nehaj vendar, sicer mislim, da si znorel. Sploh ima pa seniorita prav. Ni treba vsakemu vedeti, kaj se je zgodilo.“

„Od mene ne bo nikdo zvedel.“

„Od mene tudi ne. To dekle je pravcati hudič.“

„Zato jo bo hudič prav gotovo enkrat vzel.“

„Zdi se mi, da se bi hudič še lahko mnogo od nje naučil.“

„Gorje ljudstvu, če bi njen oče postal predsednik.“

„Predsednik?“ se je smejal drugi. „No, kaj takega pa vendar ne!“

„Grom in strela, kaj blebetaš? Saj ga bomo mi napravili za predsednika, mislim?“

„Da, toda postal ne bo v celem svójem življenju. Gremo z njim, da dobimo dobro plačo in da kaj doživimo. Kdo bo predsednik, mi je kaj malo mar, da le živim, kakor je meni ljubo. Zdi se mi skoro, da si Ti vzel stvar za resno!“

„Kajpada. No, zdaj smo gotovi. Zdaj pa glejva, da tudi kaj plena dobiva.“

„Prav imaš. Nekaj bova že dobila, čeprav nama odškodnina ne uide.“

Ločila sta se.

Eden je šel na rop in plen. Drugi se je pa tiho in zamišljen plazil med ostalimi, ki so plenili.

Zavil je okoli hišnega ogla, obstal in mrmral:

„Ta obraz, celo življenje ga ne bom pozabil. Menim, da se mi bo še v sanjah prikazal.“

Zamišljen je korakal dalje, se stresel in nadaljeval:

„V sanjah? Hm, morda celo v zadnji uri.“

Zopet je obstal, se ozrl, kakor bi mu sledil kdo, in rekel:

„Zadnja ura? Nekateri pravijo, da je potem vse končano, in drugi, da se začenja šele novo življenje. Grom in strela, če bi moral vse, kar sem si naprtil tukaj, vzeti v to življenje. Koliko bi moral nesti. Ta Karpeles bi potem ležal na vrhu in me vedno in vedno gledal, ker sem ga — ah, in ker je potem lakote umrl. Lakote? Tega vendar ni treba. Pogledal bom.“

Korakal je na zadnjo stran hiše in iskal. Ko je našel luknjo, ki je bila spodaj v zidu, je zopet obstal in mrmral:

„Prav gotovo je to luknja, ki pelje v ječo. Kaj pa, ko bi jim kaj jedil spustil. Tudi nekaj steklenic vode bi spravil skozi, če bi jih privezal na nit. To bi zadostovalo za nekaj časa. Da, danes zvečer, ko bo vse temno, bom to storil zaradi zadnje ure in zaradi obraza, katerega sicer celo življenje ne izgubim iz spomina.“ —

Hacijenda je bila v Kortejevi oblasti; toda vse, kar se ni trdno držalo, so si Mehikanci prisvojili. Šele ko je vsak svoje reči spravil v kraj, so mislili na mrtve Francoze. Zagrebli so jih pri potoku.

Drugi dan so dospeli novi Kortejevi privrženci, katere so za njim poslali njegovi agentje. Kortejo sam se je s sto jezdeci spravil proti Rijo Grande, da ugrabi lordu Lindzeju orožje in denar. Jožefa je ostala na hacijendi, da ga kolikor mogoče nadomestuje.

Nekaj dnij pozneje je jezdil po ravnini na desnem bregu reke Kvanobalu postaren jezdec. Od te reke ni več daleč do hacijende del Erina.

Mož je bil ves zaprašen in truden in tudi njegov konj je bil izmučen, kakor da bi imel že dolgo pot in

velik napor za seboj. In to je tudi bilo, kajti jezdec ni bil nihče drug nego oni bakero, ki je bil v Gvadelupu in povabil Resedilo k Petru Karpelesu.

Drugo jutro po bitki se je spravil na pot, da bi svojemu gospodu, predno bi še drugi prišli v hacijendo, povedal veselo novico, da je konec britkosti in tuge in da so tako dolgo objokovani še pri življenju in celo na povratku domov.

Srečen je bil, da je lahko sporočil to novico, zato je kljub utrujenosti izpodbodel konja. Toda popoldne je minilo in šele zvečer je dospel v bližino hacijende.

Zdaj je še bolj nagnal konja v dir in pridirjal pred vrata, katera je našel zaprta. Glasno je potrkal.

„Kdo je zunaj?“ je začul neznan glas.

Imenoval je svoje ime.

„Ne poznam,“ se je glasilo notri.

„Torej si še malo časa tukaj?“ je vprašal bakero.

„Da.“

„No, potem le odpri. Jaz sem bakero seniorja Karpelesa in prihajam iz Gvadelupa, kjer smo nabili Francoze.“

„Gvadelup? Francoze nabili? Da, Ti si eden naših. Vstopi.“

Vrata so se odprla in za bakerom spet zaprla. Ni se mnogo oziral okoli, ker je bila tema, zato ni opazil izprememb, ki so se izvršile ob njegovi odsotnosti.

Stopil je s konja in ga kakor navadno zapodil prostega ter šel v pritličje, kjer so bili navadno bakeri. Hotel se je tem pokazati in potem iti k Karpelesu poročat.

Odprl je vrata in presenečen obstal, ko je zagledal sobo s tujimi, oboroženimi ljudmi napolnjeno. Tudi njega so takoj zapazili.

„Hola, kdo je to?“ je nekdo zaklical. „Zopet kak novinec?“

Prijeli so ga in potegnili v sobo. Osupel se je ozrl v krogu, zato so se mu zasmeljali.

„Smodnika že ni iznašel,“ je nadaljeval prejšnji. „Dečko, če se hočeš za Korteja bojevati, moraš drugače izgledati.“

„Kortejo?“ je vprašal začuden.

„Da. Prihajaš morda iz kakega drugega vzroka?“

„Kajpada.“

„Tako. K komu pa hočeš?“

„K mojemu gospodu.“

„Že dobro. Kdo pa je Tvoj gospod?“

„Senor Peter Karpeles.“

„Peter Karpeles? To je bil prejšnji posestnik hacijende, da.“

„Prejšnji?“ se je začudil bakero. „Ali je zdaj kdo drug?“

„Kajpada. Ne veš še tega?“

„Niti besede ne vem. Kdo pa je?“

„Kortejo.“

„Kortejo? Kortejo iz Mehike?“ je prestrašen bakero vprašal.

„Da, senor Pavel Kortejo iz Mehike.“

„Grom in strela.“

„Dečko, zdi se mi, da si se ustrašil. Ali Ti ne ugaja ta senor?“

„Ah, rad bi vedel, na kak način je postal tako hitro gospodar na hacijendi?“

„Na kak način? Prav enostavno: z nami je jezdil v del Erino in vzel Karpelesu hacijendo.“

„Santa madona! In kje je zdaj senor Karpeles?“

„Ta? Hm, kdo ve? Nihče ne ve. Izginil je.“

„Moj Bog, potem moram oditi.“

Hitro je hotel oditi, toda deset pestij ga je krepko držalo.

„Stoj, dečko. Pri Tebi ni vse v redu. Tako nam ne boš ušel. Najprej Te moramo izpraševati.“

„Zakaj? Pošten človek sem.“

„To trdi vsak. Povej, za katerega se bojuješ?“

„Čudno vprašanje. Za koga naj se pa bojujem.“

„Za Bazena, Maksa, Huaresa ali Korteja?“

„Za nobenega. Jaz sem bakeró senorja Karpelesa in moram le njega slušati. Kaj me briga vse drugo?“

„Slišite, tovariši? Mož drži s Karpelesom. Treba ga bo peljati k senioriti. Dobro ga držite, da ga naznanim.“

Bakero si je sicer prizadeval, da bi ljudem ušel, a ni se mu posrečilo. Z uporom bi si samo škodoval. Udal se je in bil le radoveden, kdo je ta seniorita, k kateri ga bodo peljali.

— Jožefa je sedela v viseči mreži in kadila cigareto, ko je vstopil Mehikanec, ki je spodaj izpraševal bakera.

„Oprostite, seniorita,“ je dejal. „Naznaniti Vam imam nekaj.“

„Kaj?“

„Nekdo je prišel, ki se hoče bojevati za Karpelesa.“

„Za Karpelesa? To se čudno sliši. Kdo pa je?“

„Bakero tega Karpelesa.“

„Pripeljite ga k meni.“

„Seniorita, previdni moramo biti. Ustavljaj se je.“

„Torej ga zvežite in dva naj ga pripeljeta.“

„Sam bom prišel z njim.“

Odšel je in se še z enim vrnil. Peljala sta bakera, kateremu sta zvezala roki na hrbtu.

Ta je pazno motril deklico. Osebno je ni poznal, in ker tudi njenega imena niso imenovali, ni vedel, pri kom je pravzaprav.

„Seniorita, prosim Vas, da mi pomagate,“ jo je prosil. „Pri meni se je pomota pripetila.“

„Kdo ste?“ je vprašala.

„Bakero v službi seniorja Karpelesa.“

„To so mi že povedali.“

„Moj gospod me je z nekim naročilom odposlal, in zdaj ko se vrnem, ga ne najdem več, ampak tuje ljudi, katerih ne poznam.“

Pri teh besedah se je spomnila, kar ji je Marija Hermajek pravila o bakeru, ki je bil poslan v Gvadelup. Vprašala je:

„Vi ste bili v Gvadelupu?“

„Da,“ je odgovoril.

Tedaj se je obrnila k Mehikancema in jima rekla:

„Stopita ven in počakajta pred vrati; ta bakero se mi zdi pošten mož; govorila bom sama z njim.“

Šla sta ven in Jožefa je sklenila zvijačno izvedeti ono, kar ima bakero sporočiti gospodarju.

„Ponoviti hočem vprašanje,“ je dejala. „Bili ste v Gvadelupu?“

„Da,“ je odgovoril.

„Medtem se je tukaj mnogo izpremenilo. Je-li Vam znan neki Kortejo?“

„Da,“ je rekel.

„Odkod ga poznate?“

„Veliko sem slišal o njem in ga tudi že tukaj videl. Bil je že enkrat tukaj.“

„Kakšen se Vam zdi ta mož?“

Bakero je bil dovolj odkritosrčen in nepreviden, da je odgovoril na to vprašanje.

„Pošten in pravi človek ne mara nič vedeti o njem,“ je rekel.

Njene velike, sovine oči so se skrčile. Ni opazil, kako sovražno ga je pogledala. Toda premagovati in zatajiti se je znala tako dobro, da je prav s prijaznim glasom rekla:

„Pritrdim Vam popolnoma. Ta Kortejo je človek, kateremu ni nič sveto. Morda veste kaj posebnega o njem?“

„Dovolj, seniorita.“

„Kaj pa na primer?“

„O takih rečeh se ne da govoriti,“ je odgovoril previdno.

„Da, tuja sem Vam in Vi mi naravno ne morete takoj odkriti in zaupati take stvari. Toda če bi vedeli —. Sovražim tega Korteja; mene in mojo rodbino je storil nesrečne in jaz grem le zategadel z njim, da ga o priliki uničim.“

Naredila je tako pošten in jezen obraz, da ji je verjel.

„Da ga uničite?“ je vprašal. „To se Vam težko posreči. Tako zvita kanalja je, da ga je skoro nemože prevariti. Toda povejte, kje je senor Karpeles?“

„Ubežal je.“

„Ubežal? Ah! Pred kom?“

„Ravno pred Kortejem.“

„Zakaj pa?“

„Torej še ne veste tega. Povedala Vam bom jaz. Toda govoriti moram tiho, da me ne čujeta Mehikanca, ki sta pred vrati.“

S temi besedami ga je hotela še bolj preslepiti. Nadaljevala je:

„Senor Karpeles drži s Hwaresom. To že veste?“

„Da.“

„Kortejo pa hoče sam postati predsednik. Tudi to veste najbrž?“

„Slišal sem o tem govoriti, toda skoro ne verujem.“

„Le verjemite. Zbral je precejšnje število privrženecv okoli sebe in šel na sever dežele, da si jo osvoji. S hacijendo del Erina je pričel.“

„Torej je hacijendo napadel?“ je vprašal temno.

„Da.“

„In senor Karpeles je moral bežati?“

„Da; k sreči se mu je posrečilo uiti.“

„Kam?“

„Meni je povedal, toda prepovedal, komu praviti.“

„Tudi meni ne boste povedali?“

„Govoril ni o nobeni izjemi.“

„Kako pa je to, da je bil proti Vam tako odkritosrčen, senorita?“

„To je prav enostavno. On in moj oče sta bila dobra znanca. Moj oče je vsled Kortejeve krivde izgubil svoje življenje. Jaz sem se pa naredila, kakor bi o tem ne vedela in se mu pridružila, da se maščujem nad njim. Pri njegovi četi imam nekaj zanesljivih mož, ki so skrivaj na moji strani in le prilike čakajo, da nastopijo zoper Korteja. Ko smo prišli na hacijendo sem spoznala senorja Karpelesa in mu s pomočjo teh mož pomagala uiti. Poprej me je pa še prosil, da mu vse važnejše poročam.“

„Torej občujete z njim?“

„Da, toda le skrivaj.“

„Torej mi zaupajte in povejte kraj, kjer je. Imam mu različne, važne reči sporočiti.“

„Ne vem, če bi Vam bilo mogoče, tudi če bi vedeli za njegovo bivališče.“

„Zakaj ne?“

„Ker ste vjetnik. Ne bodo Vas takoj izpustili.“

„Vsi vragi, to je neprijetno. Mi ne morete pomagati, da ubežim?“

„Poskusila bom; če se mi pa posreči, ne vem gotovo. Najboljše je, da meni poveste, kar imate seniorju Karpelesu sporočiti. Po meni bo izvedel najhitreje in najgotovejše. Ravno danes nameravam poslanca k njemu poslati.“

„Ah, ali ne morete mene, seniorita?“

„Kam pa mislite! Kortejo je za nekaj časa odsoten. Držali Vas bodo v zaporu, dokler se ne vrne in odloči o Vaši usodi. Če se mi do tedaj posreči, da Vas oprostim, še ne vem. Vi pa morate najbolj vedeti, če se to, kar imate povedati Vašemu gospodu, lahko odloži tako dolgo. Prevdarite to.“

Bakero je premišljeval nekaj časa in rekel:

„Hm, ali Vam pa smem zaupati, seniorita?“

„Storite, kakor Vam drago,“ je odgovorila užaljena.

„Smem vedeti Vaše ime?“

„Moj oče je bil oberst Ramires.“

Oberst, znani Hwaresov privrženec, je bil pred nekaj časom med potovanjem umorjen. Ta okolnost je Jožefi prav prišla, da je z njo prevarila bakera.

„Oberst Ramires?“ je vprašal. „To je bil dober mož.“

„Sploh pa,“ je opomnila, „Vam lahko dokažem, da mi je senior Karpeles zaupal. Povedal mi je vse o Vas.“

„Ah, res?“

„Da. Ali bi sicer vedela, da ste bili v Gvadelupu pri senorju Ribneru?“

„To je res.“

„Lahko Vam tudi povem, kaj ste imeli opraviti tam?“

„No, kaj?“

„Senor Karpeles je napravil svoj testament in v njem postavil za glavnega dediča Ribnerovo hčer. To ste morali tam sporočiti in obenem prositi seniorito, da obišče Vašega gospoda na hacijendi.“

„Res je, vse veste. To Vam je le moj gospod lahko povedal.“

„Kajpada. Prosil me je, da mu takoj sporočim, kaj ste opravili in izvedeli.“

„Torej mi ne preostane drugega, nego da Vam sporočim.“

„Storite, kakor Vam ljubo. Zaupanja Vas ne bom prosila.“

„Dobro. Vse boste zvedeli, seniorita. Ne zamerite, da sem se pomišljeval. V sedanjih časih moramo biti previdni.“

„Odpustim Vam. Ali pride seniorita?“

„Mogoče je, da pride na obisk, a ne kot dedič.“

„Ah, torej je odklonila dedščino?“

„To ne. Toda vzeti je ni mogla, ker se je našel pravi dedič.“

„Pravi dedič? Kako mislite to?“ je vprašala Jožefa.

„No, hči mojega gospoda. Ona je vendar pravi dedič.“

„Vi mislite seniorito Olgo Karpeles?“

„Da.“

„Zdi se mi pa, da ne živi več in da je za vedno izginila.“

„Da, to smo mislili, toda pomislite, zopet se je našla.“

„Nemogoče!“ je zaklicala Jožefa.

„Smatrali smo to res za nemogoče, toda Bog še živi in še dela čudeže.“

„Gotovo se motite. Da bi se zopet našla po tako dolgih letih!“

„O, ne motim se; saj bom vendar poznal hčer svojega gospodarja.“

„Torej ste jo videli?“

„Da in tudi govoril sem z njo.“

„In je res ona? Ni nobene pomote? Ste jo spoznali?“

„Takoj sem jo izpoznal, ko sem jo videl. Prav nič se ni izpremenila.“

Dobri bakero ni opazil, kako se je izpreminjal Jožefin obraz. Najprej neverjetnost, potem dvom, prepričanje, strah in srd so se pokazovali po vrsti na njenem obrazu. Vendar se je kolikor mogoče premagovala, kar je bilo tudi potreba. Da se je Olga zopet pokazala, je bilo zelo nevarno za njo; Jožefa je morala vse izvedeti, da je bila na vse pripravljena in to je bilo le tedaj mogoče, če se premaga, da bi bakero česa ne sumil. Zato je kakor v največji presenečenosti sklenila roke in z veselim glasom zaklicala:

„Moj Bog, kaka sreča! Kako veselje! Kje pa je zdaj dobra Olga?“

„V Gvadelupu sem se ločil od nje.“

„Torej ste jo tam pustili?“

„Da. Kar nenadoma je prišla z vsemi, ki so z njo izginili.“

Skoro zastala ji je sapa. Odprla je svoje okrogle oči in vprašala:

„Z vsemi?“

„Da, senorita.“

„Koga mislite pod tem?“

„Najprej senorja Strnada — — —“

Pri teh besedah je Jožefa obledela. Saj je Henriko Landola naznanil, da je cela družba mrtva. Ali se je motil? Ali so ga prevarili ali je namenoma lagal? S Strnadom je bratoma Kortejo zopet vzrasel najhujši sovražnik. Vsa razburjena je vprašala:

„Senor Strnad, mislim, da je že davno mrtev?“

„Ne, živi. Tudi njega sem takoj spoznal.“

„Ste ga videli in govorili z njim?“

„Da.“

„In kdo je bil še z njim?“

„Oni senor Marijano, ki je izginil s senorito Olgo in Strnadom.“

Če bi se mogla še bolj ustrašiti, bi se zdaj zgodilo. Torej pravi grof Rodriganda še živi! Morda je bilo zdaj, ko je mislila, da je vse dobljeno, že vse izgubljeno.

„In kdo še?“ je vpraševala dalje.

„Bivolovo Čelo — — —“

„Ah, vodja Mietekov?“

„Da. In Medvedovo Srce — — —“

„Vodja Apahov?“

„Da. Nadalje oba Kreka, katerih enega imenujejo Gromov Strel.“

„Neverjetno!“ je rekla stokajoče, kar je pa priprosti bakero smatral za izraz veselja. „Kar mi pravite, se sliši kakor pravljica, kakor pravi čudež!“

„Kakor vidim, so Vam znane vse te osebe,“ je rekel.

„Da. Senor Karpeles mi je vse povedal.“

„Preden je ušel?“

„Da. Imel je še toliko časa, da me je seznanil z vsem potrebnim. Drago mi je, da je to storil ker mi bo zategadel mogoče, da njemu in najdencem na kak način pomagam. Kje pa so bili ti ljudje toliko časa?“

„Na samotnem otoku sredi morja.“

„Neverjetno! Kako so pa prišli tja?“

„Neki kapitan Landola jih je vjel in jih tam izpostavil.“

Zdaj se je trudila, da zakrije svoj srd. Torej niso bili mrtvi, ampak Landola jih je izpostavil. Ta je tedaj varal očeta in njo. Toda čemu? Najbrž v lastno korist, da bi imel orožje zoper brata Kortejo, da bi jih izprešal. Drugega si ni mogla misliti. Tudi njega bo treba čim hitreje odstraniti.

„In na tem otoku so tako dolgo živeli,“ je vprašala.

„Toliko let! Le pomislite, seniorita.“

„Kako žalostno. Kaka nesreča. Kdo jih je pa rešil?“

„To je tudi neverjetno. Neki grof jih je rešil.“

„Grof? Kateri?“

„O, poznate ga, če Vam je senor Karpeles vse povedal.“

„Vedno bolj radovedna sem.“

„Veste, čegava je bila pred Karpelesom ta hacienda?“

„Zdi se mi, grofa Rodriganda.“

„Da.“

„Ta je umrl.“

„Ne, senorita. Ni umrl, še živi, tudi njega sem videl.“

Stopila je korak nazaj.

„Lažete!“ je zaklicala.

„O ne,“ je bakero zmagonosno odgovoril. „Resnico govorim. Dali so grofu neko zdravilo, da je bil navidez mrtev. Pokopali so ga, toda tudi izkopali ter ga za sužnja prodali. Posrečilo se mu je, da se je po dolgih letih osvobodil. Pri tem je našel senorito Olgo, ki ga je peljala k samotnemu otoku, in na ta način so bili vjetniki rešeni.“

„Kaj so potem storili?“

To vprašanje je le šepnila. Od strahu ni mogla glasno govoriti.

„Šli so v Mehiko in sicer najprej v Gvadelup.“

„Zakaj tja?“

„Ne vem; najbrž da dobijo predsednika Huaresa.“

„In so ga dobili?“

„Da,“ je odgovoril bakero.

„Ali je bil tam? V Gvadelupu?“

„Da. Videl sem ga sam.“

„Slišala sem pa, da je v Pazo del Norte?“

„Ne. Ni ga več tam. Prišel je v Gvadelup, da uniči Francoze, ki so se hoteli polastiti trdnjave.“

„Ah, to mi je novo. Ali je prišlo res do boja?“

„Da, celo do strašnega. Tristo Francozov in še več z njimi zavezanih Komanhov je padlo in še poprej so uničili celo kompanijo Francozov v Hudičevi so-teski.“

„Kolika sreča! Torej ima Huares zopet precejšnjo moč?“

„Ima bele lovce, zavezan je z Apahi in tudi iz Združenih držav bo dobil dosti prostovoljcev.“

„Toda zato je treba denarja, veliko denarja!“ je zvito rekla, „in tega Huares nima.“

„Denarja? O tega ima in ga še več dobi. Pred kratkim mu je poslal predsednik Združenih držav več milijonov in zdaj mu bo neki Anglež zopet pripeljal denar, topove in orožje.“

Prislušknila je. Morda misli lorda Lindzeja? Vprašala je:

„Od Angleža? Kako pa more priti ta s temi rečmi v Gvadelup? Saj je dežela od Francozov zasedena.“

„To ne dela težav. Anglež je zdaj v El Refugio, na izlivu Rijo Grande in odtam je poslal poslanca k Huaresu. Ta poslanec je imenitni lovec Kljunač, ki je Huaresa dobil v Gvadelupu. Tam so se zgovorili, kako in kje bo prišel denar in orožje v predsednikove roke.“

„Toda Vi ne veste tega; Vam niso nič pravili o tem,“ je zvito vprašala.

„Zakaj pa ne,“ je samozavestno odgovoril. „Saj sem bil zraven, ko je senor Marijano rekel Kljunaču, da se bo z njim peljal v El Refugio.“

„Senor Marijano? Zakaj pa je hotel z njim?“

„Hm, ker je hči Angleža njegova zaročenka.“

„Ima ta Anglež kako damo seboj?“ je vprašala.

„Da. Kljunač je povedal.“

„Ali je imenoval tudi njeno ime?“

„Da. Zove se Ema Lindzej in njen oče je lord Henri Lindzej, grof notingvelski.“

„Ah, tadva. Slišala sem že o njih in vem, da sta Huaresova prijatelja. Senor Marijano pojde k njima. Najbrž, da bi pomagal pripeljati denar in orožje predsedniku?“

„Hotel je, toda zgodilo se je drugače. Kljunač ga ni hotel seboj.“

„Zakaj ne?“

„Njegov čoln je bil premajhen za dva moža. Zato se bo Marijano pridružil Huaresu in pri njem ostal, dokler ne pride lord.“

„In ostali? Namreč Strnad in drugi?“

„Ostanejo tudi pri Huaresu. Ta si bode najprej osvojil Čikvakvo, kar se je morda že zgodilo in potem Kohahvilo, tu bo prišel z lordom in njegovo hčerjo skupaj.“

„V mestu?“

„Ne, v bližini, en dan hoda od mesta.“

„Vam je znan ta kraj?“

„Da, slišal sem o njem govoriti. Sešli se bodo na kraju, kjer se reka Sabina združi z južnim rokavom.“

„In tam bodo vsi — Strnad, Marijano, Bivolovo Čelo in drugi?“

„Vsi, razen grofa Rodriganda.“

„Zakaj pa ta ne?“

„Ostal je v Gvadelupu, ker je bolan.“

„Ah! Bolan! Je nevarno?“ je hitro vprašala.

„Ne verjamem. Dobil je od nekega Francoza udarec po glavi. Onesvestil se je toda Strnad upa, da bo skoro ozdravljen. Ostal je v dobri postrežbi v trdnjavi.“

„Torej pojde potem za ostalimi?“

„Gotovo.“

„Toda ne sam! Saj je nevarno potovati.“

„Sam seveda ne. Huares mu je pustil precej Apahov v varstvo, ki ga bodo potem spremljevali. Zgoditi se mu ne more ničesar.“

„Ali ste kaj slišali, kaj je stari grof govoril o Kor-teju?“

„Ne. Ležal je brez zavesti v svoji sobi. Slišal sem le, kaj so ostali govorili, toda tudi to je bilo tako malo, ker sem le slučajno kaj slišal.“

„No, kaj ste pa vse slišali? Zanimam se za senorja Karpelesa in njegove prijatelje tako zelo, da bi rada kolikor mogoče izvedela.“

„Važnega ni nič, kar bi Vam lahko povedal, senorita. Bil sem največ v kuhinji, in če sem bil v gostilni, je bilo tukaj toliko lovcev in Indijancev, da se je komaj lastna beseda razumela. Gospodje in senorji s senoritami so imeli svoje sobe, kamor nisem smel iti. Važnega nisem torej prav nič slišal. Le ko sem se odpravljaj na pot, so prišli vsi k meni, da mi različno naroče na senorja Karpelesa.“

„No, kaj so Vam vse naročili?“

„Senorita Olga in senor Krek sta naročila, da zelo hrepenita, ga zopet videti. Jezdila bi takoj z menoj na hacijendo: ker so pa Francözje posedli deželo in tudi sploh ni varno potovati, sta se morala pridružiti predsedniku. Vendar naj sporočim tisoč in tisoč pozdravov. Vsi so prav zdravi.“

„Kaj Vam je pa naročil senor Strnad?“

Jasno je bilo, da je imela Strnada za najvažnejšo in najnevarnejšo osebo. Zato je stavila to vprašanje.

„Ukazal mi je,“ je odgovoril bakero, „naj povem svojemu gospodu, da naj bo brez skrbi. Čikvakva in Kohahvila bodo skoro v oblasti predsednika. Potem ni več daleč od zadnjega mesta do hacijende in snidenje se bo zategadel skoro izvršilo.“

„In senor Marijano?“

„Od njega naj povem, da je glede grofove stvari

vse v najboljšem teku. Zločinci bodo skoro razkriti in kaznovani.“

„Razumete, kaj je hotel s tem reči?“ je vprašala in uprla svoje sive oči v njega.

„Hm!“ je rekel. „Lahko bi se o tem veliko govorilo ali slutilo.“

„Ah, tudi jaz sem nekaj stvari slišala.“

„Od nepravlega grofa, kaj ne, seniorita?“

Njene oči so se zaprle, da ne bi bakero zapazil, kakšen zverinski pogled je zažaril v njih. Ko jih je spet odprla, so izražale le prijateljsko, sočutno radovednost.

„Da, o nepravem grofu,“ je odgovorila. „Kaj pa veste Vi o tem?“

„Mnogo ali malo, kakor se vzame. Saj ste slišali, da so bili seniorji Strnad, Marijano in Krek že enkrat na hacijendi?“

„Kajpada, senior Karpeles mi je pravil,“ se je lagala.

„No, takrat so ti gospodje doživeli več čudnih dogodkov. Kortejo jim je namreč stregel po življenju in da so pozneje izginili, je samo on kriv, to vedo zdaj prav natanko.“

„Kakšne vzroke je pa imel pri tem?“

„O, te morda vem. Ali ste slišali o grofu Alfonzu?“

„Da. Saj je vendar on mladi grof Rodriganda?“

„Za takega so ga izdali, kar pa ni.“

„Kaj mi poveste!“ je zaklicala s hinavskim začudenjem.

„Resnica je,“ je rekel. „Tega Alfonza so podtahnili. Senior Marijano je pravi grof Rodriganda.“

„Ah, zdaj se spomnim. Zdi se mi, da mi je senior

Karpeles nekaj takega pravil. Zdelo se mi je pa vendar prefantastično.“

„O, senor Marijano je baje grofu zelo podoben, sem takrat slišal.“

„To pa še ničesar ne dokazuje. Ljudje so si dostikrat podobni.“

„To je res, senorita. Vendar so morali biti še drugi, tehtni vzroki, o katerih seveda nas eden prav malo sliši.“

„Malo, pa vendar nekaj?“ je vprašala zvito.

„Hm! Nekoč sem slišal, ko sta se hacijendero in senora Marija Hermajek pogovarjala o tej stvari. Seveda nista vedela, da sem v bližini.“

„Kaj pa ste izvedeli?“

„Senora Marija je mladega grofa prinesla v Mehiko.“

„No, potem mora že vedeti, če je bil pravi ali ne.“

„Mislila je prvo, pozneje se je pa drugače prepričala.“

„Na kak način?“

„Ne vem. Slišal sem le, da je bila hči tega Kor-teja deležna hudobije. Ta Jožefa mora biti res prava grdoba.“

Veliko truda jo je stalo, da se je premagala, vendar je vprašala mirno:

„Torej je ne poznate?“

„Ne.“

„In jo tudi nikdar niste videli?“

„Ne. Šlo je za neki testament, ki je izginil. To jim pa ne bode več koristilo, ker je stari grof zopet tukaj.“

„To je res. Če testator še živi, nima testament

nobene veljave. Toda pazi naj se, da ostane pri življenju.“

Iz teh besed se je čul komaj premagan in zadržan srd, da jo je bakero osupel pogledal in potem vprašal:

„Kako mislite to, seniorita?“

„No, če grof še živi in če živijo še vsi, ki so izginili, živijo potem tudi še njih sovražniki.“

„O, teh se ni bati!“

„Ah, ali se jih poprej ni bilo treba bati?“

„Da, to je bilo pa kaj drugega. Poznali jih niso; vedeli niso, kaj delajo in nameravajo; zdaj so pa vsi razkrinkani in varoval se bo vsak, zopet pasti v njih roke.“

Njen suh obraz je postal zdaj zasmehljiv.

„Zelo modro govorite,“ je dejala. „Le škoda, da se jako motite.“

„Kako to, seniorita?“

„No, če so sovražniki razkrinkani, so pa tem mogočnejši od poprej.“

„Ah, kdo se jih bo pa bal!“

„Ne? Tudi Korteja ne?“

„Ne.“

„Toda on je zdaj močen sovražnik; v kratkem času postane predsednik ali celo kralj v Mehiki, torej najmogočnejši mož v celi državi.“

„Nikar si ne domišljajte to, seniorita! Še je general Bazen tukaj.“

„Bazen? Tega bodo zapodili.“

„In Maksimilijan Avstrijski?“

„Cesar na videz? Ta bo sam ubežal!“

„Toda Huares, predsednik?“

„Indijaneec iz rodu Zapotekov? Tega se bo obesilo na vrv in požrli ga bodo jastrebi.“

Obraz ji je postal temen in sovražen. Bakero je to opazil in bil v zadregi, kaj naj si o nji misli.

„Ne verujte, senorita!“ je rekel. „Ste Huaresa že kedaj videli?“

„Da, celo večkrat.“

„Kje?“

„V glavnem mestu Mehiki.“

„Ko je bil še višji sodnik?“

„Da, in pozneje kot predsednik.“

„No, takrat je bil mož, ki so ga pripoznali. Pozneje so ga pregnali, moral je bežati in to izpremeni človeka. Huares je zdaj ves drugačen, kakor poprej. Ne verjamem, da bi se dal obesiti, bolj verjamem, da bodo oni viseli, ki so njemu namenili vrvi, najprej ta Kortejo, ki je že tisočkrat zaslužil vrvi.“

Stopila je korak bližje k njemu in zasikala:

„To gotovo želite iz celega srca?“

Stopil je korak nazaj, jo začuden pogledal in rekel:

„Da, naravno! Vi vendar tudi?“

„Jaz? Ah, povem Vam, ker želite Korteja videti na vrvi, da boste Vi prvi, ki bo na nji visel.“

Oči so se ji bliskale, premagovanje in zatajevanje je minilo.

„Toda senorita,“ je rekel, „ne razumem Vas!“

„O, takoj boste mene in vse drugo razumeli! Kajne, rekli ste, da držite z Vašim hacijenderom vred s Huaresom?“

„Da, seveda!“

„No, če so vsi privrženci tega Huaresa tako neumni kakor Vi in Vaš gospod, bo brez dvoma v najkrajšem času visel. Veste, kje je Karpeles?“

„No, ubežal je, mislim,“ je odgovoril bakero, ves osupel vsled izpremembe, ki se je zgodila z Jožefo.

„In to si daste res natveziti? Vi ste res neumnejši kakor neumen!“

Obotavljal se je odgovoriti; bil je prepošten, da bi takoj verjel tako lopovstvo; potem je pa počasi in negotovo rekel:

„Saj ste mi vendar sami rekli!“

„Da, toda nisem si mislila, da ste tako bedasti, da boste verjeli. Ali smatrate Korteja res za tako neumnega, da bi pustil ubežati Karpelesu?“

„Saj se je zgodilo z Vašo pomočjo!“

„Ne, z mojo pomočjo smo nasprotno Karpelesa ujeli.“

„Ujeli?“

Oči bakera so se razširile; ustnice so se mu stisnile.

„Da. Zaprt je spodaj v kleti. Obsojen je, da mora lakote umreti.“

„Ne šalite se tako grozovito, seniorita!“

„O, če bi vedeli, kdo da sem, potem bi tega ne imeli za šalo.“

„Kdo da ste? Saj ste mi že povedali!“

„Da bi Vas premotila, da bi iz Vas izprešala, kar sem hotela izvedeti. In to se mi je izvrstno posrečilo. Uganite, kdo da sem!“

Bakero je bil preprost, pošten človek, toda nikakor ne neumen. Nenadna slutnja ga je prešinila. Prestrašen je rekel:

„Moj Bog, ali prav slutim!“

„No, kaj slutite, stavec?“

„Vi ste — — Vi ste — — nebesa če bi bilores!“

„No, le vên!“

„Vi ste senorita Jožefa — — —“

„Da,“ je veselo zaklicala.

„Kortejeva hči.“

„Da,“ je ponovila.

„Potem naj mi bo sveta madona milostna! Kaj sem storil!“

„Da, ona naj Vam bo milostna! Vse, vse sem izvedela, kar ne bi smela vedeti. In veste, kaj bom storila?“

„Kaj?“ je vprašal v največji osuplosti.

„Poslala bom koga v Gvadelup, ki bo grofa umoril — — —“

„Moj Bog!“

„Poslala bom koga v El Refugio in dala Angleža in njegovo hčer umoriti — — —“

„To se Vam ne sme posrečiti!“ je stokal starec. „Kriv bi bil jaz!“

„Da, Vi ste krivi. Nadalje bom zasledovala Huaresa in vse, ki so pri njem. Umreti morajo, vsi — vsi — vsi!“

Na njenem obrazu je žarela taka hudobna, peklerska radost, da se je bakero stresel. Vzdignil je zvezane roke in rekel:

„Senorita, pomislite, da je Bog v nebesih!“

„Bog? Ah!“ se je režala in tresla glavo.

„Ki vse poplača ali kaznuje, če je dobro ali slabo.“

„To so pravljice!“

„O, ne smešite!“

„Pravljice, Vam pravim!“ je ponovila. „Ali ne vidite, da me prav ta Bog varuje? Dal mi je izvedeti Vaše naklepe. Toda jaz ne potrebujem njegove po-

moči, sama vem, kaj delam. Vsi bodo morali umreti. In veste, kaj se bo z Vami zgodilo?“

„V božjih rokah sem,“ je odgovoril.

„Ne, zdaj ste v mojih rokah. Viseli boste, v resnici viseli, kakor sem Vam obljubila. Navado imam, da držim besedo.“

„Dovolj dolgo sem živel. Moji dnevi so bili šteti. Če hočete zarad starega bakera povečati krivice, pa storite!“

„Da, to bom tudi storila!“

„Vi ste hudič!“

„Kajne? Prav imate, to boste sami na sebi skusili. Ne boste namreč takoj obešeni; pripravila Vam bom poprej malo veselja.“

„To veselje bo muka!“

„Menite? Da, lahko je mogoče. Gledali boste namreč, kako bo Karpeles lakote umiral.“

„Moj gospod? Ah, tega ne boste storili seniorita.“

„O, pa bom! Tudi Marija Hermajek bo pred Vašimi očmi izdihnila.“

„Vi me hočete le mučiti!“

„Ne upajte, da bi Vam prizanesla! Poprej ste mi rekli, da moram biti prava grdoba, zato Vam bom dokazala, da sem res. Karpeles in Marija Hermajek sta spodaj v kleti zaprta. Ne dobita niti jedi, niti pijače. Vas bom djala k njima in dobili boste hrano, dokler ne umreta. Potem Vas dam obesiti.“

„To bi bilo peklensko!“

„Zamojdel! Sploh pa boste imeli spodaj prav dobro zabavo. Karpeles bo imel muzikalična predavanja s stokanjem in ječanjem. Niti uda ne more premakniti. Dala sem ga tepsti, da je kri tekla po sobi in mu sapa pošla.“

Bakeru se je obraz pordečil, žile so se mu napele.

„Je-li to res?“ je vprašal.

„Da,“ je odgovorila.

„Ste ga res dali tepsti?“

„Da.“

„Do krvi?“

„Kajpada!“

„Moj Bog! O da bi bili Vi moški in ne ženska!“

„Zakaj?“ se je režala.

„Kaznoval bi Vas za to strašansko grozovitost.“

„Vi? Mene?“ je zaklicala.

„Da,“ je odgovoril grozeče. „Ali morda mislite, da je bakero brez moči, če so mu roke zvezane? Vi ste ženska; zaničujem Vas. Toda kri mojega gospoda kriči v nebo, in Bog jo bo slišal in maščeval.“

„Odstranite se, starec! Ta kri kriči kvečjem do veje, na kateri boste pozneje viseli. Noter!“

Zadnji klic je veljal Mehikancema, ki sta stala pred vrati. Vstopila sta. Jožefa jih je vprašala:

„Sta slišala, kaj se je govorilo?“

„Ne, seniorita,“ je eden odgovoril.

„Dobro. Peljite tega moža v klet, kjer sta ona vjetnika. Tadva morata lakoto in žejo trpeti. Bakero naj pa dobi vsak dan toliko, da ostane pri življenju. Razumeta?“

„Da.“

„Toda jedi in pijače se mu ne bo dalo v klet, sicer jo bo dal ostalima. Krmili ga boste pri vratih.“

„Natanko bom vse preskrbel, seniorita!“

„Dobro, spravite ga proč! Jutri mi pa pripeljite Marijo Hermajek, da jih bo dobila petdeset s palico.“

To je rekla le, da bi jezila starega bakera; ta pa je resno mislil. Obrnil se je k nji in rekel:

„Kako? Tudi senoro hočete tepsti?“

„Da.“

„Ali pa samo grozite?“

„Pa, starec! Resno mi je!“

Žila na čelu se je starcu napela.

„Potem niste nikaka ženska, kateri se prizanaša, ampak satan, ki se ga mora uničiti. Hajd, v pekel!“

Vzdignil je nogo. Moža sta to videla in padla nanj; vendar se mu je pa posrečilo, breniti Jožefo s tako močjo v trebuh, da je odletela čez celo sobo v steno.

„Kaj si storil?“

S temi besedami sta ga moža vrgla na tla. Vzela sta vsak svoj laso in ga še trdnejše zvezala, kakor poprej.

Od stene sem se je začulo ječanje. Eden Mehi-kancev je stražil bakera, drugi je stopil k Jožefi. Oči je imela zaprte in stokala je.

„Vam kaj manjka, seniorita?“ je vprašal.

Odprla je trepalnice, bolešno vzdihnila, toda ni odgovorila.

„Vas kaj boli?“ je vprašal.

„Da,“ je šepnila.

„Kaj?“

„Prsi.“

Pri teh besedah je počasi vzdignila roko in jo položila na mesto, kjer imajo lepo raščene dame prsa.

„Grom in strela, saj si vendar niste kaj zlomili!“ je zaklical.

„Ne vem,“ je šepetala.

„Imate bolečine?“

„Da, tukaj!“

Pokazala je z roko na mesto, kamor je padla bakerova breca.

„Da, to je bila res breca! Vsa čreva so lahko počila! In nobenega doktorja nimamo. Kaj je storiti? Seniorita, poskušajte, če morete vstati!“

Prijel jo je in jo poskušal vzdigniti.

„O Bog!“ je zaklicala.

Poskus ji je prizadjal velike bolečine.

„Zdaj kliče Boga!“ je rekel baker.

„Molči, lopov!“ mu je zaklical Mehikanec. „Drago boš poplačal to breco.“

„Kje Vas pa zdaj boli, seniorita?“ je vprašal drugi.

„Tukaj,“ je rekla in pokazala na levo stran prsi.

„Ah, potem ste si zlomili nekaj reber. Poglejmo, kako je z nogami in rokami.“

Potegoval je roke in noge in potem pomirljivo rekel:

„No, ti so še celi in glede reber ni vredno omeniti. Malo se stiska in poriva in spravi se jih na pravo mesto. Pojdite! Položil Vas bom v visečo mrežo.“

Zmajala je z glavo.

„Kam pa?“

„Postavite me na stol — — k mizi!“

S trdom je govorila te besede. Dihanje in govorjenje ji je bilo težko. Mož jo je prijel, jo vzdignil in posadil na stol. Ječala je pri tem; on pa je rekel:

„No, saj gre. Držite se pokoncu. Poslal Vam bom deklo. Poprej pa moramo tega spraviti v luknjo. Kakšno kazen pa naj dobi za breco, seniorita?“

Zmajala je z glavo in odmigala z roko.

„Nobeno?“ se je začudil.

„Da!“ je odgovorila.

„Kakšno pa?“

„Zdaj ne.“

„To je kaj drugega. Torej pozneje. Spravi se, ničvrednež! Skoro boš izvedel, kakšno pečenko si si spekel.“

Prijela sta bakera in ga vlekla po stopnjicah v klet. Ko sta že odrinila zapahe, sta šele opazila žabnico na vratih.

„Vraga, ključ sem pozabil. Nazaj moram!“

Hitel je nazaj in ko se je spet vrnil, ga vpraša drugi:

„Kaj dela seniorita?“

„Z glavo je bila naslonjena na mizi.“

„In — — —“

„In kri pljuvala.“

„Ah, torej so se res rebra zlomila. Moj stric je bil padar. Ali veš to?“

„Ne. Torej padar! Potem je znal rebra narediti cela.“

„Da, kajpada.“

„Toda, kaj nam to koristi?“

„Ali ne izprevidiš?“

„Hm. Živi še Tvoj stric in ali je tu na hacijendi?“

„Ne. Mrtev je. Zlomil si je vrat in si ga sam ni znal uravnati.“

„No torej, kaj imamo potem od Tvojega strica?“

„Ali res ne izprevidiš?“

„Ne.“

„Hočem Ti povedati. Če je bil on moj stric, kaj sem mu bil jaz?“

„Ah, vendar ne njegov vajenec?“

„O, prav to sem bil!“

„Grom in strela, potem si tudi Ti padar!“

„Ne.“

„Kaj pa?“

„Učil sem se le en teden. Tedaj sem izdril nekomu namesto bolnega zoba dva zdrava in zategadel dobil take s palico, da sem ušel. S padarstvom je bilo tedaj pri kraju.“

„O škoda.“

„Počakaj. Medtem ko sem se učil, se je ravno pripetilo, da si je nekdo dve ali tri rebra zlomil —“

„Ah, v teh osmih dneh?“

„Da.“

„Kakšna sreča!“

„To imenuješ srečo. Gotovo sreča za tega, ki si je rebra polomil?“

„Neumnost! Kaj me brigajo tega rebra. Za nas mislim.“

„Imaš prav, kajti moj stric je moral ta rebra uravnati.“

„In Ti si bil zraven?“

„Kajpada. Moral sem mu pomagati.“

„Ali je šlo dobro?“

„Da. Bolj kakor sem si mislil. Dečko je sicer tulil, toda na kaj takega se ni treba ozirati. Rebra smo zopet uravnali.“

„Kako ste pa to naredili?“

„Prav priprosto. Mož je moral leči na tla.“

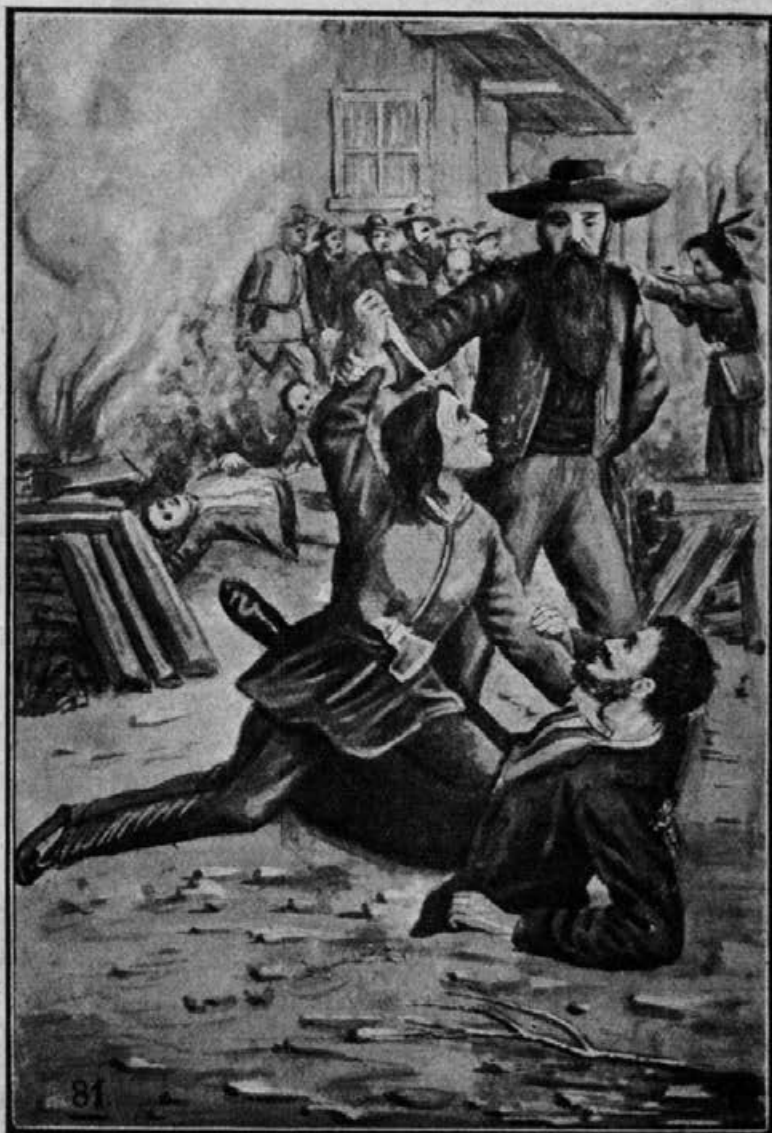
„Na hrbet?“

„To je ob sebi umevno. Moj stric mu je držal roke in jaz sem skakal po njegovih rebrih.“

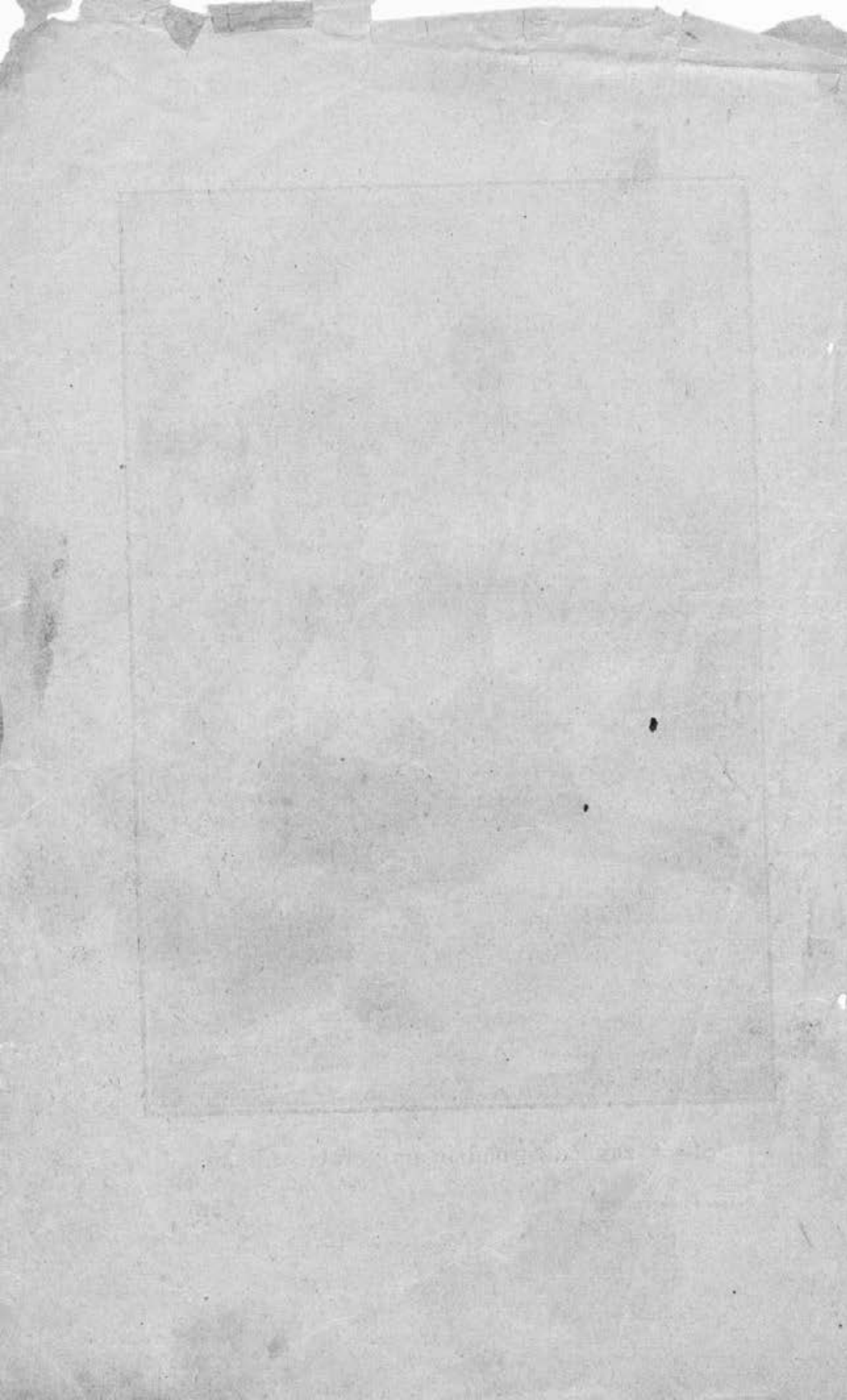
„Kaj? Na zlomljenih rebrih?“

„Neumnost. Po zdravih. Kakor hitro se po zdravih rebrih osem ali desetkrat poskoči, pridejo prsi v tako gibanje, da skočijo zlomljena rebra zopet nazaj.“

Handwritten signature or initials at the top of the page.

„Stoj!“ zakliče Strnad in ga zgrabi za roko.

„To je bilo pa res prav enostavno. Je potem ozdravel?“

„Žalibog da ne; v štirinajstih dneh je bil mrtev.“

„Ah! Torej se ozdravljenje ni posrečilo?“

„Neumnost. Popolnoma se je posrečilo. Ko je bil namreč že mrtev, se je videlo, da sploh ni imel zlomljenih reber.“

„Grom in strela! Kaj pa?“

„Nogo v stegnu. K temu je prišlo vnetje in dečko je šel v grob. Če bi strica ne nalagal, da si je rebra zlomil, bi mu uravnala nogo, potem bi mu ne bilo treba umreti.“

„To je res. In take ljudi naj se zdravi. Ali si si zapomnil glede reber?“

„Prav natanko.“

„Ali si jih upaš senoriti uravnati?“

„Gotovo in sicer izvrstno. Samo nekaj moram vedeti.“

„Kaj pa?“

„Da si je res rebra zlomila, in ne kaj drugega.“

„Kaj pa si naj bi zlomila?“

„Morda vrat?“

„Potem bi bila že mrtva.“

„Ali nogo?“

„Ne, za noge sem jo krepko potegnil.“

„Ali roko?“

„Saj lahko obe premika!“

„No, potem ostanejo le še rebra.“

„Vpraša se, če bo dovolila, da boš po nji hodil in skakal.“

„To ni tukaj čisto nič treba.“

„Ne? Zakaj pa ne?“

„Ženska ima nežnejše telo nego moški, zato ni

treba skakati po nji. Zadostuje, če se samo s pestmi tolče in gnete. Potem skočijo rebra sama nazaj.“

„In eden mora držati?“

„Da, seveda, da me ne moti.“

„Koga boš vzela za ta posel?“

„Ne vem še. Ti bi že imel veselje?“

„Da. Seniorita bo dala gotovo dobro plačilo, če spet ozdravi. Me hočeš predlagati?“

„Da, toda s pogojem.“

„S kakšnim?“

„Držati jo boš moral trdo. Naj še tako vpije, joka, prosi ali razsaja, jo ne smeš uslišati, dokler ne slišiš, da so rebra skočila nazaj.“

„Ali se pa to sliši?“

„Da, sliši se glasen pok.“

„Dobro, držal jo bom tako močno, da bi deset konj nič ne opravilo.“

„Potem sva edina. Ti pojdeš k nji in ji porečeš, da sem jaz padar.“

„Da. In Ti ji boš rekel, da naj Ti jaz pomagam.“

Med tem smešnim pogovorom sta si prizadevala odpreti žabnico. Naposled se je posrečilo; odprla sta vrata in pahnila bakera v luknjo ter za njim zopet zaklenila. Potem sta odšla.

Takoj v prvem trenutku je zadel bakero v človeka, ki je sključen sedel ob zidu. Pri drugem koraku je stopil na osebo, ki je ležala na tleh. Spoznati ni mogel ničesar, ker je bilo popolnoma temno.

Čakal je, da se niso slišali koraki odhajajočih in potem rekel:

„Senor Karpeles!“

Tiho ječanje mu je odgovorilo.

„Senor Peter Karpeles!“

Ječanje se je ponovilo, toda besede ni bilo razločiti.

„Senora Marija Hermajek!“ je rekel zdaj bakero.

„To sem jaz,“ je odgovorila postava ob zidu. „Kdo pa ste?“

„Kdo sem? Ali me ne poznate po glasu?“

Imenoval je ime. Tedaj je Marija skočila s svojega mokrega sedeža in zaklicala:

„Ti si? Ti? Je-li mogoče? Kako prideš k nama?“

„Vjetnik sem,“ je odgovoril.

„Moj Bog! Mislila sem, da nas boš rešil.“

„Če Bog ne naredi čudež, je rešitev nemogoča.“

„Santa madona! Tudi Ti obupuješ?“

„Obupujem? Ne, kajti še je Bog, še nas lahko reši.“

„O, da bi skoro storil, sicer smo izgubljeni. Kako je bilo v Gvadelupu in kako si prišel v Kortejeve roke?“

„To bom pozneje povedal. Govorimo najprej o sedanjosti. Ta ki tu leži, je senor Karpeles?“

„Da.“

„Ali mu je hudo?“

„Na celem telesu ima krvave rane od udarcev in je skoro vedno v nezavesti. Ali že veš, kaj se je z njim zgodilo?“

„Da. Bog povrne temu satanu na sodnji dan. Lakote morata umreti, kajne?“

„Da in žeje.“

„Potem ne dobite niti jedi niti pijače.“

„O da! Usmiljen človek je nam vsak dan spuščal skozi luknjo kruh in vodo. Tudi druge reči so menda zraven. Žalibog nam pa vse nič ne pomaga.“

„Kruh in voda Vama ne pomagata?“

„Da.“

„Zakaj?“

„Saj sva zvezana. Rok ne morem rabiti.“

„Jaz tudi ne. Potem še nista ničesar vžila?“

„Ničesar.“

„Moj Bog! In ta ozek prostor! Tri osebe komaj stojijo tukaj, kaj šele ležijo. Ah, zdaj se spomnim, da imam nož pri sebi.“

„Nož? Ali Ti niso vzeli orožja?“

„Seveda; toda pozabili so žepe preiskati. V levem hlačnem žepu je moj nož; oster je kakor strup, toda roke ne morem spraviti v žep.“

„Morda se meni posreči, če stopiš k meni.“

Stopil je prav blizu k nji in posrečilo se ji je z zvezano roko seči v žep in izvleči nož.

„Kaj pa zdaj?“ je vprašala. „Odpreti ga ne morem.“

„Le trdno drži ročaj, jaz bom pa z zobmi prijel klino,“ je rekel.

Po mnogih poskusih se jima je posrečilo.

„Tako,“ je rekel bakero. „Zdaj vzamem nož v desno roko in Ti drgneš svoje vezi po ostrini. Ko boš imela proste roke, boš tudi moje jermene prerezala.“

To se je zgodilo; kajpada je preteklo dalj časa, predno sta končala, naposled sta bila pa le prosta.

„Hvala in slava Bogu!“ je rekla Marija. „Zdaj vsaj lahko vidim ali čutim našega dobrega seniorja. Pazi, da ne pohodiš, kar nam je spustil neznan dobrotnik po luknji.“

„Poglejva najprej, kaj je!“ je rekel bakero.

Pokleknila sta in tipala okrog sebe.

„Majhen hlebček kruha,“ je dejala Marija.

„Steklenica z vodo,“ je rekel bakero.

„Tudi steklenica.“

„In jaz kruh.“

„In jaz — ah, lojevo svečo!“

„Ali res, senora?“

„Da.“

„Potem so tudi užigalice. Žalibog da so najbrž mokre. Ah, tu leži usnjeni zavojček.“

Odprl je tega, potipal vsebino in nadaljeval:

„Užigalice, pa res, še popolnoma suhe in listič zraven. Prižgiva luč, senora Marija, da se lahko ogledava.“

Skoro sta prižgala luč in našla še eno svečo in dve steklenici z vodo.

„Hvala Bogu, žeje ne bomo umrli,“ je rekla Marija. „Predvsem moram pogledati, če je kaj napisano na lističu.“

„Tukaj je,“ je dejal bakero.

Dočim je svetil, je ona pogledala.

„Da,“ je rekla, „tukaj je nekaj vrstic, sicer slabo napisano, vendar čitljivo.“

Držala je listič bližje luči in čitala:

„Od nekoga, ki se je pregrešil nad Vami. Danes moram oditi, toda našel sem drugega, ki Vam bo namesto mene dajal luč, kruh in vodo. Molite zame in odpustite mi.“

„Kdo je neki?“ je vprašala Marija.

„Najbrž ta, ki je tepel seniorja Karpelesa.“

„Da, najbrž. Bog mu odpusti! Moral je ubogati. Toda, sveta Marija, nič ne misliva na najinega gospoda!“

Posvetila sta Karpelesa. Zelo žalostno je izgledal.

Na rokah in nogah je bil zvezan in po celem telesu razmesarjen, kosi kože in mesa so viseli od njega in strjena kri se je držala ran in obleke.

Oči so mu bile zaprte in obraz je bil podoben mrtvecu. Ni se ganil. Oba človeka sta začela zelo jokati.

„O sveta nebesa, moj ljubi, ljubi senor!“

Ihteč je položila glavo mučenca v naročje. Bakero je pa stiskal pesti.

„To bi moral poprej vedeti,“ je škripal.

„Kedaj?“ je vprašala.

„Ko sem bil pri Jožefi.“

„O, pri nji si bil?“

„Da.“

„Kako si prišel do nje? Kaj je rekla?“

„Pozneje o tem. Dal sem ji tako brco, da si je nekaj reber zlomila. Če bi pa poprej videl, kar zdaj tukaj vidim, bi ji šlo za življenje.“

„Kaj hočemo storiti? Naš dobri gospod bo gotovo umrl,“ je tarnala Marija.

„Najboljše in najpotrebnejše, kar rabimo, je Bog že dal — — —“

„Vodo. kajne?“

„Da. In če bi imel platno na sebi ali srajco ali — — —“

„O, srajco imam jaz in tudi eno krilo odveč,“ je rekla Marija. „Tukaj ne smemo delati poklonov. Treba nam je obvezil.“

„Izmijva najprej strjeno kri.“

„Toda z mokrimi cunjami, sicer porabiva preveč vode.“

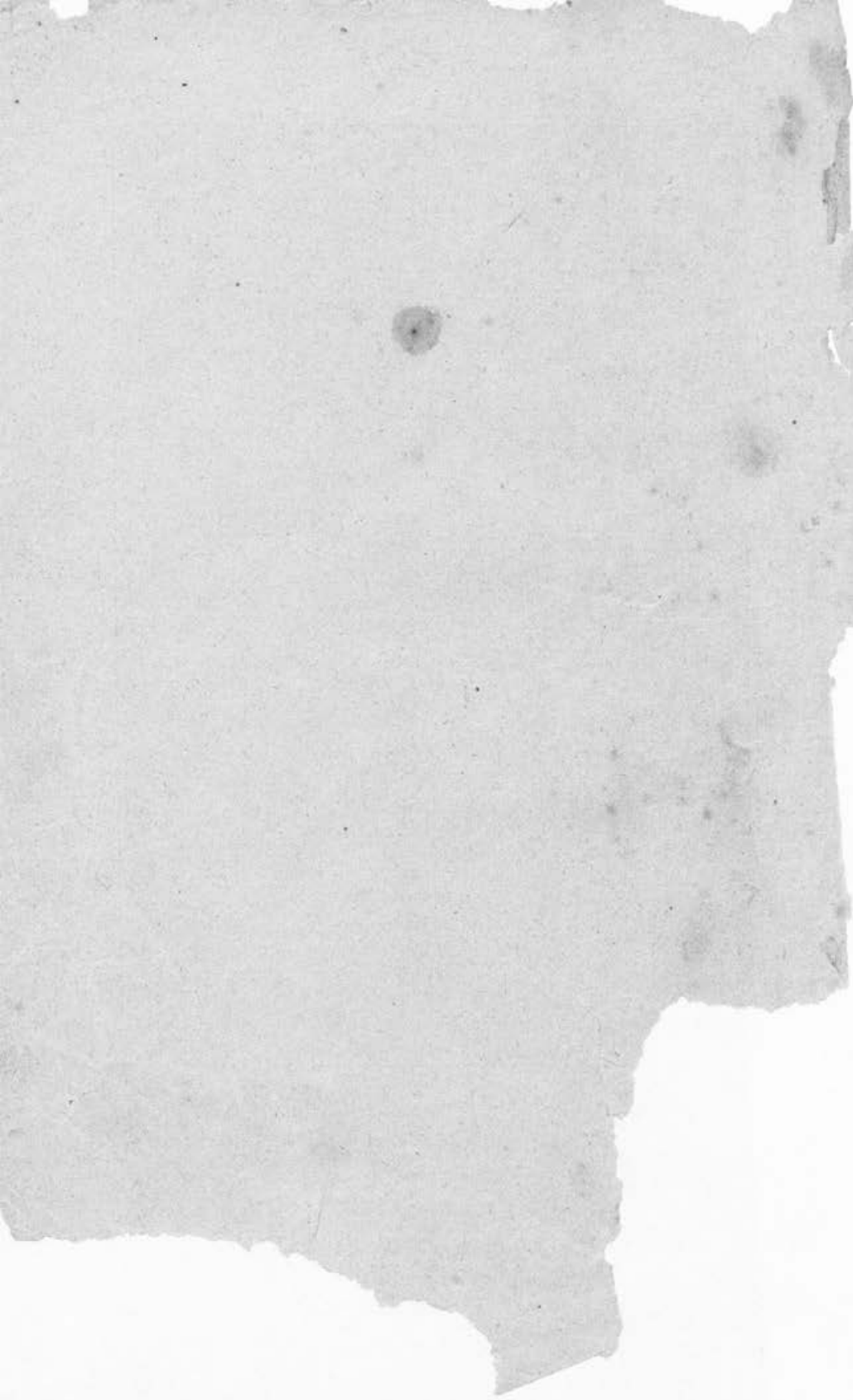
Strgala je svoje krilo in slekla srajco. Potem sta namočila cunje in jih pokladala na ranjenca. Bilo je

„Moje oče!“ je zaklicala in se ga v napetu oklenila. „Jaz sem Tvoja Silvica, a!“

ravnosti.

397

„Kaj? Radovednost?“ se je razsrdil Lopes. „Ali vesta, kdo sem jaz?“

„Nočeva vedeti, kaj pametnega gotovo ne.“

„Človek, Ti noriš!“ je rekel Lopes in stopil k Andreju.

„Ali pa Ti!“ je zaklical André in sunil s pestjo polkovnika v trebuh, da se je zvrnil na tla. Takoj je bil na njem in ga še po sencih udaril, da je postal nezavesten.

Vojaki so takoj poskočili in hoteli Lopesu na pomoč, a Slavko je potegnul revolverja in grozil, da vsakega ustrelji kdor se gane.

Emilija se je s solzami v očeh zahvaljevala za rešitev. Povedala je tudi, da bi jo naslednji dan obesili v Tuli, kakor je zatrnil Lopes.

Slavko in André sta zvezala Lopesa in vojake in potem so odjezdili nazaj proti Kveretari. To mesto so obšli in skoro dospeli do Huaresovih predstraž. —

Huares je bil v San Lui Potosio. Pri njem sta bila lord Lindzej in Ema. Lahko si je misliti, kako sta bila vesela rešitve jetnikov. Marijano je bil še vedno v Santi Jagi in ni mogel pustiti don Ferdinanda, da bi obiskal nevesto. Zato sta si pa tem večkrat pisala in se tolažila na lepo bodočnost.

Tudi Strnad je takoj brzojavil domov, da je Slavko rešil njega in ostale. Ta brzojavka je vzbudila na Bršljanovem in na Rodrigandi nepopisno veselje. Stari stotnik Podgornik je popolnoma izgubil za par dnij podagro.

Medtem se je položaj mesta Kveretara, kjer je bil cesar Maks, še poslabšal. Na rešitev ni bilo več misliti, kajti Huaresov general Veles je mesto popolnoma zaprl in obkolil.

Izdajalski general Miramon se je zbal za svojo glavo, če pade republikancem v roko. Poiskal je še bolj izdajalskega polkovnika Lopesa in poštenjaka sta se zmenila, da odpreta mala vratica Velesovim četam, če jima general Veles dovoli prost odhod.

Miramon se ni mogel sam pogajati z Velesom, zato je poslal Lopesa k njemu.

Veles ni hotel sprva ničesar slišati, da bi mu mesto na tako izdajalski način prišlo v oblast, ker je bil prepričan, da mu prej ali slej pade v roke in tudi Miramonu, ki je bil najbolj sovražen človek v Mehiki, ni hotel oziroma ni smel podariti življenja. Lopes je bil pa zadovoljen, če le njemu pusti življenje in naposled se je Veles udal.

Dal je Lopesu častno besedo, da mu podari življenje in desetisoč pezet, če mu ta odpre v noči od 14.—15. maja vrata Kveretara in izroči cesarja njegovim četam. Lopes je torej izdal tudi Miramona: izdajalec je izdal izdajalca.

Človeku se mora studiti to dejanje Lopesa, ki je takrat izdal cesarja Maksa, ki mu je bil največji dobrotnik. Obdal ga je s častmi in bogastvom in bil boter njegovemu otroku in ta človek je pokazal na tako ostuden način svojo hvaležnost dobremu cesarju.

Strnad je izvedel od Velesa o tej izdaji. Povedal je to Slavkotu in ta je hotel na vsak način biti zraven, ko se bo mesto udalo.

Dne 14. maja opolnoči je Lopes odprl stranska vrata mesta Kveretara in Hwaresove čete so se vsule v mesto. Cesar je stanoval v nekem samostanu in Slavk Krek ga je našel v tej usodni noči v samostanski vrtu. S Strnadom sta že vse pripravila, da spravita botem čez mejo.

„Veličanstvo,“ je rekel Slavko cesarju, „rotim Vas, pojdite z menoj, da Vas rešim. Huaresove čete so že v mestu in izgubljeni ste, če me ne ubogate.“

Cesar Maks ga je spoznal, a ni se hotel udati njegovim prošnjam, češ da se mu ne sme ničesar zgoditi in da noče biti brez zvestega generala Mejia rešen.

Slavko je izprevidel, da ničesar ne opravi in je z neizmerno žalostjo v srcu odšel.

Še tisto noč se je Maks udal na milost in nemilost generalu Eskobedeju.

Kaj se je potem zgodilo, je znano iz zgodovine. Maks in generala Mejia in Miramon so bili obsojeni k smrti.

Dne 19. junija 1867 je vladala zamolkla tišina v mestu Kveretaru. Meščani, vojaki, bakeri, Indijanci, beli ljudje, zamorci sploh ljudje vseh barv in noš so se zbirali na trgu in ulicah, da bi videli cesarjevo smrt.

Ni vladalo divje veselje, ampak v vseh očeh se je bralo sočutje do nesrečnega cesarja.

Tiho so se pogovarjali, kakor bi bili v cerkvi.

Ob sedmi uri so pripeljali jetnike iz ječ. Bili so cesar Maks in generala Mejia in Miramon. Vsak se je peljal v lastnem vozu v spremstvu vojakov.

Spredaj so šli vojaki s sulicami. Za njimi je korakala godba in igrala žalobne koračnice. Ob strani so delali vojaki špalir v dveh vrstah. Za jetniki so korakali frančiškani. Sprednja dva sta nesla križ in blagoslovljeno vodo. Za njimi so nesli Indijanci mrtvaške krste ter tri križe, na katere so se obsojenci nagnili pri smrti.

V očeh cesarja Maksa je bil izraz, ki ga ni nihče pozabil, kdor je videl Maksa v zadnji uri njegovega življenja.

Oči so mu bile obrnjene proti vzhodu, kjer je ležala domovina in sploh vse, vse, kar je zapustil, da bi sledil slepilu, ki ga je dovedlo v grob. Tam onstran morja je ležal tudi krasen grad Miramar, kjer je bivala cesarica z bolnim duhom.

Tugepoln smehljal se je zibal cesarju na ustnih. Ena roka mu je počivala na blazini in z drugo si je gladil dolgo črno brado.

Ko so dospeli do morišča, so naredili vojaki četvero-kot, ki je bil na eni strani odprt.

General Eskobedo se je približal vozovom in ukazal jetnikom naj izstopijo.

„Vamos nos à la libertad — umrimo za prostost!“ je rekel Maks s pogledom na sonce, ki mu je zadnji-krat svetilo. Potem je potegnil uro in pritisnil na skrito pero. Odprl se je pokrovček, pod katerim je bila skrita podobica cesarice Karlote. Poljubil je podobo in dal potem uro izpovedniku s prošnjo:

„Izročite ta spomin moji ljubljeni soprogi v Evropi. Če bi se kedaj zavedla in Vas razumela ji povejte, da so se moje oči zaprle z njeno sliko, ki jo vzamem seboj!“

Zamolcklo so zadoneli zvonovi. Maksimilijan je odločno in ponosno korakal k lesenemu križu in klopi, ki je bila zanj postavljena poleg odprtega groba. Mejia je storil pravtako, Miramon se je pa opotekal. Z očmi je blodil iskajoč pomoč v višave in okrog sebe.

Nato so prebrali smrtno obsodbo in razloge in dovolili potem jetnikom, da še enkrat govorijo. Miramon je jecljal nekaj besed. Mejia je ponosno zamahn z roko, da se odreče tej milosti. Toda Maks je stop korak naprej in rekel z glasnim in odločnim glasom:

„Umrem za pravično stvar, za prostost in neod-

visnost Mehike! Moja kri naj za vedno premaga nesrečo moje nove domovine! Živio Mehika!"

Tem besedam ni nihče nasprotoval, a jih tudi nihče odobral.

Nato so komandirali tri oddelke vojakov, vsak po pet mož in dva podčastnika. Ti so se približali obsojencem za tri korake.

Cesar je pomigal naredniku, ki je poveljeval oddelkom k sebi, potegnil iz žepa polno pest zlatnikov in rekel:

„Razdelite to po moji smrti med te vojake in jim recite, naj dobro merijo na moje srce. Merite na srce! Merite dobro!“

Narednik je stopil nazaj in pravitako cesar. Vzdignili so nabite puške. Miramon se je zgrudil na klop, kjer je obsedel. Francišskani so mu položili roke čez prsa. Cesar je objel Mejio in ta njega ter izgovoril nekaj besed, katerih ni nihče razumel. Potem je pogumni, zvesti general prekrižal roki na prsih in pogumno pričakoval krogle.

Nato je stopil škof k cesarju in rekel:

„Veličanstvo, poljubite me v znamenje sprave z mehiškansko deželo in narodom. Odpustite v zadnjem hipu vsem vse!“

Maks se je dal objeti in poljubiti. Bil je zelo razburjen in takoj vedel, kaj škof misli. Bojeval se je v srcu in potem glasno rekel:

„Povejte Lopesu, da mu odpustim izdajstvo!“

Mnogo okolistoječih je jokalo in celo oni, ki niso imeli solz, so bili vidno ganjeni. Kaj je Eskobedo občutil, ni mogel nihče uganiti. Obraz mu je bil resen in nepremičen. K njemu se je obrnil cesar z besedami:

„A la disposition de usted — na razpolago sem Vam!“

Pri teh besedah se je naslonil na križ, ki je bil zanj pripravljen. Narednik je pogledal Eskobeda in ta mu je pokimal rekoč:

„Adelante — naprej!“

Strelci so nastopili. Gola sablja se je vzdignila in puškine cevi so se povesele, sablja se je zopet vzdignila, streli so počili, rogovi zadoneli, bobni zaropotali —

Cesar je padel v srce zadet na križ, na katerega se je naslonil. Vzdignili so ga in takoj položili v krsto.

Miramon je padel v pesek in bil tudi mrtev. Mejia je še vedno stal in mahal z rokami po zraku. Slabo je bil zadet. Eden podčastnikov je stopil k njemu, mu pritisnil puškino cev za uho in sprožil. Ta strel je podrl zvestega moža.

Tako je umrl Maksimilijan Avstrijski, katerega je francoski cesar Napoleon III. zapeljal v Mehiko. S kakšnim upanjem in veseljem je šel takrat mladi nadvojvoda v Mehiko. Pridružili so se mu prostovoljci iz vseh dežel in tudi jako veliko Slovencev je šlo z njim čez morje. Tudi slovenska kri je tekla takrat v Mehiki. Mnogi so se vrnili in še danes jih precej živi, ki so bili z Maksimiljanom v Mehiki. Ljudstvo jim še vedno pravi „Meksikajnarji“. In če se, ljubi bralec, snideš s takim „Mehikancem“, Ti bo rad in veliko pravil o lepem, dobrem cesarju Maksimilijanu z dolgo črno brado in o njegovi nesrečni smrti, ki je gotovo ni zaslužil.

Huares je zopet postal gospodar cele Mehike. Slav kota ni bilo poleg, ko so cesarja ustrelili. Nasprotov je njegovemu čuvstvu, da bi gledal smrt moža, ki g

je hotel rešiti. Ob istem času je sedel z malim Andrejem zunaj mesta v svojem šotoru. Slišala sta zvoniti zvonove in streli, ki so podrli dobrega cesarja so jima zadoneli na uho.

„Zdaj! Zdaj so mrtvi!“ je zaklical André.

„Bil je že mrtev, ko je odklonil rešitev,“ je odgovoril Slavko.

„Ali ga ni bilo več mogoče rešiti? Morda bi se ga pa lahko iz ječe odpeljalo?“

„Preden je bil Maks vjet, bi ga lahko rešil, ne da bi zakrivil hudodelstva.“

„Ali pozneje ne več?“

„Ne, ker bi bila poznejša rešitev iz ječe protizakonita. Dokler je bil še med svojimi, bi ga lahko rešil, ne da bi zakrivil prestop.“

„Hm, morda imate prav! Saj ni hotel drugače.“

„Zato si nama ni treba očitati in zdaj nimava ničesar več opraviti tukaj. Le usodne strele sem še hotel slišati. Zdaj sem bil priča ene največjih zgodovinskih žaloiger in bom takoj odšel iz Kveretara.“

„Brez slovesa ali dopusta?“

„Saj nisem od nikogar odvisen.“

„In kam greste zdaj?“

„K Huaresu.“

„Smem z Vami?“

„Kajpada,“ je pokimal Slavko.

„Ah, tu bom videl seniorito Emilijo! Pojde senior Strnad tudi z nama?“

„Upam. Jezdite naprej k njemu, da bo pripravljen, ko pridem.“

Drugo jutro so odjezdili v spremstvu obeh indijanskih vodij v San Lui Potozi. Ko so jezdili skozi Gvanažvato, je André nenadoma obstal.

„Poznate, gospodje, tega konja?“

Pri teh besedah je pokazal osedlanega konja, ki je stal pred neko vento.

„Konj črnega Edvarda,“ je odgovoril Strnad. „Tukaj se je vstavil, pojdimo noter.“

Toda ni jim bilo treba iti v hišo. Edvard jih je že videl in prišel vun. Bil je v Santi Jagi in jih je hotel poiskati ter povedati, da je tam vse v redu. Seveda se jim je takoj pridružil.

Ko so dospeli v Potozi in spravili konje, sta Strnad in Slavko takoj odšla k predsedniku, ki ju je takoj sprejel, čeprav je bil obložen z delom.

„Žalostno vest prinašate?“ je resno vprašal, ko so se pozdravili.

„Da,“ je odgovoril Slavko, „prinašam odmev strel, ki so usmrtili Maksa Avstrijskega.“

„Torej ste bili poleg?“

„Ne. Nisem mogel prisostvovati žalostnemu prizoru.“

„Eskobedov poslanec je že dospel. Maksimilijan je pogumno in kot mož umrl. Bil sem njegov politični nasprotnik a ne osebni sovražnik.“

Zdelo se je, da se hoče s tem opravičiti, zato je Strnad rekel:

„Mi vemo to najbolj, senor!“

„Ah!“ je rekel Huanes in se skrivnostno nasmehljaj, „torej ste me razumeli, ko sem ga hotel rešiti!“

„Da, senor, in pošteno ste se trudili za njegovo rešitev,“ je rekel Slavko, „toda vse je bilo zaman.“

„Torej bi ga lahko rešili?“ je vprašal Huanes.

„Da, celo lahko bi ga, ko bi hotel,“ je Slavko žalostno odgovoril.

Nato je Huares zmajal z glavo in stopil k oknu ter molče gledal vun. Potem se je hitro zopet obrnil in rekel:

„Torej ni hotel drugače. Mrtev je, ne sodimo ga tudi mi. Vam pa hvala, da ste razumeli moja namigovanja in se ravnali po njih. Sodili me bodo krivo, Vi me pa bolje poznate, čeprav morate molčati, dokler bom še jaz načeloval mehikanski vladi. V tem času ne sme noben republikanec vedeti, kaj sem storil in želel. Ko bom pa odstopil ali umrl, potem si mislite, da je prišel čas naznaniti svetu, kako rad bi rešil svojega nasprotnika. To je zapuščina, ki jo zapuščam Vama, kadar ostavita deželo, ki je bila prizor žaloigre, katere nisem niti povzročil niti zakrivil.“

Govoril je resno in iz srca. Poslušalca sta bila globoko ganjena. Nastal je odmor, ki ga je Huares prekinil s vprašanjem:

„Kajne, Mehiko boste skoro zapustili?“

„Upamo,“ je odgovoril Strnad. „Toda nekaj časa moramo še ostati pod Vašim varstvom.“

„To me veseli. Saj veste, da se vse zgodi, kar lahko za Vas storim. Preden odputejete, moramo urediti Rodrigandsko zadevo, kolikor je spada pred mehikansko sodišče.“

„Na katerega sodnika se nam je torej obrniti?“

„Na mene. Skrbel bom, da pride Vaša stvar v prav tako pravične kakor hitre roke. Jetniki so še v samostanu dela Barbara?“

„Da. Dobro so zastraženi.“

„Pripeljite jih in tudi Marija Hermajek, stari hacijendero Peter Karpeles, njegova hči in Indijanka Karja naj pridejo.“

„V Potozi?“

„Ne. Odpotoval bom v glavno mesto in tjekaj pripeljite jetnike.“

„Ali so vsi lahko obsojeni pod Vašim pravosodstvom?“

„Ne. Obtožim lahko vse, toda obsoditi smem le Pavla Korteja in njegovo hči.“

„In ostali?“

„Peljite jih v Španijo, kjer boste zadevo končali.“

„Na katero oblast se moramo tu obrniti?“

„Na višje tribunalno sodišče v Barceloni.“

„Hvala. Se bo preiskava tukaj javno vršila?“

„Gotovo.“

„Jaz bi temu ugovarjal.“

„Zakaj?“

„Ker bi se o stvari, preden jo tukaj končamo, toliko izvedelo v Španijo, da bi krivci, ki so tam, lahko ubežali pravici.“

„To je res. Zato bomo morali biti previdni in kolikor mogoče diskretno vršiti preiskavo. Da pa zabranimo kaj takega, se bom obrnil v Španijo s prošnjo, da bodo grofa Alfonza skrivaj toda strogo policijsko nadzorovali. Vam to zadostuje?“

„Popolnoma, senor!“

„Za prepeljavo jetnikov iz samostana dela Barbara v glavno mesto Vam dam na razpolago oddelek vojakov. Kedaj odpotujete?“

„Jutri zjutraj. Do takrat se morajo spočiti naši konji.“

„Dobro. Dal bom potrebna povelja.“

S tem se je končal pogovor. Strnad se je dogovoril z drugimi, kdo bo jezdil v hacijendo po tamošnje prebivalce. Ker so bili Ema, Resedila in Karja tam, so

se določili Gromov Strel, črni Edvard in Medvedovo Srce.

Drugo jutro so odpotovali.

Poprej je pa postalo še eno srce srečno, ki si ni moglo misliti, da je ta sreča mogoča.

Po omenjenem pogovoru je šel mali André k senoriti Emiliji. Bilo je že zvečer in soba, v kateri je stanovala še z dvema drugima, je bila razsvetljena. Hwares jo je za usluge, ki mu jih je storila tako obdaril, da si je lahko privoščila lepo stanovanje.

Ko je André vstopil, je ležala lepa deklica na otomani. Sicer ni bila več v prvi, najlepši mladosti, toda njena lepota je bila taka, ki ne mini ampak z leti še očarljivejša postane.

Ko ga je ugledala, je hitro vstala iz blazin.

„Ah, senor André!“ je zaklicala. „Vi tu? To me veseli, to me res iz srca veseli!“

Mali lovec je bil deloma ves srečen deloma malo v zadregi, ko je vprašal:

„Ali Vas res veseli, da Vas obiše takle star medvedar, seniorita?“

„Gotovo, gotovo! Ali ne vidite, da Vam ponujam obe roki?“

„Vsi vrage, da! Toda — hm!“

Obotavljal se je prijeti za roke in rekel:

„Te male, lepe, bele rokce in moje od solnca ožgane roke. Ali se to strinja?“

Tedaj ga je prijela za roke in jih krepko stresla in potem nadaljevala:

„Bojite se mojih rok, ali pa veste, kaj bi iz njih brez Vas postalo?“

„No, kaj pa, seniorita?“

„Bile bi mrzle, trde in gnjile bi pod zemljo.“

„Grom in strela! Bogve, da bi bilo škoda. Toda, hm, kje pa pravzaprav?“

„V Tuli, kjer bi bila ustreljena ali celo obešena, če bi me Vi ne rešili.“

„Jaz?“ se je začudil.

„Da, Vi!“ je odgovorila.

„Kaj še! Rešitelj je bil ta poročnik Krek, pa ne jaz.“

„Oba sta enako veliko storila, eden kakor drugi. Sedite vendar.“

Hotela ga je potegniti na zofo, toda André se je branil.

„Ne tja!“ je rekel. „Ta prostor je ja iz žameta!“

„Kaj pa je potem?“

„Veliko! Moje hlače in takle žamet. Mali André in tak kanapé, ali kar je že. To bi bilo prav tako kakor če bi zelenec sedel v mlečni riž ali proseno kašo.“

Krepko ga je prijela in potegnila poleg sebe na udirajoče se blazine.

„Nebesa pomagajte!“ je zaklical. „To gre globoko. Take blazine se ne dobi niti v najboljšem gozdu.“

„Mislite? In te blazine imajo še to posebnost, da se da na njih prav prijetno pogovarjati.“

„V gozdu na mahu tudi.“

„Pojdite zdaj z gozdom. Tukaj sva in hočeva govoriti o sebi, pa ne od Vaših bivolih in medvedih.“

„Dobro,“ je rekel in se boječe stisnil v kot, kjer so ga peresa vendar vznemirljivo gugala gorindol. „Torej o sebi hočeva govoriti? Začnite!“

„Zakaj pa ne Vi?“

„Jaz? Vsi vrage! O čem pa naj bi govoril?“

„O meni!“ se je zasmejala.

Boječę je poškilil k nji. Zapazila je in vprašala:

„Ali se me bojite, ali pa ne govorite radi o meni?“

Pokimal je zamišljeno z glavo in odgovoril:

„Hm! Bojim se že malo.“

„Ah! Zakaj?“

„No, razložiti Vam hočem. Povejte mi, če bi zdajle prišel hudič, ali bi —“

„Pfuj, hudič! Kako pridete do tega? Ali sem mu morda podobna?“

„Prav nič! Ali bi se ga pa ne bali?“

„Malo že.“

„In če bi prišel angel, ali bi se ga kaj bali?“

„Hm! Malo bi se ga že ustrašila.“

„No vidite, seniorita. Bojimo se vsega, kar je prav grdo in zlobno ali pa prav lepo in dobro. Človek je v sredini obeh, da se ne upa ne do enega ne do drugega.“

„To ste prav dobro povedali, moj ljubi André. Kaj ste pa hoteli reči z ozirom na mene?“

„Da se bojim, ker ste angel.“

Prav ljubko se je začudila in zaklicala:

„Kaj? Tudi galantni ste lahko?“

„Galanten?“ je prestrašen vprašal. „Ali je to res galantno?“

„Seveda.“

„Vsi vragi! Torej mi oprostite, prosim! Pa mi vsaj ne zaamerite, ker nisem slabo mislil.“

„O tem sem prepričana. Toda, mislite morda, da ne smete biti galantni napram meni?“

„Kako bi si to upal!“

„Zakaj pa ne?“

Vtem se je pomaknila bližje k njemu in on se je, ko je to opazil, stisnil kolikor mogoče v kot.

„Jaz, Andrej Štempihar! In Vi, angel, lepa senorita Emilija. To je prav tako, kakor kolomaz in jutranja zarja.“

Srčkano se je nasmejala in rekla:

„Kaj pa je bil Vaš oče, André?“

„Velik revež na Kranjskem.“

„In moj oče je bil velik siromak v Parizu. Ali se me je torej treba bati?“

„Zarad očetov ne, toda zarad hčere.“

„Motite se. Deklica sem in nič več kakor predsednikova poizvednica. Vi pa ste hraber, pogumen lovec, ki se lahko hvalite s slavnimi deli. Ali še veste, kako ste se takrat žrtvovali v Čikvakvi za svoje prijatelje?“

„Hm! Da.“

Pri tem je mislil na poljube, ki jih je dobil od lepe Emilije v plačilo.

„In potem ste mi rešili življenje!“

„To je le malenkost!“

„Kaj? Moje življenje imate za malenkost?“ je vprašala.

Prestrašen je poskočil.

„Vsi vragi, tako nisem mislil,“ je zaklical. „Človeka, ki bi imenoval Vaše življenje malenkost, bi udaril po glavi, da bi mu šla duša pri vseh desetih prstih in še pri peti vun!“

„No, vidite, senor, in vendar je to življenje viselo le na niti. Vi ste me rešili. Zelo bi želela, da bi imela takega variha vedno pri sebi.“

Njegovo dobro, pošteno oko je veselja zabliskalo.

„Ali res, to bi želeli, senorita?“ je hlastno vprašal.

„Da,“ je odgovorila. „Takega variha, kakor ste Vi, najrajše pa Vas samega.“

„No, to se lahko zgodi.“

„Kako?“ je vprašala, radovedna, kaj bo odgovoril.

„No — hm,“ je v zadregi zakašljal. „Potrebujete morda kakega — hm! služabnika?“

„Služabnika? Zakaj?“

„Vprašal bi Vas, če bi me hoteli za služabnika.“

„Vas? O ne! Kot služabnika bi Vas ne marala.“

„Sapralot!“ je dejal razočaran. „Bil bi pa vedno tako zvest in postrežljiv kakor nihče drug.“

„To Vam rada verjamem, ker ste dobra, zvesta duša. Toda kot služabnik bi bili moj podložnik!“

„Saj to hočem biti!“

„Toda jaz nočem. Jaz Vas cenim, jaz Vas tako spoštujem, da bi Vas ne hotela imeti pod seboj.“

„No, torej me imejte poleg sebe!“

„Kot kaj pa?“

„Hm! To je res prokleto zamotana stvar. Tu se skoro néha moja modrost. Ali ne potrebujete morda spremljevalca na potovanju?“

„Morda. Toda potovala bom malo.“

„No, me pa vzemite za hišnika!“

„Nimam hiše.“

„Torej Vam jo jaz sezidam, saj nisem brez tega!“

Pri tem je pomežiknil z očmi in pokazal s prsti, kako se denar šteje.

„Tako, tako!“ se je smejala. „Tega mi ni treba, saj tudi jaz nisem brez tega!“

Pri tem je ravno tako pomižknila z očmi in s palcem in kazalcem štela denar.

„To me veseli,“ je dejal. „Torej s hišnikom ni nič. Kaj pa kot nadzornik ali upravitelj?“

„Nimam tovarne niti grajščine.“

„Nič ne škoduje. Zidajte si pivovarno. Jaz sem pravzaprav pivovar.“

„Če bi hotela zidati, bi se rajši odrekla pivovarni in sprejela Vaš prvi predlog.“

„Hišo zidati, kajne? Šapralot, torej postanem hišnik!“

„Potem bi bili pa le moj podložnik.“

„To je res. Če pa gre za hišo, je le hišni gospodar, ki ni podložnik.“

„Res je. Kaj Vas pa zadržuje, da bi ne bili?“

„Nič. Samo potem bi moral jaz hišo zidati, ne Vi.“

„In če bi jo pa vendar jaz zidala?“

„Potem bi bili Vi gospodarica.“

„Ali bi potem ne bilo mogoče, da bi bil tudi gospodar poleg?“

Začudeno jo je pogledal, pokimal z glavo in odgovoril:

„Kajpada, toda potem bi ne bil hišni gospodar, ampak hišni —“

„No, zakaj se Vam pa ustavlja. Povejte vendar.“

„Hm! Tako presneto neumna beseda.“

„Katera pa?“

„Hišni — — hm — — hišni o — — hišni oče!“

Vendar je spravil besedo iz ust. Globoko je vzdihnil, boječe sklonil glavo in zatisnil oči, da bi ne videl, kako jo je vjezil. Toda mesto jeznih besed je slišal tiho, prijazno vprašanje:

„No, senior, ali ni to lepo mesto? Ali bi ga ne hoteli imeti? Ali bi ne hoteli biti pri meni hišni oče?“

Počasi je odprl oči in pravtako rekel:

„Kdo bi bil pa potem hišna mati?“

„No, kdo drugi nego jaz?“

„Vi?“ je zaklical.

Tako se je ustrašil, da je hotel poskočiti. Toda Emilija ga je obdržala in vprašala:

„Ali morda mislite, da bi bila slaba gospodinja?“

„Ne, ne! Nikakor ne,“ je odgovoril. „Toda ne gre, pa ne gre.“

„Zakaj ne?“

„Ker — bi morali biti Vi moja — žena.“

Glasno se je zasmejala in vprašala:

„In to kratko besedo Vam je bilo tako težko izgovoriti?“

„Zelo težko, neznansko težko, strašno težko. Rajše zabodem medveda s šivanko, nego da bi kaj takega začel.“

„Torej še niste nikoli odkrili kaki deklici prave ljubezni?“

„Ne — hm, da, ne, namreč, ako gre za pravo ljubezen.“

„Toda dobri ste že bili kateri?“

„Da, peklenško dober. Toda moj brat ji je bil ljubši, in zato sem jo potegnil v širni svet.“

„In od takrat do danes niste bili nobeni več tako dobri, senior?“

Zopet je zaprl oči, toda iz povsem drugega vzroka nego prej. Njegov obraz se je čudovito lepo razjasnil, kakor bi mu duša živela na njem in ne da bi oči odprl, je odgovoril:

„O da, seniorita. Le eni edini sem dober. Toda ne, dober biti, ni pravi izraz, to je veliko, veliko premalo. Nanjo mislim noč in dan. O nji sanjam. Vsako kapljico krvi bi ji rad posamič žrtvoval. Vsemu in vsaki sreči bi se rad odrekel, le da bi njo videl veselo. Da, z veseljem bi rad prenesel tisoč srčnih bolečin, le da bi me enkrat prijazno pogledala.“

Tedaj je Emilijno oko postalo veliko in mokro. Njen lepi obrazek je kazal globoko resnobo, in glas ji je lahko trepetal, ko je vprašala:

„Ali ne smem vedeti, kdo je ona, ki jo tako neizmerno ljubite?“

Tedaj je prestrašen odprl oči in odgovoril:

„Ne, za božjo voljo, ne!“

„Zakaj ne?“

„Ker bi bili Vi jezni, strašansko jezni.“

„No, če mi nočete povedati, Vam pa sama povem.“

„Tega ne morete, saj ne veste.“

„Dokazati Vam hočem, da vem. Položite takole glavo nazaj in zaprite oči, kakor ste poprej storili.“

Ubogal jo je, ne da bi slutil, kaj hoče. Tedaj, komaj je zatisnil oči, sta ga objeli dve gorki, mehki roki; lice se mu je pritisnilo na polne grudi, pod katerimi je razločno slišal in čutil biti srce; dvoje ustnic se je priželo njegovim in potem je slišal tihe, ljubeznipolne besede:

„Jaz sem ona, jaz! Kajne, jaz vem, koga ljubiš?“

Ni odgovoril in tudi očij ni odprl. Ni se premaknil, ampak obležal kakor pes, ki ga boža lepa gospodinja in ki bi rad umrl vsled veselja in radosti in se rad raztopil v tem razkošju.

Pritisnila ga je k sebi, ga zopet poljubila in zopet vprašala:

„Odgovori, André. Kajne, jaz sem, ki jo imaš tako neizmerno rad?“

„Da,“ je prav tiho izgovoril.

„Torej odpri oči!“

Ubogal jo je. Zagledal je njen lepi, veselja blesteči obraz tako blizu svojega. Čutil je, da se ga do-

tika dih njenih usten; tako čudno, sanjavo, tako motno mu je bilo v glavi. Počasi si je pogladil lase s čela in rekel:

„Ali sanjam, ali je resnica? O Bog, preveč je sreče!“

Nežno se ji je izvil iz objema in vstal.

Počasi in skoro opotekajoč je stopil k oknu. Tam je stal dolgo, dolgo časa s sklenjenimi rokami in gledal k zvezdam v višave. Pustila ga je v miru. Čeprav ni imela onega ognja do njega, kakor ga je čutila do Edvarda, mu je bila pa svojemu rešitelju življenja udana z onim tihim čistim čuvstvom, ki ga ljudstvo zove „od srca dober“ in ki je podlaga trajnejše sreče nego hipoma vsplamteč a pravitako hitro pojemajoč srčni ogenj.

Bila je špijonka. Kakšno upanje je še imela? Ali naj žrtvuje svojo lepoto kakemu na svoje plemstvo in bogastvo ponosnemu bahaču, ki bi jo pozneje ostavil? Ne. Vedela je, da je lepa, toda vedela je tudi, da bi s tem božjim darom neizmerno osrečila dobrega moža tu pri nji, zato je dala tej sreči prednost, ker jo je tudi srce gnalo k temu. Saj mu je bila tako iz srca dobra, temu priprostemu pridnemu Andreju, čegar značaj ji je bil porok prave in trajne sreče bolj nego sebična po vživanju hrepeneča ljubezen vseh plemenitih častilcev, ki jih je imela.

Andrej se je obrnil in se počasi vrnil k nji. Pošten obraz se mu je svetil blaženosti in v očeh so mu stale solzne kaplje, ki so mu polzele po licu.

„Ali veš, kaj sem zdaj delal?“ je vprašal.

„Kaj? Povej mi!“

„Molil sem. Da, molil sem, da bi mi ljubi Bog ohranil pamet in misli. Zdaj sem izpoznal, da se je

prav tako težko najti v veliko srečo kakor v teško srčno boleost. In zdaj mi povej, če si resno govorila in če je res, da postaneš moja, Ti, ki sem Te natihem oboževal, kakor bi bila moja kraljica in jaz Tvoj sužen, podložnik, ki je pripravljen, zate živeti, a tudi vsak hip zate umreti!“

Vprašanje, ki je je izgovoril, ji je zrla tudi iz njegovih poštenih, zvestih oči in sicer tako boječe in negotovo, da ga je hitro prijela za roke in rekla:

„Da, res je, moj ljubi André. Tvoja žena hočem biti, Tvoja gospodinja, pri kateri najdeš dom po dolgih letih brez miru in doma.“

Tedaj je v veliki radosti veselo vskliknil. Oklenil je roke okrog nje, jo krepko in iskreno nase pritiskal in rekel:

„Bog Te blagoslovi za to besedo! O, zdaj sem ves drug človek. Zdaj ne zamenjam s Strnadom ali Marijanom, z nobenim človekom! Naj mi pravijo mali André, jaz se pa čutim tako velikega, tako velikega, da mi ne pride na misel, da bi koga zavidal.“

Tedaj ga je nežno odrinila malo od sebe in s srečnim smehljajem merila njegovo postavo. Nato ga je zopet potegnila k sebi, da sta stala prsi na prsih in rekla:

„Meriva se, ljubi André. Ali sem morda večja od Tebe?“

Primerjal je njeno visokost s svojo in začudeno vskliknil:

„Pa res, za dva palca sem še daljši od Tebe. Kdo bi si to mislil!“

„Vidiš, da se varaš. Ženske izgledamo večje nego smo. Prav dobro pristojava skupaj. Ali ne?“

„Izredno dobro. Sam pred seboj dobivam rešpekt.“

In zdaj boš videla, da bodo tudi drugi imeli isti rešpekt. Ljubezen je res čudna stvar, zdi se mi, da je celo v stanu napraviti iz malega Andreja velikega moža.“

Nekaj časa potem je imel predsednik Huares, ki je prišel zopet do prejšnje časti in veljave, svečan vhod v glavno mesto Mehiko. Nepopisno veselje je vladalo med prebivalstvom, ko je Huares kot rešitelj domovine jezdil v mesto. Vse ulice in ceste so bile svečano okrašene z zastavami in zelenjem ter slavoloki in dišeče cvetlice so padale iz vseh oken nanj in na konja. Toda drugi dan po prihodu se je veselje spremenilo v tiho pričakovanje; Huares je pričel delati red. Začel je ovce razločevati od kozlov in otresati črve z debela narodnega blagostanja. Tisoči so imeli slabo vest in dosti jih je skrivaj pobegnilo, ko so videli, kako resno postopa. Kjer je videl, da je milost na mestu, je pomilostil, sicer pa nepoboljšljive kaznoval z vso strogostjo.

V kratkem času je spravil celo vlado v red in skoro so ga vlade pripoznale za vladarja mehikanske države.

Nekega poznega večera se je bližala mestu od severne strani tropa jezdecev. Luna je sijala, zato se je lahko razločevalo, da spremljajo večje število jetnikov. Ti so bili skrbno zvezani in na konje privezani. Dve muli sta nesli nosilnico, iz katere se je čulo neprestano ječanje ženske osebe, za kar se pa spremljevalci niti najmanj niso brigali.

Četa je dospela v mesto in jezdila skozi nekatere ulice pred vladno poslopje, kjer so jezdeci stopili s konj. Eden je stopil k vratom in stražnik ga je vprašal, kaj hoče.

„Je-li predsednik še zbujen?“ je ta vprašal.

„Da. Vsako noč dela do jutra.“

„Torej me naznanite. Moje ime je Strnad.“

„Strnad? Hm. Nikogar se ne sme naznaniti, ker predsednik noče, da se ga moti. Pridite po dnevu.“

„Kedaj naj pridem, ne boste Vi določevali. Vi me imate naznaniti in predsednik me bo sprejel.“

Te besede je Strnad tako zapovedujoče izgovoril, da je stražnik brez ugovora ubogal. Trpelo je le malo časa in Strnadu se je sporočilo, da ga želi predsednik sprejeti.

Ko je pri predsedniku vstopil, se je hotel opravičiti radi poznega obiska, toda ta ga je prekinil s prijaznim vsklikom:

„Vendar, vendar pridete. Nepotrpežljivo sem Vas že čakal.“

„Ni nam bilo mogoče poprej priti, senior. Morali smo čakati na dame in gospode s hacijende, in medtem je postala Jožefa tako bolna, da je nismo mogli prepeljati v glavno mesto.“

„Kaj ji je manjkalo?“

„Kakor veste, jo je na hacijendi neki bakero tako vrgel ob zid in tla, da je dobila precejšnje poškodbe, ki so se pa nepravilno zdravile. Posledice so se pojavile v Santi Jagi in sicer silno vnetje, ki ga nisem mogel odpraviti.“

„Toda zdaj je že zdrava?“

„Ne. Zdrava sploh ne bo nikoli.“

„Kaj pravite!“ je zaklical Huares. „Torej mislite, da bo umrla?“

„Da.“

„Toda ne prej, preden nismo gotovi z njo?“

„Upam. Porabiti sem moral vso skrb in umetna sredstva, da smo jo spravili sem. Kljub temu je pre-

stala nepopisne bolečine. Stoka noč in dan. Ko bodo moja sredstva nehala učinkovati, bo umrla.“

Huares je tiho prikimal in resno dejal:

„Tu je Bog sam nastopil, da jo kaznuje, še preden jo dosežejo zakoni zemeljskega sodnika. Da, pravica obstoji, to vidimo zopet tukaj, ki je sicer odgovorna sama sebi, toda pravičnejše kaznuje, nego moremo mi. Ostale jetnike ste tudi pripeljali?“

„Vse razen patrovega nečaka in patra samega.“

„Se Vam je li posrečilo vjeti patra? In zakaj jih niste pripeljali?“

„Oba je zadela božja kazen. Patrov nečak se je sam obesil v ječi, kjer smo ga zaprli. Na patra smo pa skrbno pazili, kedaj se vrne v samostan. In res, senor Slavko ga je zalotil v gozdu pod samostanom ter ga pripeljal pred nas. Ko je pater mene in ostale zagledal, ga je mrtvoud zadel, da se je na mestu mrtev zgrudil.“

„To mi je zelo neprijetno. Mislil sem, da odkrijem patrove skrivnosti in zdaj sta oba ušla človeski pravici.“

„Saj se bodo skrivnosti kljub temu morda izvedele. Če se samostan dela Barbara natančno preišče, se bo najbrž še veliko našlo, česar nismo doslej našli.“

„Ukazal bom vse natančno preiskati. Toda kako je, senor Strnad, ste zaslišali jetnike?“

„Da.“

„In je-li kdo priznal?“

„Žalibog ne.“

„Tó sem pričakoval. Značaji, s katerimi imamo opraviti, so tako zakrknjeni, da ni pričakovati odkritega priznanja. Poiskati bomo morali natančne dokaze.“

Strnad je pomembno zmajal z glavo.

„Vsak dokaz je kolikor toliko dvomljiv tudi, če se ga z vso gotovostjo preišče. Zločincu še vedno preostaja prilika, da taji in zagotavlja svojo nedolžnost kljub vsem dokazom. To je tem neprijetnejše, ker se tudi najbistroumnejši sodnik lahko moti. Zato bi se rad odrekel takim dokazom, ki se dobe s pričami in ker se tu bavimo z izrednim slučajem, pri katerem je najboljše, da ostane kolikor mogoče tajen.“

„Torej ste mnenja, da smemo upati na priznanje?“

„Da, namreč od Jožefe Kortejo. Bolečine, ki jih prestaja, so nam dober zaveznik. Izkušal sem jih z različnimi sredstvi lajšati, česar ne bom več storil. Prepričan sem, da se bodo bolečine izpremenile v strašne muke, kakršne niti mučilnica ne povzroči. To ji bo najbrž pregnalo trdovratnost.“

„Kot človek obžalujem to deklico, kot jurist pa moram reči, da je zaslužila svojo osodo. Ali ste pravkar dospeli?“

„Da.“

„Ob sebi umevno boste vsi stanovali pri meni. Palača ima dovolj sob za vse. Landola in Korteja bom ukazal zapreti. Takoj ukažem vse potrebno.“

Prijel je za zvonec in hotel pozvoniti, toda Strnad mu je pa zabranil in rekel:

„Še nekaj, senor. Kakor veste, je grof Emanuel še blazen in sicer vsled strupa, ki so mu ga dali. Pravil sem Vam že, da mi je znan protistrup, ki sem ga že porabil pri svoji soprogi. Tudi zdaj mi je treba protistrupa.“

„Da, pravili ste mi o tem. Spominjam se, kako se pripravi protistrup. Treba je človeka toliko časa šebetati, da mu pene pridejo iz ust in te pene so protistrup.“

„Tako je. To ravnanje je nečloveško, toda grofa Emanuela moram ozdraviti.“

„Uganil sem, kaj nameravate. Eden od jetnikov mora dati pene. Koga ste izbrali?“

„Landolo. On je najzlobnejši in najhujšobnejši od vseh. Toda to se mora skrivaj zgoditi in imeti moram dovoljenje.“

Huares je nekaj časa zamišljeno korakal po sobi in potem dejal:

„Dobro. Pravzaprav ni to človeško, toda ubogi grof se mora rešiti in Landola, ta zločinec, ne zasluži usmiljenja. Dam Vam potrebno dovoljenje s pogojem da ga ne usmrтите, niti ne naredite blaznega.“

„To se ne bo zgodilo. Nasprotno mislim, da ga s tem spravim do tega, da prizna. Tudi jaz sem človek in imam kot tak občutke; če pomislim, kako se pri vivisekciji mučijo žive nedolžne živali, da se dožene kaka zdravniška vednost, se mi v tem ne zdi hudo delstvo, če se takega hudiča, kakor je Landola, prisili, da da svoj strup, s katerim se reši eden mnogih nesrečnežev, ki jih je spravil v nesrečo.“

Tako sta se zedinila in skoro so bili ostali spravljene v vladni palači.

Drugi dan se je pričelo zasliševanje, toda brez vspeha. A le malo časa je trpelo in pokazalo se je, da je Strnad prav slutil. Jožefine bolečine so se večale v taki meri, da jih ni mogla več prenašati. Vsled silnih muk je tulila kakor zver. Strnad je nasvetoval, da se njen oče pelje k nji v ječo.

Pavlo Kortejo, čeprav je bil zakrknjen, ni mogel videti položaja svoje hčere in slišati njenega kričanja, ne da bi ga to ganilo in popolnoma potrlo. Videl je, da ima živeti še nekaj ur, strašnih ur, njegova hči,

zarad katere je grešil in postal hudodelec. Bilo mu je, da ga ogenj žge v prsih. Pripeljali so duhovnika in ta je porabil priliko in pripravil očeta in hčer do tega, da sta priznala ter s tem očistila vest ter rešila dušo. Jožefa, blizu smrti, je kričala s tresočim glasom, da hoče vse povedati, zato se tudi oče ni več ustavljal. Huares sam je prihitel. Z njim so prišle vse priče in priznanje obeh se je vzelo na zapisnik in podpisalo na pravoveljaven način.

Le eno uro pozneje je bila Jožefa mrtva.

Zdaj je bilo treba le še Landola in Gašparina Korteja pripraviti, da priznata svoja hudodelstva. Toda tajila sta, čeprav se jima je zapisnik prečital.

Toda naslednjo noč so spravili oba v globokejšo ječo, v kateri so bili Strnad, Huares, Bivolovo Čelo in Medvedovo Srce. Kaj se je tu spodaj zgodilo, je ostalo tajno. Če bi pa kdo poslušal pri luknji, po kateri prihaja zrak v ječo, bi slišal tulenje in stokanje, ki ni bilo podobno človeškim glasovom. In ko so potem jetnika peljali v njiju ječi, je bil Landola nezavesten in trd, kakor mrlič, in Kortejo se je opotekal med spremljevalci, da so ga morali držati in podpirati.

Za njima so šli tudi ostali iz ječe. Indijanca sta bila hladna in brez sočutja; toda Huares in Strnad sta bila bleda. Zadnji je vtaknil malo stekleničico v žep in prvi je nosil v roki spise, v katerih je bilo vse zapisano, kar sta Landola in Kortejo priznala.

Šele ko so prišli v Huaresovo sobo, je ta dejal:

„To je bilo strašno, grozovito, da so se mi lasje ježili! Če bi to poprej vedel, bi skoro gotovo ne šel z Vami. Toda zdaj imamo vse skupaj, kar potrebujemo. Landola in Gašparino Kortejo gresta z Vami na Špansko in Pavlo Kortejo — hm.“

Umolknil je in zamišljeno hodil po sobi.

„Kaj se zgodi z njim?“ je vprašal Strnad.

„Tukaj ostane, ker je podvržen moji pravici. Sploh je kot vstaš zaslužil smrt. Ne govorimo več o njem, danes smo dovolj strašnega videli in slišali. —

Drugi dan so opazili sosedje Rodrigandske palače, ki je pod odhodu Francozov bila skoro prazna, da stanuje zopet mnogo ljudi v nji. Toda kdo so te osebe, ni nihče izvedel. Prebivalci palače se niso pokazali, ker se novica, da je grof Ferdinando še živ, ni smela poprej izvedeti v Španiji, preden ni ta sam prišel tja.

Naši znanci so morali v naglici še veliko urediti in neke noči je jezdila pičcejšnja četa jezdecev, ki so obdajali nekaj zaprtih voz, skozi mesto po poti, ki pelje v пристanišče Verakruc, kjer so se nameravali vkreati na ladijo.

Stari hacijendero Karpeles je ostal s svojo hčerjo Olgo in zetom Krekom v Mehiki. Grof Ferdinando jih je pooblastil, da upravljajo pod Hwaresovim varstvom za nekaj časa njegova posestva.

Nekaj dnij pozneje se je raznesla govorica, da je bil smešni predsednik Pavlo Kortejo vjet in kmalu nato so si ljudje pripovedovali, da je bil kot vstaš in tudi iz drugih vzrokov obsojen k smrti in ustreljen.

Poštni vlak iz Dunaja, ki pride ob pol eni uri popoldne v Ljubljano, je pravkar pridrdral na južni kolodvor in iz odprtih vagonov se je vsulo veliko potnikov, ki so se veselili, da so dosegli svoj cilj.

Med njimi sta dva vzbujala občno pozornost. Bila sta dama in gospod.

Dama je bila oblečena v svilo in imela s pajčolanom zakrit obraz.

Seveda bi sama ne vzbujala nikake pozornosti, če bi ne bilo njenega spremljevalca.

Ta je bil pa oblečen na način, ki ni nikakor v Ljubljani v navadi. Hlače je nosil široke in iz rdečega ter višnjevopisanega blaga narejene. Okrog ledij je imel zelen širok pas, v katerem so tičale tri pištole, dva noža in dva revolverja. Potem je imel bel in višnjevopisan telovnik, iz čegar žepov sta viseli dve urni verižici z nebrojnimi priveski in pečati. Jopič je bil kratek, temnordeče barve z bogatimi zlatimi vezeni-nami. Okrog golega vratu je bil zavezan rumen svilen robec, čegar kraja sta mahala čez ramo in visela čez hrbet. Potem je imel mož na glavi slamnik z velikanskimi okrajji, ki bi lahko deset glav senčili. V desni roki je držal siv dežnik in v levi dolgo cev s pipo, iz katere je puhal cele oblake dima krog sebe. Na nosu je imel velike očale in na čevljih ostroge s tako velikimi kolesi, da bi se lahko porabili za pokrov pri kavinih loncih.

Ta človek je stopil s svojo damo iz voza prvega razreda. Ozrl se je po peronu in poklical postreščeka.

„Hej, mož, ste Vi Kranjec?“

„Da, gospod,“ je ta odgovoril in vljudno potegnil klobuk raz glavo.

„Poznate Ribnico?“

„Da, gospod.“

„Ali ste bili že tam?“

„O, že večkrat.“

„To me veseli, zato nama smete postreči. Kje je čakalnica prvega razreda?“

„Prosim, stopite skozi ta vrata.“

„Dobro! Prinesite za nama prtljago in preskrbite najboljši voz.“

Te besede je izgovoril z glasom poveljnika, ki daje povelja svojim generalom. Potem je stopil v čakalnico in veličastno sedel v blazino. Vseh oči so se obrnile vanj deloma z začudenjem, deloma s smehom.

Skoro nato je prinesel postrešček dve puški, tičnik s tremi papigami, mehikansko sedlo, katero si je obesil čez hrbet, sabljo, velikanski daljnogled in dva velika šopka planinskih cvetic. Te je čudak najbrž kupil na Semerniku.

Ko je postrešček odložil stvari, je šel po fijakarja. Medtem je pritekel natakari in z globokim poklonom vprašal, če želi gospod pijače. Tujec ga je motril od zgoraj doli in potem odgovoril:

„Da! Gotovo bova pila. Toda, hm, Vam je Ribnica znana?“

„Da, gospod.“

„Ste bili že tam?“

„Ne, gospod.“

„Ne? O, potem se zgubite. Ne pijeva nič.“

Videli so, da mu je dama nekaj zašepetala na uho, toda ni se zmenil za to.

Vtem se je vrnil postrešček s fijakarjem, ki je vprašal:

„Kam hočete, da Vas peljem, gospod?“

„V najboljši, najfinejši hotel.“

„Hočete v hotel ‚Slon‘, ‚Malič‘, ‚Bavarski dvor‘ ali ‚Virant‘?“

„V hotel ‚Slon‘, toda takoj.“

Postrešček in fijakar sta vzela prtljago in jo odnesla na voz. Gospod je šel z damo za njima.

„Grom in strela!“ ji je zašepetal španski, „ali vidiš, kakšno pozornost vzbujava, Resedila?“

Resedila ni odgovorila.

Zunaj pri izhodu je stal mestni policaj. Ko je zagledal tujca, se je zelo začudil, nato pa stopil k njemu in vljudno vprašal:

„Oprostite, gospod! Gotovo imate orožni list?“

Tujec je vzel naočnike z nosa, meril policaja od nog do glave in nato odgovoril:

„Orožni list? Cemu pa?“

„Ker nosite orožje.“

„Ali ne smem?“

„Ne.“

„Saj je orožje moje.“

„To še ni vzrok, tako množino orožja nositi v deželi, kjer ni nobene nevarnosti. Ali so pištole in puške nabasane?“

„Ne.“

„Gotovo ste tuji tukaj. Smem prositi za legitimacijo?“

„Legitimacijo? Grom in strela! Me imate li za rokovnjača Dimeža ali Grogata?“

„To ne!“ je smehljaje odgovoril policaj. „Toda tukaj vzbujamo veliko pozornost občinstva. Prosim, pojdite z menoj tu noter.“

Odprl je vrata, na katerih je stalo „Polijska stražnica“ in tujca sta morala za njim. Ko sta se po kratkem času vrnila, je imel tujec širok pas, da se orožje ni več videlo. Držal se je zelo jezno in srdito rekel spremljevalki:

„To je tista bela Ljubljana! Grom in strela, tu me še aretirajo. Če bi le majčkeno zrnice smodnika dobili v ceveh, bi me še zaprli, pa Tebe tudi in pa še papige. Noben človek me ne vidi več na kolodvoru!“

Stopil je z Resedilo, ki je ves čas molčala pod pajčolanom v voz, ki ju je v kratkem pripeljal pred

Beračeve skrivnosti

ali

preganjanje okoli sveta.

Velik roman, poln razkritja skrivnostij človeške družbe

pisal

kapitan Ramon Diaz de la Eskosura

pr. VII

grof Sokolski

Ta roman nam predočuje dolgotrajen boj za ljubezen in življenje, boj zoper nevoščljivost in sovraštvo.

Doktor Janko Strnad je pravi slovenski junak, ki se ti prikupi že na prvi pogled, in slediš mu iz domovine v daljne, tuje dežele, iz jedne nevarnosti v drugo.

Mraz te pretresa, če bereš o teh dogodkih, in drugič se ti topi srce od veselja. Seznaniš se s plemenitimi in krasnimi ženami, z grofico Silvo, z Indijansko nevesto Karjo in drugimi; a tudi hudobna brata Kortejo, nepravega grofa Alfonza in druge hudobneže spoznaš.

Koliko skrivnostij ve stara eiganka Carba? Kako zmaga slednjič pravica nad krivico? Koliko mora pretrpeti doktor Strnad in njegovi tovariši dokler se po šestnajstletni ječi maščujejo nad svojimi sovražniki?

↳ Naznanilo ↲

Vse to zveš v tem romanu, in čim dalje bereš, tem bolj se zanimaš za svojega ljubljenca.

Roman: „Beračeve Skrivnosti“ izhaja v zvezkih po 30 vinarjev. Vsak zvezek obsega 32 tiskanih strani z eno podobo. Dobiva se v vseh knjigarnah. Če bi raznaševatec pozabil na nadaljevanje, obrnite se na ono knjigarno, ki je na ovoju označena. Če bi slučajno v dotičnem kraju ne bilo knjigarne, pošljite denar za dotične zvezke po poštni nakaznici ali pa v znakah, in svoj natančni naslov na podpisano založniško knjigarno, ki vam zaželjene zvezke nemudoma dpošlje.

Dunaj, VII. Sigmundgasse 11.

* JOSIP RUBINSTEIN, založniška knjigarna *

Beračeve skrivnosti ali preganjanje okoli sveta

Velik roman, poln
razkritja skrivnosti,
spisal
kapitan

Ramon Diaz

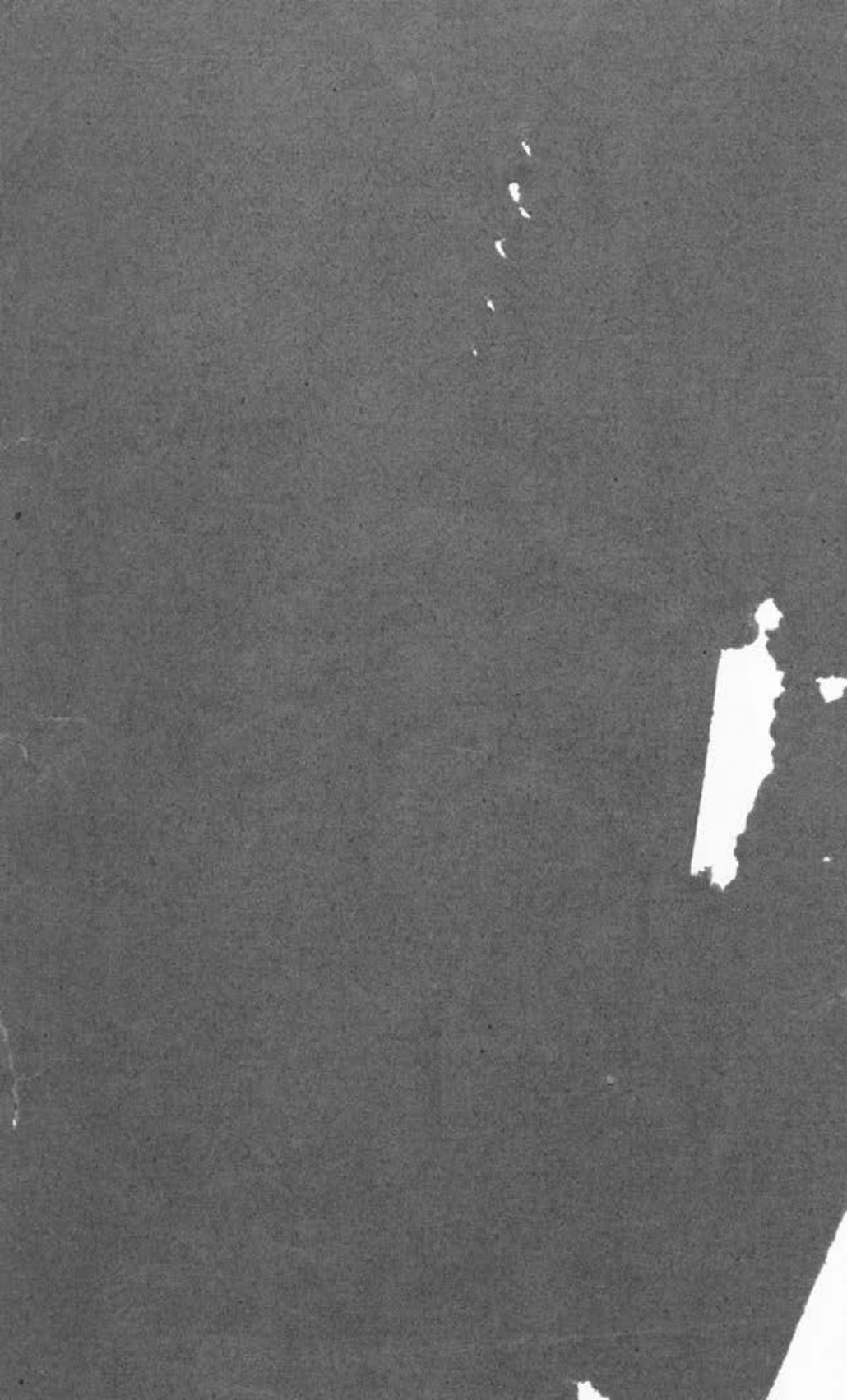
de la Escosura.

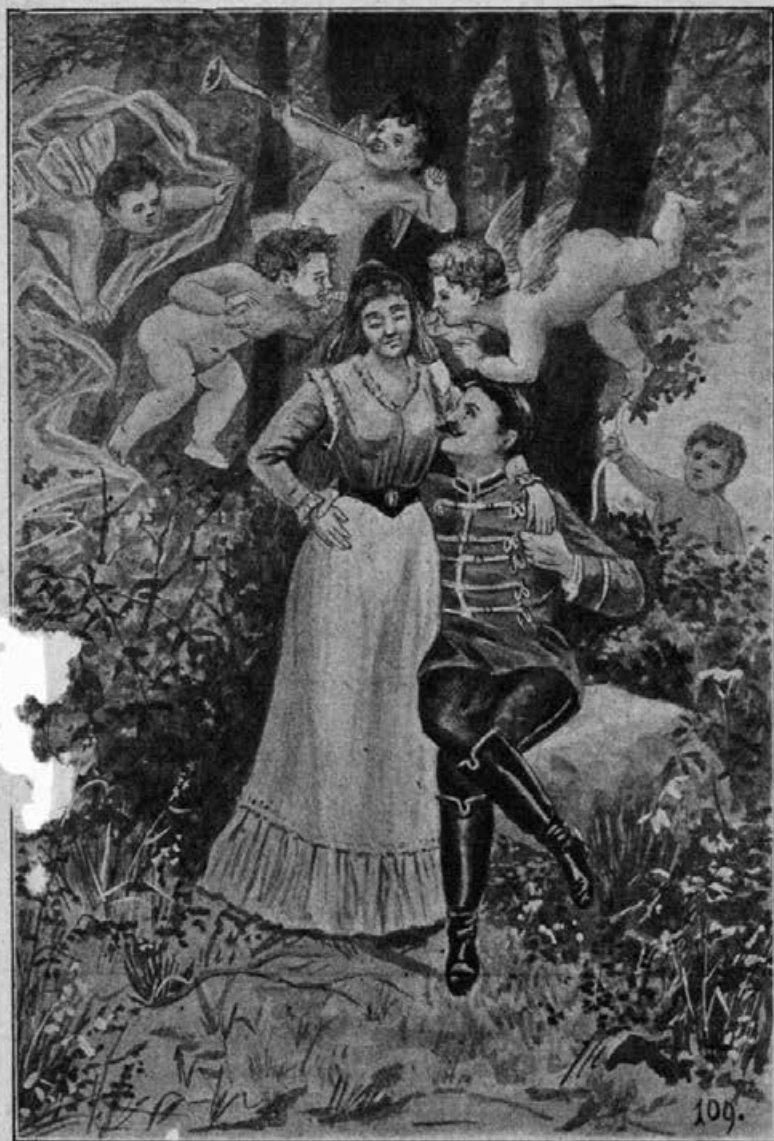

Založila knjigarna
Josip Rubinstein na Dunaju.

Dobiva se:

B. M. Mel
146 Wells St., Chicago

Silvica v ljubezni.

imenovani hotel. Takoj je priskočil natakár in odprl z globokim poklonom vrata. Tujca je menda imel za turškega generala ali kaj takega.

„Poznate Ribnico?“ ga je vprašal Ribnero.

„Da, gospod,“ je ta odgovoril s smehom na obrazu.

„Čemu se pa smejete? Ali se je kaj prigodilo v Ribnici?“

„O ne, popolnoma nič! Toda saj veste Ribničane imajo za ktnštnonetiimne ljudi.“

Tedaj se je Mehikanec še bolj razsrdil.

„Kaj? Kako?“ je zaklical. „Ribničanje neumni? In to naj bo hotel ‚pri Slonu‘, hotel prve vrste? Fijakar, ali so že zidali železnico v Ribnico?“

„Dozdaj še ne.“

„Me hočete takoj peljati v Ribnico?“

„Zakaj ne?“

„Dobro, kar odpeljite. Ljubljana je res lepa vas. Aretirajo me in potem zasramujejo. Rajše grem v Ribnico. Tam je gotovo še kaj ljudi, s katerimi se da pametno govoriti.“

Fijakar je pognal konja proti dolenski cesti. Po vsem potu so ljudje zijali čudnega tujca, kar je tega zelo veselilo. Okrog petih popoldne so prišli v Ribnico in Ribnero je ukazal ustaviti v gostilni nasproti cerkve, ker mu je bila ta že poprej znana.

Obraz se mu je zopet zjasnil. Oziral se je na vse strani in rekel Resedili:

„Strašno se je izpremenilo to ljubo gnezdo. Skoro bi ga ne poznal več. Zdaj boš videla, da je tu vse kaj drugega nego v tej ljubljanski luknji. Tam stanuje zdaj sama pakaža kakor si videla, tu je pa zbirališče kranjske aristokracije. To boš takoj opazila.“

V gostilni ni bilo nobenega gosta. Krčmar se ni

malo začudil čudni prikazni tujega gosta. Toda videl je, da to ne more biti kaj navadnega, zato ga je sprejel z veliko vljudnostjo.

Da bi bolj imponiral, je Ribnero le najpotrebnejše govoril in naročil dobro kosilo ali pravzaprav večerjo, ki je bilo skoro pripravljeno. Dočim sta s hčerjo jedla, je stopil nov gost v krčmo in sedel k stranski mizi zahtevajoč čašo piva. Ribnero je gledal moža od strani. Videl je, kako ga vsi radovedno zijajo, zato je mislil, da je prišel pravi trenotek, povedati krčmarju, ki je od strani poslušal, kako uglednega gosta ima v hiši.

„Lepo vreme!“ je rekel Ribnero in se obrnil za četrť obrata proti novemu gostu.

Ta ni vedel, ali ta nagovor nanj meri ali ne, zato je molčal.

„No?“

In pri tej besedi se je popolnoma obrnil, da mož ni več dvomil, da hoče imenitni gospod z njim govoriti.

„Da, prav lepo,“ je odgovoril.

„Jasno solnce.“

„No, saj je potrebujemo.“

„Kako to?“

„Ker da solnce dobro sadje. Jaz namreč trgujem s sadjem.“

„O!“ se je začudil Ribnero. „Morda tudi z redkvijo?“

„Tudi.“

„Gre kupčija dobro?“

„Prav dobro ne.“

„Ali ni bilo v Ribnici že poprej trgovcev z redkvijo?“

„Da.“

„Kako so se pa pisali?“

„Hm! Bilo jih je več.“

„Enega mislim, ki je bil zelo slaven. Umrl je v izvrševanju svojega poklica.“

„Kako?“

„Utonil je na vrtu. Ali se ni pisal Maček?“

„Aha, že vem, Vi mislite starega Mačka, pijanca in žganjarja? No ta je utonil, ker je bil pijan kakor klada.“

„Grom in strela! Gotovo se motite. Mislim namreč Mačka, čegar sin je bil dimnikar!“

„Saj tega tudi jaz menim.“

„Tudi sin je umrl v izvrševanju svojega poklica!“

„Kajpada. Zadušil se je v dimniku, toda le vsled pijanosti. Cela rodbina se je vedno držala špirta in bila skozinskož šnopsarska.“

Ribnero je delal čuden obraz. Sramovaje je poškilil po Resedili in potem odgovoril:

„Prav gotovo se motite! Jaz mislim dimnikarja, čegar sin je šel potem v svet.“

„Da, da, tega mislim,“ je mož hitro pritrdil. „In ta je bil šele pravi lump, ki je šel v svet. Lepe reči vem o njem.“

„Kako to?“

„No, dečko me je napumpal za deset goldinarjev in je potem pobegnil na tuje. Še danes mi je dolžan ta denar. Naj se le vrne, mu že pokažem.“

„Sapralot! Kako se pa pišete?“

„Klun. Bila sva sošolca in se vedno skupaj igrala. Toda na tem človeku ni bilo nič dobrega. Nastavljal je pičem, da so ga žandarji lovili. Potem je imel ljubico, ki je pa ni dobil. K tej je zlezel po lestvi

v sobo in ko ga je oče zalotil, sta si v največji temi skočila v lase. Stari je pri tem padel po stopnjicah in si nogo zlomil, ta lump je pa ušel skozi okno in po lestvi doli in drugo jutru je izginil kakor kafra. Pravijo, da jo je potegnil v Ameriko, menda v Mehiko. Od takrat se ni ničesar več čulo o njem. Naj le še katerkrat pride. Še v ječo ga bodo vrgli, ker je nogo zlomil staremu. Morda ste ga Vi kje videli?“

Ribnero se je davil na svinjskem stegnu, požiral in grizel ter šele po dolgem času odgovoril:

„Mi ne pride v glavo! Kaj me pa briga!“

„Toda kako pa pridete kot tujec na rodbino Maček?“

„Na železnici sem slišal o nji.“

„Hm! Odkod pa ste pravzaprav?“

„Iz — iz — — iz Bršljanovega!“ je zastokal.

„Kje pa je to?“

„Pri Ljubljani.“

„In kaj pa ste?“

„Stotnik v pokoju in cesarski nadgozdar.“

„Ah tako. Ali imajo nadgozdarji tako uniformo?“

„Da, že tri tedne. Krčmar, prosim za račun.“

Krčmar mu je povedal ceho. Ribnero je plačal in potem Resedilo tiho vprašal:

„Ali Ti ugaja tu v Ribnici, Resedila?“

„Pri Tvoji kranjski aristokraciji?“ se je smejala. „Popolnoma nič. Oče, oče, kakšne stvari slišim o Tebi!“

„Pst! Pst! Govori tiho!“ je boječe rekel. „Če bodo ti slišali, da sem se poprej pisal Maček, se mi bo slaba godila. Zdaj jo moram drugič potegniti in se gotovo ne vrnem več. Vrag naj vzame Ribnico! Nisem mislil, da stanuje tukaj tako krvoločno ljudstvo. Peljiva

se nazaj v Ljubljano in tam si kupim drugo obleko, ker mi je ta res preveč nadležna. O dogovorjenem času pojdeva potem na Bršljanovo. Ostali bodo medtem prišli iz Španskega in tudi Edvard z njimi.“

„In kaj potem?“

„Najprej se bova veselila snidenja na Bršljanovem, potem se pa vrneva v Mehiko.“

„Res?“ je veselo vprašala. „Saj si veendar hotel ostati v Ribnici?“

„Bodi tiho! Zarad mene lahko Ribnico ukradejo. Tam v Mehiki je Edvardova sestra in svak, André pojde tudi zopet nazaj k svoji Emiliji. Zakaj pa midva ne? Z denarjem, ki ga imava, lahko tam prav tako dobro ali še boljše živiva nego tukaj. Prokleta malo me mika, da bi me tukaj radi nogoloma ali starih dolgov aretirali, zato jo bom hitro potegnil.“

Morala sta še počakati, da je fijakar nakrmil konja, potem sta oddrdrala nazaj proti Ljubljani.

V Ribnici ni nihče slutil, kdo je počastil slavni trg s svojim obiskom.

Na starem blazinastem stolu v svoji sobi je sedel stari stotnik Podgornik in slabe volje zrl pred se.

Noge je imel do kolen zavite v debelih, volnenih odevah.

Pred njim je stal zvesti Ludevit in ravno tako temno in slabovoljno strmel v tla.

„Veste, gospod stotnik,“ je rekel Ludevit, „tudi jaz ne vem nobenega zdravila tukajle.“

„Ti si prav tako pameten kakor zdravniki ali pa prav tako neumen. Alopajte so me uničili, hidropatje so celo čep izdrli in homeopatje me še ob pamet spravijo. Torej naj zoper akuten revmatizem vzamem akonit,

arniko, beladono, lorijono, kinin, šamomilo, merkur, zeleni oreh, pljučnico, zoper kroničen revmatizem pa arzenik, žveplo, rododendron, bezeg, mošus, kafro in kalmij. Zdaj naj pa človek reče, kakšna vreča zdravil, praškov in mazil postane iz mene, če bom vse to požrl. Vrag naj vzame. Da bi le zopet prišla tako lepa novica, kakor takrat od našega Strnada. Od veselja sem poskočil in postal zdrav kakor riba v vodi. Toda zdaj, — — oh, ali se ni potrkalo, Ludevit?"

„Da, gospod stotnik.“

„Poglej, kdo je.“

Ludevit je odprl vrata. Zunaj je stal mlad človek v uniformi.

„Kdo ste?“ je vprašal Ludevit.

„Sel gospoda deželnega predsednika iz Ljubljane na gospoda stotnika pl. Podgornika.“

„Na mene?“ je zaklical nadgozdar. „Od deželnega predsednika? Le naprej!“

Sel je vstopil in izročil stotniku zapečateno pismo.

„Boste čakali odgovora?“ je vprašal stotnik.

„Ne.“

„Dobro. Razedlajte konja in dajte si prinesiti okrepčil. Saj veste že.“

Ko je sel odšel, je stotnik odprl pismo in čital. Še ni prečital do polovice, ko je zamahnil z rokami kakor deček po zraku.

„Juhu! Juhej! Juhejsasa! Ludevit! Osel! Tepec! Stari fant! Doli s cunjami!“

Skočil je s stola in trgal odeje z nog, kar se mu je tudi posrečilo. Ludevit je stal kakor okamnel pred gospodarjem.

„Gospod stotnik! Pazite — bolečine!“

„Bolečine? Neumnost! Nič me ne boli. Zdrav

sem, ozdravil sem, revmatizem je šel k vragu! Deželni predsednik me je ozdravil. Veš, kaj stoji v pismu?"

„Ne.“

„No, tudi o Tebi je nekaj notri. Zato Ti hočem prečitati ta papir. Vzdržal si pri meni, ko so me bolečine mučile, zato moraš pa tudi slišati veselo novico.“

„Na povelje, gospod stotnik. Če boste zapovedali, se bom tudi jaz veselil tukajle.“

„Dobro. Poslušaj!“

Stal je pokoncu, ne da bi čutil najmanjše bolečine in bral:

„Dragi gospod stotnik
pl. Podgornik!

Bliža se obletnica dneva, ko sem imel priliko prisostvovati zvezi grofice Silve de Rodriganda z gospodom doktorjem Strnadom, ki ju je božja ljubezen in dobrota združila.

Ker se mi zdi, da boste ta dan svečano praznovali na Bršljanovem in Rodrigandi, se povabim ta večer sam v goste in seboj pripeljem nekaj gospodov in dam iz Ljubljane.

Ko sem premišljeval, na kak način bi se ta dan najlepše tudi v zunanjem oziru praznoval, mi je prišlo na misel, da bi bilo najboljšo, če se priredi majhna maskarada.

Dame in gospodje, ki pridejo z menoj, bodo že popolnoma maskirani dospelci zvečer točno ob osmi uri v Bršljanovo.

Tudi za prebivalce Bršljanovega sem si že izmislil za vsakega posebej masko.

Na priloženem listu je zapisano, kako se naj

vsak maskira in upam, da se zgodi radi večje harmonije po moji želji.

Prosim, da sporočite to vsem gospodom in damam na Rodrigandi.

Do veselega snidenja ostajam

Vam udani

baron Kotnik.“

Ludevit je odprl usta kolikor je mogel.

„Grom in strela!“ je zaklical. „Maskarado bomo imeli!“

„Da, maskarado, na katero pride deželni predsednik s svojo soprogo in z vsemi damami in gospodi, ki občujejo pri njem. Juhej! Holadrijadrom! Živio moja podagra! Revmatizem sem v odejah pustil. Glej, kako lahko skačem!“

In res je korakal z velikimi koraki po sobi in zaklical:

„In tu je listič, na katerem je zapisano, kako se moramo maskirati. Poslušaj: Gospa Silva Strnad in gospa Flora pl. Podgornik (to je žena mojega sina), potem gospa kneginja Olzuna in gospica Silvea kot Mehikanke. Gospod knez Olzuna in gospod Mirko pl. Podgornik kot Mehikanca. Gospa Krek kot čolnarka, Ludevit Štempihar kot prerijski lovec in gospod stotnik pl. Podgornik kot —“

Nehal je brati in strmel v papir.

„Vsi škrtajte! Kaj pa stoji tu?“ je zaklical.

„Torej jaz kot prerijski lovec?“ je vprašal Ludevit.

„Da.“

„To mi ugaja! To mi je prav ljubo!“

„Da, da. Toda moje mi ne ugaja. Tu stoji — Grom in strela! Tu je s pravimi črkami zapisano:

„gospod stotnik pl. Podgornik kot lovski tat s krinko, ki ima kolikor mogoče dolg nos.“ Ali ni to nesramno?“

„Zelo. Toda ubogali boste.“

„Bom videl. Jaz, stotnik in nadgozdar na Bršljanovem kot dolgonosi lovski tat! Kaj takega se mi še ni prigodilo celo življenje! Dolgi nos bi še bil, toda lovski tat me grize. Kaj le predsednik misli! No, premislil si bom še to stvar. Zdaj pa moram iti v Rodrigando, da izročim tamošnji gospodi pismo in zapisnik. Saj je še več oseb zapisanih, pa ne utegnem čitati.“

„Ali pa boste gospod stotnik lahko tekli v Rodrigando?“ je vprašal Ludevit v skrbeh.

„Zakaj pa ne? Rad bi videl revmatizem, ki bi mi branil udeležiti se tako imenitne maskarade! Lovski tat mora znati teči. Oglej se po selu, da bo dobil dovolj jesti in piti. Dečko je zaslužil.“

In res je krevljajal po stopnjicah doli in skozi gozd v Rodrigando, kjer je njegova novica vzbudila veliko pozornost.

Prebivalci lepega gradu so že o vsem vedeli, kar se je zgodilo v Mehiki in pred nekaj dnevi je prišlo iz Španskega od Strnada pismo, da gre vse dobro in da sta nepravilni Alfonzo in sestra Klarisa že zaprta.

Ciganke Carbe in njene čete niso mogli nikjer najti, kar je bilo tembolj čudno, ker je tudi čuvaj Tombi izginil iz Bršljanovega.

Zato so pa našli starega patra dominikanca, ki je bil Marijanov učitelj v mladosti in vedel iz izpovedi berača Petra za njegovo pokolenje in ki je Strnada oprostil iz ječe v Barceloni.

Strnad je tudi pisal, da bode vsled tega morda že v štirinajstih dneh odšel s tovariši iz Španskega naravnost v Bršljanovo.

Ta vest je povzročila pri vseh največje veselje in radost.

Vendar, vendar se jim je izpolnila najiskrenejša želja, da se bodo zopet videli po tako dolgem casu.

Zato ni mogoče opisati duševnega položaja prebivalcev Bršljanovega in Rodrigande.

Lahko rečemo, da so kakor mrzlični čakali svojih ljubih.

Zato je bil vsem v tem položaju jako ljub predlog deželnega predsednika.

Knez Olzuna je bil že nekaj dnij prej pri deželnem predsedniku, ki ga je obvestil glede maskarade.

Zdaj jim je bilo jasno, da namerava predsednik s to maskarado vprizoriti sliko naroda, pri katerem so našli pričakovani toliko prijateljev, pa tudi toliko sovražnikov.

Navodilo glede maskarade je bilo zelo obširno. Stotnik ni vsega prečital Ludevitu.

Natančno je bilo popisano, kako naj bo narejena obleka posameznih oseb.

Vsak je moral imeti tudi krinko na obrazu, kar ni pri maskaradi nič nenavadnega.

Takoj so pričeli pripravljati za ta praznik in dan pred maskarado je bila že vsa obleka narejena.

Silvica je tavalala okrog kakor v srečnih, razkošnih sanjah.

Videla bo očeta, katerega njene oči še nikoli niso videle, in — ljubljenca.

Pričakovanje jo je podilo od kraja do kraja, da ni imela nikjer obstanka.

Proti večeru onega dne, ko se je vršila maskarada, je ni več strpelo v gradu, morala je oditi v svoj ljubi gozd, da si na samem predoči prizor

veselega snidenja, ki si ga je že tisočkrat v duhu predstavljala.

Ob isti uri sta sedela v grmovju dva moža in tiho govorila med seboj.

„Morda se pa motite, ljubi Kljunač,“ je šepetal eden.

„Gotovo ne, senor Strnad,“ je drugi odgovoril. „Vsak dan, odkar ležim tu na preži, to je že štiri dni zaporedoma, se je stari grof sprehajal po gozdu. Tiho govori sam s seboj in ko se zmračí odide v grad. Kakor se vidi, so mu pota znana.“

„Bog daj, da se mi posreči. Kako rad bi slušal svoje srce in se pokazal svojim ljubim, toda moral sem se ozirati na željo deželnega predsednika. O, kora rake slišim.“

Poslušala sta. Nekdo se je bližal tiho, počasi, skoro plazeče.

Grof Emanuel je bil, ki je šel mimo njih. Strnad je skočil iz grma, šel za njim in ga dohitel.

Grof se ni ustrašil, ko ga je zapazil, ampak je brez zanimanja nadaljeval svojo pot, kakor bi ne bilo nikogar poleg.

Strnad ga je pozdravil in poskušal z njim govoriti, toda ni dobil odgovora razen enakoličnih besed:

„Jaz sem dobri, zvesti Alimpo!“

Prijel je grofa za roko, ki mu je ni branil. Potem je Strnad privzdignil napol zaprte trepalnice bolnikove in tudi zdaj se mu ni grof branil ter je pustil, da ga je Strnad preiskal po celem telesu.

Nato je Strnad vzel iz žepa stekleničico in žličko. Vlil je nekaj kapljic v to in jo dal grofu. Ta je popil tekočino kakor ubogljiv otrok.

„Pst! Nekdo prihaja!“ je svaril Kljunač, ki je stražil.

Strnad se je hotel hitro skriti, toda prepozno. Le steklenico in žlico je še lahko skrtil, nato je stala pred njim — Silvica.

Začudeno je zrla visokega moža z dolgo, krasno brado, toda takoj po prvem pogledu se ji je obraz zjasnil.

Zdelo se ji je, da je to postavo in ta resni znameniti obraz že davno poznala, čut, ki ga še ni opazila na sebi.

„Kdo ste, gospod?“ je vprašala prijazno.

Strnad jo je takoj spoznal.

Ni bila to samo prava slika one fotografije, ki jo je videl v kajiti Lindzejevega parnika, ampak to je bila tudi njegova Silva, pomlajena in lepša vsled duševnega izraza na obrazu, ki se ne da popisati.

Najraje bi tesno objel svojega otroka, toda premagal se je in vljudno odgovoril:

„Pokrajinski slikar sem, gospica, in šel sem po gozdu, da najdem kak predmet svojim slikam. Vtem sem srečal tega gospoda, ki se mi zdi varstva potreben, zato sem ga spremil.“

„Hvala, moj stari oče je. Zelo bolan je, toda pot mu je znana, da nikoli ne zaide. Ali načete iti naprej? Morda najde Vaše umetniško oko v bližini gradu kak dober predmet.“

„Zelo ljubeznjivi ste, gospica, toda žalibog mi je čas preveč odmerjen, zato se moram vrniti domov.“

„Kje pa stanujete?“

„V Ljubljani. Smem vprašati, čegav je grad?“

„Mojega starega očeta, kneza Olzuna.“

„O, oprostite, milostljiva gospica, da nisem tega vedel.“

Zopet se je odkril in globoko priklonil.

„O prosim,“ je rekla in se ljubko nasmejala. „Tu na deželi nismo vajeni take časti. Videla Vas še nisem nikoli. Greste-li večkrat skozi gozd?“

„Še nikoli nisem bil tukaj in bojim se nadlegovati —“

„O ne,“ ga je hitro prekinila. „Narava je lastnina vsakega in vsakdo ima pravico, občudovati njeno lepoto. Morda se še kedaj snideva tukaj.“

„Zelo srečen bi bil.“

„O, zelo ljubim Vašo umetnost, ki si je stavila nalogo, da nam predočuje Boga v njegovih delih. Če se še vidiva, bova o tem razpravljala. Danes pa pravi-
vite, da ste že končali. Zbogom, gospod. Pojdi, ljubi stari oče.“

Ljubko se je priklonila, prijela grofa za roko in odšla.

Strnad je gledal za njo, dokler je mogel, potem se je naslonil na drevo, sklenil roke in gledal proti nebu ter molil:

„Moj Bog, kako bogato si me obdaril s svojo dobroto. Vsak hip mojega življenja posvetim v hvaležni molitvi zate!“

Drugi dan je jasno in zlato napočil in veselo življenje je vladalo v gradu Rodriganda.

V kuhinji in kleti so zadnjikrat pogledali, če je vse v redu.

Z napetostjo so pričakovali večera. Nihče ni slutil, kaj jim bo ta v resnici prinesel.

Vsi so bili veseli toda to veselje je kalila vest, da se grof Emanuel opoludne še ni zbudil iz spanja.

Skušali so ga zbuditi, a vse zaman. Poslali so po zdravnika, ki je bolnika preiskal in sorodnike pomiril z zagotovilom, da ni nič nevarnega, ampak le nena-

vadno trdno spanje, ki se večkrat pojavlja pri takih bolnikih.

Ker je izjavil, da ostane pri bolniku, dokler se ne zbudi, so postali zopet dobre volje.

Ob osmi uri so zablščali vsi grajski prostori v nebrojnih lučih.

Vsi so prišli v maskah le kneginja, Strnadova mati, ne, ker je sprejemala goste.

Mehikanska noša je prav dobro pristojala gospodom, še bolj pa damam.

Grofica Silva je bila podobna kraljici solnčnega kraljestva Anahvak, toda prekosila jo je v ljubkosti Silvica, ki je bila v tej obleki res čudovito lepa.

Mali Alimpo je ponosno korakal na strani svoje Elvire.

On kot indijanski vodja in ona kot Indijanka sta se kljub temu takoj spoznala.

Tudi stari stotnik je prispel s svojim dolgim nosom in poleg njega Ludevit kot prerijski lovec.

Tedaj so zadržale pred gradom kočije in nekaj trenutkov pozneje se je vsula v dvorano mnogoštevilna družba, moški, ženske, veliki in mali, blesteči in skromni.

Najprej je bilo vse v neredu, iskali so se, našli, preiskovali in se izgubili, dokler se ni pojavil red v tej mešanici.

Nobenega obraza ni bilo spoznati, vsi so bili s krinkami zakriti.

Celo Strnadova mati je zakrila obličje, ko je videla, da ji je nemogoče sprejeti gostov, kakor bi bilo treba.

Od mask, ki so se našle v pare, sta se dve najprej dobili; nadgozdar je stal blizu vhoda, ko so gostje

dospeli; tedaj je eden teh skočil k njemu in ga udaril po rami rekoč:

„Lump! Lovski tat! Bodiva v kompaniji!“

Ta je imel isto obleko kakor stotnik in baš tako dolg nos.

„Tiho, dečko!“ je stotnik zarezal. „Saj smo le preoblečeni!“

„To hočemo preiskati. Pojdi z menoj, dečko!“

Prišlec je prijel starega in ga odvedel seboj. Ko sta prišla v sobo, kjer ju ni nihče poslušal, je rekel:

„Vi ste gospod stotnik pl. Podgornik?“

„Da, toda ne smem se izdati, dokler imam to proketo masko. Kdo pa ste Vi?“

„Uganite!“

„Neumnost, kako naj uganem! Odstranite nos, da si lahko obraz ogledam.“

„To ne gre, moj dragi. Nos je žalibog priraščen.“

„Grom in strela! V tem me ne bo nihče nalagal. Tako velikansko kumaro od nosa nima nihče.“

„Prepričajte se.“

Tujec je vzel žepni robec in si obrisal z obraza rdeče in črne barve.

Stari stotnik je strmel vanj kakor blazen in potem zaklical:

„Vsi dobri duhovi slavijo — — To je ja —“

„No, kdo pa?“

„Štor — da, Štorkljač!“

„Ni prav.“

„Rogač.“

„Še manj.“

„Mokrač.“

„Tudi ne. O jej, ali ste neumni! Ali je tako težko izgovoriti besedo Kljunač?“

„Kljunač! Ah, da, Kljunač. Toda, dečko, na kak način prinese Kljunač svoj kljun semkaj?“

„To boste skoro izvedeli. Toda povejte mi, če veste, v kateri sobi je grof Emanuel?“

„Kajpada vem.“

„Pokažite mi vrata.“

„Čemu, vražji rogač?“

„Ne vprašujte, ampak molčite s svojim kljunom!“
Pri teh besedah ga je prijel in odpeljal.

Alimpo in Elvira sta naletela na Indijanca in Indijanko, ki sta jima dala dosti opraviti.

K gospe Krekovi je hitel mornar, jo vzel za ramo in odpeljal.

Stopila sta v malo sobo, zapahnila zapah in slišal se je vesel vsklik. Slavkotov oče se je dal spoznati svoji ženi.

Majhen dečko, oblečen kot prerijski lovec, je stopil k Ludevitu in ga prijel za roko.

„Si imel srečo na lovu, tovariš?“ je vprašal.

„To je radovednost!“ je dejal Ludevita. „Toda danes zvečer je prijetno. Hočeva skupaj streljati kozle tukajle?“

„Zamojdel. Pojdi, tovariš, vem za dobro mesto, kjer se lahko ustrelj.“

Odšla sta v malo sobo, ker je bilo teh dovolj v gradu. Tam je vzel tujec krinko raz obraz in vprašal:

„Ludevita Štempihar, ali me poznaš?“

Ta je strmel v prašalca in zmajal z glavo.

„Ta obraz sem že nekdanj videl, a se ne spominjam kje.“

„Torej Ti hočem povedati. Jaz sem pivovar Andrej Štempihar, Tvoj nekdanji tekmeec in zdaj Tvoj brat in srečni ženin lepe ljubljenske.“

Ludevit je obledel in skoro bi padel.

„Je-li re — res?“ je jecljal.

„Kajpada. Odstrani krinko, da vidim Tvoj ljubi, dobri obraz.“

In kdor bi poslušal, bi slišal v tej sobi veselo srečno ihtenje.

Silvica je stala poleg svoje matere. Tedaj je pristopil k nji vitek, bogato oblečen Mehikanec, se globoko priklonil in dal njeno roko v svojo. Nato jo je peljal po dvorani gorindol.

„Smem prositi za Vaše ime, seniorita?“ je vprašal.

Njegovega glasu se vsled krinke ni moglo spoznati.

„Čemu? Saj bi ne znali izgovoriti mojega mehikanskega imena,“ je odgovorila.

„Vaše prav gotovo. Če bi bilo pa treba, ga slovenski povem.“

„Slovenski se pa grdo glasi.“

„Kaj? Ali je Silvica tako grdo ime?“

„O, spoznali ste me in me izdaste. To ni kavališko od Vas. To se mora kaznovati.“

Naglo mu je iztrgala roko in ubežala. Hotela je poiskati mater, a ta je bila tudi že oddana.

Visok in širok Mehikanec, izpod čegar krinke se je valila mogočna brada, je dobil od Kljunača migljaj in šel za njim na hodnik.

„Tu zadaj, predzadnja vrata, senior Strnad.“

„Dobro. Hvala.“

Strnad je korakal proti tem vratom, potrkal in vstopil.

Zdravnik je sedel pri postelji. Strnad se je sklonil čez bolnika, mu vzdignil trepalnice in motril očesno punčico. Nato mu je potipal žilo.

„Trdno spanje, ki pa ni nevarno,“ je rekel zdravnik, ki je mislil, da ima kakega spremljevalca deželnega predsednika pred seboj.

Strnad je pomilovalno skomignil z rameni in odgovoril:

„Bolnik se bo v petih minutah zbudil in bo zdrav.“

Po teh besedah je šel iz sobe in se vrnil v dvorano. Tam je stopil k Silvi in jo prijel za roko. Zdelo se ji je, da se roka močnega moža trese. Pri pogledu nanj je nehote mislila na svojega soproga.

Peljal jo je v kot in rekel:

„Rad bi Vam k današnjemu dnevu častital, milostljiva gospa. Mi dovolite to?“

Glas mu je trepetal.

„Hvala, senor,“ je odgovorila. „Ta dan je zame bolj dan žalosti nego veselja.“

„In vendar ga imam jaz za dan veselja.“

„Torej so Vam znane razmere moje rodbine?“

„Da, natančno jih poznam in vem, da Vas čaka veliko veselje.“

„Kje?“

„Zaupajte mi in pokazal Vam bom.“

Peljal jo je iz dvorane v bolniško sobo, kjer je takoj opazil, da se grofu rdečijo lica.

„Prosim, če odidete iz sobe!“ je rekel zdravniku.

„Oprostite, moje mesto je tukaj,“ je ta odgovoril.

Tedaj je vzel Strnad Silvi krinko z obraza in rekel:

„Zdaj vidite, da je to hči bolnikova. To zadostuje, da naju pustite sama.“

Zdravnik je odšel in Silva je začudeno zrla v Mehikanca.

„Kaj pa nameravate, senor?“ je vprašala.

„Prosim, sedite tako k očetu, da Vas bo takoj ugledal.“

„Se bo zbudil?“

„V pol minuti.“

„Kako dobro. Mislila sem, da je v nevarnosti. Ste-li Vi zdravnik.“

„Malo že. Prosim zdaj tiho.“

Prijel je bolnika za roko in jo potem naglo spustil ter stopil za posteljno vzglavje.

Grof se je premaknil, odprl oči, ter se ozrl po sobi, dokler ni opazil Silve.

Dolgo in pazljivo jo je gledal in potem rekel s tihim glasom:

„Moj Bog! Kje sem? Kaj sem sanjal? To je njen obraz in vendar ni. Silva, moja ljuba Silva, ali si Ti? Kje je senor Strnad, ki me je rešil?“

Silva je smrtno obledela. Nemo je obsedela, kakor bi jo kap zadela. Potem pa je veselo vskliknila:

„Oče, moj oče! Me-li poznaš? Me res poznaš?“

Blaženo se je grof nasmehljajal in odgovoril:

„Da, poznam Te. Ti si moja Silva, moj otrok. Danes si sicer drugačna, toda vendar si moja hči. Ne pusti Korteja, Klarise in Alfonza k meni. Strnad naj čuje. Tako truden sem, spati moram. Daj mi poljub v slovo, dete, in pridi zjutraj kmalu k meni.“

Tedaj so se ji vzdignile prsi, kakor bi ji hotele počiti, ustnice in zobje je trdno stisnila, toda skoro ni ni mogla zadržavati to, kar se ji je vršilo v duši. Skoro nečloveški vsklik se ji je izvil iz ust, celo morje solz se ji je vlilo iz očij in potem je položila svoje ustnice na očetove.

Pritisnila je ljubo očetovo glavo na prsi, jo vedno in vedno poljubovala, dokler ni opazila, da je oče za-

spal. Tedaj je vstala. Oko se ji je uprlo v Strnada in motreč ter bliskajoč obstalo na njem. Grudi so ji valovale, žile gorele in ustnice, noge in roke trepetale.

„Senor,“ je hlastno viknila, „se je moj oče zbudil?“

„Da, senora,“ je komaj odgovoril.

„Zbudil v novo, duševno življenje?“

„Da, senora, blaznost je — je iz — — je iz —“

„Izginila,“ je hotel reči, toda vihar občutkov, ki jih ni mogel več premagati, mu ni dal izgovoriti. Začela je omahovati, toda zbrala je vse moči.

„To je le eden v stanu storiti,“ je zaklicala in razprostrla roki. „Strnad! Janko! Janko, moj Janko!“

„Silva, Bog, Bog, moja Silva!“ je odgovoril in strgal krinko z obraza.

V naslednjem hipu mu je nezavestna ležala na srcu.

Kar se je zdaj zgodilo, spada za zagrinjalo najsvetejšega.

Človeško oko ne more prodreti do prestola božje ljubezni, ki se razodeva v človeški.

Po preteku dobre pol ure sta odšla zopet maskirana iz sobe, kjer je spal grof v miru.

„In zdaj k Silvici, moji sladki hčerki!“ je rekel Strnad.

Iskala sta jo po dvorani, ne da bi jo našla. Srečala sta Kljunača, ki je uganil njiju misli ter vprašal:

„Iščeta Silvico?“

„Da,“ je odgovoril Strnad.

„Pojdita.“

Slavkotu se je posrečilo zopet vjeti Silvico. Hotela se je le šaliti, ko mu je ubežala in zdaj ga je pazljivo poslušala.

